

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาชีวิตศึกษา)

ปริญญา

พัฒนาชีวิตศึกษา

อาชีวศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา:
กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้
ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

States, Problems, Needs and Guidelines of Micro Community Enterprise Management:
A Case Study of Cotton Handmade Weaving Group Based on Sufficiency Economy in
Sun Luang Tai, Jom Sa Wan Sub – District, Mae Chan District, Chiang Rai Province

นามผู้วิจัย นางสาวภัทราภรณ์ ท้าวโยธา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา กาญจนวิสุทธิ, ค.อ.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์อนุชัช รามวงษ์กูร, ศศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิวรัตน์ วัฒนะ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

States, Problems, Needs and Guidelines of Micro Community Enterprise Management: A Case
Study of Cotton Handmade Weaving Groups Based on Sufficiency Economy Philosophy in Sun
Luang Tai, Jom Sa Wan Sub-District, Mae Chan District, Chiang Rai Province

โดย

นางสาวภัทรภรณ์ ท้าวโยธา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาวิชาชีพศึกษา)

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภัทรภรณ์ ท้าวโยธา 2555: สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้
ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาชีวศึกษา)
สาขาพัฒนาชีวศึกษา ภาควิชาชีวศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
จินตนา กาญจนวิสุทธิ์, ค.อ.ค. 135 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ จำนวน 7 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร
มนุษย์ ด้านการผลิต ด้านบัญชีการเงิน และด้านการตลาด รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตเอกสาร การเก็บข้อมูล
ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์
เนื้อหา ตรวจสอบข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และ
การสังเกต

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการของกลุ่มฯ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านทรัพยากรมนุษย์ มีการจัดทำแผนผังกลุ่ม
และสร้างกฎระเบียบปฏิบัติร่วมกัน 2) ด้านการผลิต มีฝ่ายจัดซื้อและควบคุมคุณภาพ 3) ด้านการเงินบัญชีมีการ
จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย 4) ด้านการตลาด มีการขาย และมีการออกบูธ
2. ปัญหาของการจัดการกลุ่ม พบว่า ชาดคนมีความรู้เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ
ขาดเอกลักษณ์ของทอผ้า และบรรจุภัณฑ์
3. ความต้องการของการจัดการกลุ่ม พบว่าต้องการให้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาฝึกอบรม
เพิ่มจำนวนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ขยายการตลาด งบประมาณ และเครื่องคอมพิวเตอร์
4. แนวทางการจัดการของกลุ่ม ควรมีการสร้างแรงจูงใจ ควรจัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มจำนวนผู้ผลิต
และจัดทำตลาดผ้าที่มีเอกลักษณ์ ควรเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่าย ควรสร้างศูนย์การเรียนรู้ และควรจัดทำ
เว็บไซต์

กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Pattharapron Tawyotha 2012: States, Problems, Needs and Guidelines of Micro Community Enterprise Management: A Case Study of Cotton Handmade Weaving Group Based on Sufficiency Economy Philosophy in Sun Luang Tai, Jom Sa Wan Sub – District, Mae Chan District, Chiang Rai Province. Master of Education (Vocational Education Development), Major Field: Vocational Education Development. Department of Vocational Education.

Thesis Advisor: Assistant Professor Chintana Kanjanavisutt, Ph.D. 135 pages.

The purposes of this research were to investigate a states, problems, needs and guidelines of micro community enterprise management: a case study of cotton handmade weaving group based on sufficiency economy philosophy in Sun Luang Tai, Jom Sa Wan sub-District, Mae Chan District, Chiang Rai province. The study was approached by means of qualitative research. The target group was 7 persons of cotton handmade weaving group. The research instruments were interview form, observation form, and record form that include 4 parts: human resource, production, financial accounting, and marketing. Data collections were employed: 1) document analysis, 2) field data collection with in – depth interview, 3) observation and focus group discussion; Qualitative data was analysis with content analysis. The methods triangulation were documentary, interview, and observation.

The following summarize the finding:

1. The states of group management consisted of 4 parts: 1) human resource: group chart and regulation, 2) production: purchasing and quality control, 3) finance and accounting, : debit credit, and marketing: sale and booth in fair.
2. The problems of group management found that the people have not a knowledge for new product design, unique of fabric weaving, and packaging.
3. The needs of group management were state and private office for personnel training cotton weaving people increase, market expansion, budgeting, and computer.
4. The guidelines of group management were motivation, training, new weaving identity construction, sale promotion, learning center, and website.

The cotton handmade group used the philosophy of sufficiency economy in micro community enterprise management.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา กาญจนวิสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์และให้ความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ดร. อนุชัย รามวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอก รองศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ ศิริวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒนกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสอบ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ ทองไทย ดร. วันดี สุทธินิรากร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นนทลี พรธาดาวิทย์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทั้งนี้ ขอขอบคุณวิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาสตรี บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ในการจัดสนทนากลุ่มเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับครอบครัว และญาติ พี่น้อง อันเป็นที่รัก ของผู้วิจัย ที่คอยให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนด้านการศึกษาด้วยดีเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยกำลังใจมา โดยตลอดและอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ภัทราภรณ์ ท้าวโยธา

ตุลาคม 2555

สารบัญ

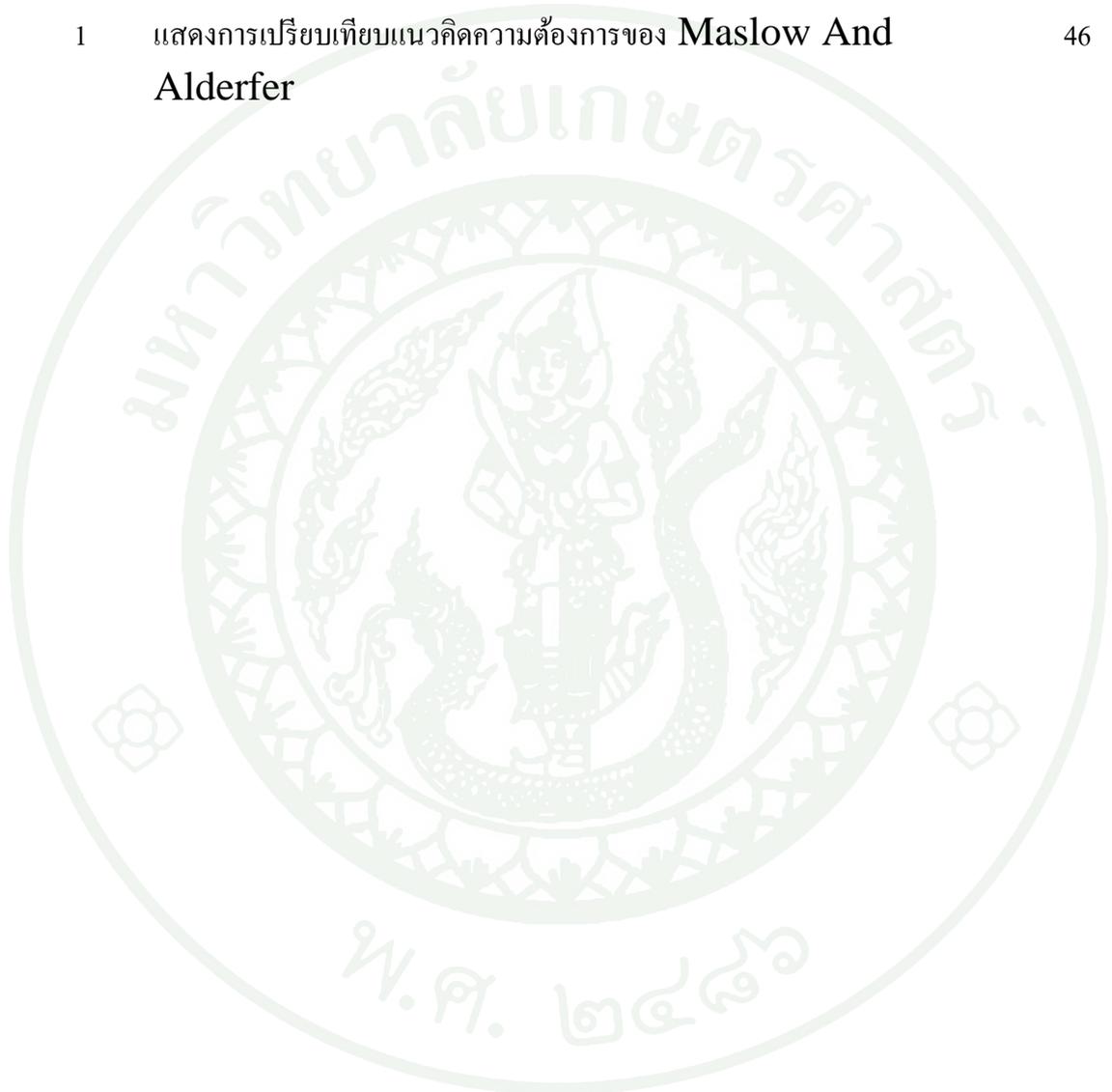
	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	29
การจัดการธุรกิจวิสาหกิจชุมชน	33
ทฤษฎีความต้องการ	41
ประวัติความเป็นมาของผ้า	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	59
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลภาคสนาม	63
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	64
ผลการวิจัย	64
ข้อวิจารณ์	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	93
สรุปผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	97
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	99
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม	110
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ	112
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย	114
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่จัดสนทนากลุ่ม	116
ภาคผนวก จ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสนทนากลุ่ม	118
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	127
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	135

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการเปรียบเทียบแนวคิดความต้องการของ Maslow And Alderfer	46

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	25
2	แสดงลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์	43
3	แนวคิดในการวิจัย	58
4	ตัวอย่างผ้าที่ผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน	77
5	วิธีการขึ้นเครื่อง	78
6	การสืบเส้นฝ้าย	79
7	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสืบฝ้าย	79
8	บริเวณที่ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ	80
9	ข้อมูลผลการดำเนินงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2555	81
10	ลวดลายผ้าทอที่กลุ่มฯ นำมาเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม	89

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเป็นยุทธศาสตร์หลักหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน มุ่งการสร้างมูลค่าเพิ่ม และความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ให้กับวิสาหกิจชุมชน ซึ่งความสำเร็จจากการดำเนินงานในด้านมิติทางเศรษฐกิจ รายฐรมารายได้เพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ การผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แต่สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนยังขาดความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การแสวงหาข้อมูลเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกระจายผลประโยชน์และการกระจายรายได้ โอกาสทางการตลาดและความเป็นธรรมในการแบ่งผลประโยชน์ในปัญหาการพัฒนาศักยภาพและการปรับตัวในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่เกื้อหนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่น (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2553: 65) ซึ่งวิสาหกิจชุมชนในภาคเหนือมีการดำเนินงานหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ผ้าทอ ที่ยังคงใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ผ้าทอเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านของภาคเหนือที่สืบทอดกันมาอย่างแพร่หลายจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตการทอผ้าส่วนใหญ่มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการผลิต โดยผลิตเพื่อการใช้สอยภายในครัวเรือนและหากเหลือจากการใช้สอยก็นำไปขาย เป็นการสร้างรายได้ ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของครอบครัว ซึ่งแตกต่างจากปัจจุบันการทอผ้าส่วนใหญ่ผลิตโดยใช้ระบบอุตสาหกรรม ซึ่งผ้าทอหรือผลิตภัณฑ์ผ้าในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพภูมิศาสตร์ รูปแบบลวดลายเอกลักษณ์ วัตถุดิบ วัฒนธรรม ประเพณี ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ผ้าโบราณของภาคเหนือ นั้น มีความโดดเด่น เช่น ผ้าของเจ้านายล้านนา นิยมใช้ฝ้ายยกดอกทอด้วยไหมเงินไหมทอง วัฒนธรรมการทอผ้าจึงมีความหลากหลาย เนื่องจากเป็นถิ่นเดิมของชาวไทยวน ซึ่งมีชื่อเสียงด้านผ้าชิ้นตีนจก ส่วนชาวไทยลื้อมีวัฒนธรรมการทอผ้าที่โดดเด่น โดยเฉพาะผ้าลายน้ำไหล พบได้ในกลุ่มทอผ้าของจังหวัดพะเยา เชียงราย และน่าน (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543)

การรวมกลุ่มประกอบอาชีพทอผ้า และการจัดทำผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายประเภทต่าง ๆ ใน 8 จังหวัด ของภาคเหนือมีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ส่งผลให้กลุ่มอาชีพทอผ้ามีการแข่งขันกัน ในด้านราคา รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมามีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันมากขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อ คุณภาพของผลิตภัณฑ์จากผ้า และก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการพัฒนา โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการตลาดของกลุ่มอาชีพทอผ้า และรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากสินค้าผ้าฝ้าย ทอผ้า ได้รับการยอมรับและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางก็สามารถขยายตลาดจากท้องถิ่น ผู้ส่วนกลาง และผู้ต่างประเทศได้มากขึ้น (สม โชติ อ่องสกุล, 2537: 77-78) กลุ่มผู้ทอผ้าฝ้าย และกลุ่มผู้จัดทำ ผลิตภัณฑ์จากผ้า หากมีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น ก็สามารถกำหนดราคาที่เป็นมาตรฐาน เข้าใจปัญหาาร่วมกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนา คุณภาพผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการและการตลาดได้ดียิ่งขึ้น การผลิตผ้าฝ้ายทอมือของจังหวัด เชียงรายนั้น มีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ ของบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ และที่น่าสนใจคือ เป็นหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็น หมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในปี พ.ศ. 2541 จากการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการ จัดการของวิสาหกิจของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ พบว่า มีการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยจัด บุคลากรในกลุ่มฯ ให้ทำหน้าที่ความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น ฝ่ายผลิต ฝ่ายควบคุมคุณภาพ ฝ่ายตรวจสอบบัญชี ฝ่ายออมทรัพย์ และฝ่ายการตลาด ซึ่งในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มฯ นั้นมีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาการจัดการอะไรบ้าง และกลุ่มต้องการให้มีการจัดการในเรื่องใด ในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มมีการน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้หรือไม่ อย่างไร และควรมีการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนในลักษณะใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการ จัดการวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิตด้านบัญชี การเงิน และด้านการตลาด รวมทั้งการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งใช้วิธีการ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกต (Observation) กลุ่มเป้าหมาย และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง ช่วยให่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ของบ้านสันหลวงใต้ มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผล ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ที่พอเพียงมีการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าบุคลากรของกลุ่มฯ ได้รับการพัฒนา และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพึ่งพา ตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการ และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ทำให้กลุ่มๆมีคุณภาพชีวิตที่ดี และช่วยเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกมิติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 39)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการ กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการ กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลการพัฒนาการทอผ้าฝ้ายด้วยมือ และการจัดการวิสาหกิจชุมชน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปใช้เป็นการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการ ที่แท้จริงในการดำเนินงานการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมากำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คือ การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ด้านการผลิตด้านการบัญชีการเงิน และด้านการตลาดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ที่เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถให้ข้อมูลได้ โดยเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 คน กำหนดกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือแบบเจาะจง และในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมการเกษตร อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปราชญ์ชาวบ้าน และประธานกลุ่มพัฒนาสตรี บ้านสันหลวงใต้ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 8 คน

นิยามศัพท์

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การนำหลักคิด หลักปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ โดยอยู่ภายใต้ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

ผ้าฝ้ายทอมือ หมายถึง การนำใยฝ้ายมาทด้วยมือให้เป็นผืน ก่อนนำมาตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เสื้อ กางเกง กระเป๋ ฝ้าย่าน และอื่น ๆ

การจัดการธุรกิจผ้า หมายถึง กระบวนการในการจัดการวัตถุดิบ แปรรูป สร้างมูลค่าและนำเข้าสู่การตลาด

การจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของกลุ่มชุมชนเกี่ยวกับการผลิตผ้าฝ้ายทอมือที่ดำเนินกิจการด้วยความรอบคอบ ไม่ประมาท รู้จักประมาณตน โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและมีความพยายามปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่ในด้านการบริหารจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการบัญชีการเงิน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการวางแผนการจัดองค์กร การมีส่วนร่วมของสมาชิก เช่น การกำหนดกฎระเบียบร่วมกัน การจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบ การพัฒนาสมาชิก เช่น การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน ความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้เทคโนโลยี โดยยึดหลักพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้และคุณธรรม

ด้านการผลิต หมายถึง กระบวนการวางแผนนำวัตถุดิบมาแปรรูปด้วยการทอและวางลวดลายในการจัดทำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าฝ้ายทอมือ เกี่ยวข้องกับการจัดการ เครื่องจักร วัตถุดิบ/วัสดุ อุปกรณ์ และการผลิต เช่น จำนวนของเครื่องจักรและการดูแลรักษา วัตถุดิบหลัก การคัดเลือกแหล่งวัตถุดิบ การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ การจัดทำผลิตภัณฑ์ (เช่น รูปแบบ ลวดลาย สีส้น การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ การใช้ประโยชน์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยี) และการจัดการเศษวัสดุ โดยยึดหลักพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้และคุณธรรม

ด้านการบัญชีการเงิน หมายถึง การลงทุนและการบริหารการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับการวางแผนการลงทุน การจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เช่น การเงินและการจัดทำบัญชีแบบต่าง ๆ การตรวจสอบบัญชี การแบ่งปันผลประโยชน์ทางการเงินของสมาชิก โดยยึดหลักพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้ และคุณธรรม

ด้านการตลาด หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการวางแผนและจัดสินค้า การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และ การจัดการเกี่ยวกับการส่งเสริมการขาย โดยยึดหลักพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้ และคุณธรรม

สภาพการจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สถานการณ์ปัจจุบันในการบริหารจัดการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิต ด้านบัญชีการเงิน และด้านตลาดซึ่งอยู่ในขอบเขต หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้และคุณธรรม

ปัญหาการจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิต ด้านบัญชีการเงิน และด้านตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนซึ่งอยู่ในขอบเขต หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้ และคุณธรรม

ความต้องการการจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สิ่งที่ขาดแคลนในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิต ด้านบัญชีการเงิน และด้านตลาดของกลุ่มชุมชนเกี่ยวกับการผลิตผ้าฝ้ายทอมือและอยู่ในขอบเขต หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้ และคุณธรรม

แนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การหาวิธีการในการจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิต ด้านบัญชีการเงิน และด้านตลาด ซึ่งยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน บนพื้นฐานความรู้ และคุณธรรม

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการจัดการ วิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.3 แนวคิด และหลักปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.4 การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
 - 2.1 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน
 - 2.2 องค์ประกอบหลักของวิสาหกิจชุมชน
 - 2.3 การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
3. การจัดการวิสาหกิจชุมชน
 - 3.1 การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์
 - 3.2 การจัดการด้านการผลิต
 - 3.3 การจัดการด้านการบัญชีการเงิน
 - 3.4 การจัดการด้านการตลาด
4. ทฤษฎีความต้องการ
5. ประวัติความเป็นมาของผ้า
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประวัติความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริช และแนวทางดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดยาวนานกว่า 30 ปี เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ครอบคลุมชนจนกระทั่งถึงระดับชาติ ทั้งในการพัฒนาการบริหารประเทศให้ดำเนินต่อไปในทางสายกลางความพอเพียง หมายถึง ความประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่มีพอควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง นำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมตลอดจนดำเนินชีวิต ในความอดทน มีความพากเพียร มีสติ และมีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี “บางคนพูดบอกว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ไม่ถูกทำไม่ได้ ได้ยินเค้าว่าส่วนใหญ่บอกว่าดี แต่พวกส่วนใหญ่ที่บอกว่าดีนี้เข้าใจแค่ไหนก็ไม่ทราบ แต่ยังไงก็ตามเศรษฐกิจหรือความประพติที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผล โดยมีเหตุผล คือ เกิดผลมักมาจากเหตุ ถ้าทำเหตุที่ดีถ้าคิดดีให้ผลที่ออกมาคือ สิ่งที่ดีตามเหตุการณ์ กระทำก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้นก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดีแปลว่ามีประโยชน์ ดีแปลว่าทำให้มีความสุข”

กรอบความคิดเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่รองรับพายุนั่นเองสิ่งก่อสร้างที่จะมั่นคงได้ ก็อยู่ที่เสานั้นเอง แต่คนส่วนมาก มองไม่เห็นเสาเข็ม และถือเสาเข็ม เสียด้วยซ้ำ”

(พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

ดังนั้น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีจุดเริ่มต้นจากพระบรมราโชวาท ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ที่เน้นความสำคัญของพัฒนาประเทศซึ่งจะต้องเน้นการสร้างพื้นฐาน คือ “ความพอมีพอกินพอใช้” ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยวิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ หลังจากนั้นในพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2517 ณ ศาลาดุสิดาลัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้น “พอมีพอกิน” อีกครั้งหนึ่ง จึงนับได้ว่า “พอมีพอกิน” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. 2517 คือที่มาของคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” จนกระทั่งเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 (อภิชัย พันธเสน, 2546: 15)

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547: 108) ได้กล่าวว่า จากวิกฤตินั้น ทำให้เกิดการทบทวนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยครั้งใหญ่ มีนักวิชาการหลายคนได้ออกมาหาแนวทางในการแก้ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจจึงได้เกิดกระแสแนวคิดใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่สังคมไทย “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน อย่างกว้างขวางทุกชนชั้น ทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง ได้ให้พระราชดำรัสไว้ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 โดยให้มีเป้าหมายสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากจะเป็นแนวคิดที่โดดเด่นแล้วยังได้รับการกล่าวถึงอย่างมากในปัจจุบันยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้นำไปตีความและขยายความแนวคิดนี้ออกไปอย่างมาก หลังจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสถึง “เศรษฐกิจแบบพอเพียง ” เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 หลักความคิดในเรื่องนี้ก็เป็นทีกล่าวขวัญ และได้รับการขานรับอธิบายขยายความกันอย่างกว้างขวางเป็นแรงบันดาลใจ ให้เกิดการเสวนาระดมความคิดเห็นอย่างมีทิศทางและเป้าหมายสร้างสรรค์ เพื่อส่วนรวมและความยั่งยืน ซึ่งต้องถือว่ามีความหมายสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งยุค โดยเฉพาะในยามผู้คนภายในชาติกำลังตกอยู่ในภาวะความหวาดวิตกสับสน และบรรดาผู้นำตกอยู่ในภวังค์ของความคิดอ่าน หมกมุ่นอยู่กับภารกิจ แก้ไขปัญหาวันต่อวัน เพื่อความอยู่รอดของกลุ่มธุรกิจการเงิน ในท่ามกลางความอับจนมีดมัวทางปัญญาและวิชาการเช่นนี้หลักความคิดที่ว่าด้วย “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นเสมือนจุดประกายให้เกิดความตื่นตัว ร่วมมือร่วมใจกันคิดค้นแสวงหาทำความเข้าใจในระดับความคิดและแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมตามสภาพความเป็นจริงของสังคมวัฒนธรรมไทย

อำพล เสนาณรงค์ (ม.ป.ป. อ่างใน เอก อนันต์ 2550: 26) กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีกระแสพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 และตรัสซ้ำเมื่อ ปี 2541 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกหมู่เหล่า ทุกอาชีพ ทุกฐานะ ทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าคนจนคนรวย คนชนบทหรือคนเมืองกรุง ฯลฯ สามารถน้อมรับเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม และนำไปปฏิบัติได้หลักการสรุปได้ ดังนี้

1. พึ่งตนเอง ให้พอกิน
2. กินอยู่ตามอัตภาพ ไม่ให้เกินฐานะ มีชีวิตที่เรียบง่าย
3. อย่าฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย มีความพอใจในสิ่งที่ได้รับมาด้วยความชอบธรรม
4. อย่าให้รายจ่ายเกินรายได้
5. หากจะแลกหรือซื้อของกินของใช้มาจากภายนอก ควรเลือกที่ผลิตได้ในท้องถิ่น รวมทั้งการท่องเที่ยวควรท่องเที่ยวในประเทศไทย
6. อย่ากู้หนี้ยามาใช้ในสิ่งที่ไม่มีรายได้ อย่าลงทุนให้เกินตัว
7. อย่าโลภมาก มีความพอเพียงและเพียงพอ เบียดเบียนคนอื่น
8. อย่าสุดโต่ง เดินสายกลาง
9. ขอมถอยหลัง (หนึ่งก้าว) เพื่อก้าวหน้าที่มั่นคงต่อไป (หลายก้าว)

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (ม.ป.ป. อ้างใน เอก อนันต์, 2550: 42) กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ความจริงแล้วเป็นปรัชญา ซึ่งใช้กับการดำเนินชีวิตได้ทุกอย่าง เพราะสานหลักที่สำคัญคือ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุมีผลหรือความสมเหตุสมผล และ (3) การสร้างภูมิคุ้มกันในเรื่องต่าง ๆ ที่เราดำเนินการอยู่สามเสาหลักเป็นสิ่งที่ใช้กับการดำเนินชีวิตได้หมดเลย ฉะนั้นเมื่อบางคนไม่เข้าใจเลยไปสงสัยว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแปลว่าไม่ให้ใช้จ่ายหรือเปล่า ซึ่งเราจะเห็นว่า พระองค์มีรับสั่งไว้หลายแห่งว่า พระองค์มีรับสั่งไว้หลายแห่งว่า เศรษฐกิจพอเพียงแปลว่าไม่ให้ใช้จ่ายหรือเปล่า ซึ่งเราก็จะเห็นว่า พระองค์มีรับสั่งไว้หลายแห่งว่า เศรษฐกิจพอเพียงก็หรูหราได้ แต่ให้เป็นไปตามอัตภาพ โดยสรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผมเห็นว่าเป็นปรัชญาที่มีความลึกซึ้งเมื่อเทียบกับหลักเศรษฐศาสตร์ ก็มีความใกล้เคียงกันเพราะการจะทำอะไรก็ตามให้พอดี ก็จะต้องไม่มี Surplus คือ ไม่มากเกินไปจนเสียเปล่าขณะเดียวกันก็ไม่ขาดไม่บกพร่อง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการยึดหลักสายกลางในการดำรงชีพคือใช้เท่าที่มี และสามารถพึ่งตนเองได้ซึ่งมีนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้นำหลักการทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปขยายความและนำไปใช้ในการพัฒนาโดยตีความและให้ความหมาย ดังนี้

ประเวศ วะสี (2541: 20) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงพอเพียงสำหรับทุกคนทุกสังคมทุกระดับชั้นมีธรรมชาติเพียงพอ มีความรักที่เพียงพอ มีความรู้เพียงพอ เมื่อทุกอย่างเพียงพอก็จะเกิดความสมดุลความยั่งยืนจะเรียกว่าเศรษฐกิจสมดุลก็ได้ เมื่อสมดุลก็จะเป็นปกติเศรษฐกิจพื้นฐานและเศรษฐกิจชุมชนล้วนนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงที่ยั่งยืนจะต้องยึดหลักศีลธรรมควบคู่กับการพัฒนาโดยยึดหลักอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. มีความพอเพียงสำหรับทุกคนทุกครอบครัวทุกสังคมพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน
2. จิตใจพอเพียงไม่โลภไม่เห็นแก่ตัวมีความเอื้ออาทรคนอื่น
3. มีสิ่งแวดล้อมที่พอเพียงใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและรู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. ชุมชนที่อาศัยอยู่มีความเข้มแข็งที่พอเพียงสามารถรวมกลุ่มกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
5. มีปัญหาพอเพียงสามารถเรียนรู้ด้วยกันได้และประยุกต์ใช้ความรู้ได้เป็นอย่างดี
6. อยู่บนวัฒนธรรมพอเพียงเพราะเศรษฐกิจต้องมาจากวัฒนธรรมที่พอเพียง
7. มีความมั่นคงที่พอเพียงไม่ใช่วาบวาบเพราะจะทำให้สุขภาพจิตดี

อำพล กิตติอำพล เลขาธิการคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547: 2) ได้ให้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงในฐานะนโยบายระดับชาติไว้ ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการปฏิบัติของประชาชน โดยคำนึงถึง ความพอดี ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี บนพื้นฐานของหลักวิชาการ ความรอบคอบ ควบคุมไปกับการไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความสามัคคีของคนในชาติ ความสมานฉันท์ เพื่อนำไปสู่พลังของการพัฒนาที่สมดุล และมีความยั่งยืน โดยพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในโลกโลกาภิวัตน์ หรือกระแสทุนนิยมได้

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547: 23) ซึ่งให้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงความสามารถของชุมชนเมืองรัฐประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าหรือบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของแต่เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก ส่วนคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ (2548: 4) ได้ให้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาบอกแนวทางการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ครอบครัวชุมชนจนถึงระดับรัฐในการพัฒนาประเทศนั้นใช้วิถีทางสายกลางในการพัฒนาเศรษฐกิจให้ทันต่อเหตุการณ์โลกาภิวัตน์ของ

โลกและความพอเพียงนั้นหมายถึงความรู้จักพอประมาณ โดยใช้เหตุผลและการที่สามารถจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มาจากภายนอกได้โดยจะต้องมีความรู้และความรอบคอบและความระมัดระวังในการนำความรู้ทางวิชาการมาใช้วางแผนดำเนินงานทุกขั้นตอนซึ่งในขณะเดียวกันต้องส่งเสริมให้ทุกคนในชาติมีคุณธรรม

สมพร เทพสิทธิ (2548: 33) ที่ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นปรัชญาที่ชี้แนะถึงแนวการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความพอดี ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบป้องกันตัวเองในตัวเองที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำความรู้และวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมและจรรยาบรรณมีความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญารวมทั้งความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ (2549: 86) ได้ให้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง ว่าหมายถึง ยุทธศาสตร์การดำเนินเศรษฐกิจของคนทั้งชาติไม่เน้นเฉพาะแต่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้นแต่เน้นส่วนรวม โดยการยึดหลักการประมาณตนการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดไม่ทะเยอทะยานจนเกินกำลังของตนเองยึดหลักความพอดีในการดำรงชีวิตไม่มุ่งเน้นการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เกินกำลังและศักยภาพของตนเองไม่ใช่สินค้าที่ฟุ่มเฟือยและไม่มีประโยชน์รวมทั้งไม่ลงทุนเกินกำลังและรายได้ของตนเองอีกทั้งต้องรู้จักการอดออมไว้ใช้ยามจำเป็นอีกด้วย

สุเมธ ตันติเวชกุล (ม.ป.ป. อ้างใน อุดมพร อมรธรรม, 2549: 121) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่า เป็นเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ และอยู่ได้อย่างสบายมีพอเพียงไม่เดือดร้อน โดยเห็นว่าเศรษฐกิจจะดีได้นั้นต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจภายในให้ดีเสียก่อนคือตั้งอยู่บนความพอเพียงพอใช้ไม่เน้นการสร้างความสำเร็จอย่างรวดเร็วตามกระแสแบบทุนนิยม

ถ้าพื้นฐานเศรษฐกิจยังไม่ดี เพราะผู้ที่มีเพียงพออยู่แล้วจะสามารถพึ่งพาตนเองได้ย่อมสามารถที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองไปตามลำดับขั้นที่สูงขึ้นต่อไปได้

สรุป ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดและการปฏิบัติที่เป็นการพัฒนาที่ยึดหลักสายกลางในการดำรงชีวิต โดยให้ความสำคัญในการดำรงชีวิตที่อยู่บนส่วนของความพอประมาณ ความมีเหตุผลและเน้นการพัฒนาทางจิตใจสร้างจิตสำนึกคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

แนวคิด และหลักปฏิบัติตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง

อุดมพร อมรธรรม (2549: 24) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นเรื่องการออมการสร้างรายได้ซึ่งสามารถประยุกต์ได้ทุกอาชีพไว้ดังนี้

1. หลักการออม

1.1 ต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการออมให้ชัดเจน

1.2 ต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการใช้จ่ายเงินว่าเมื่อไรจะต้องมีการใช้จ่ายเงินก้อนโตจะได้เตรียมการและมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินได้ทันกาล

1.3 ประหยัดรายจ่ายและใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

1.4 สำรองค่าใช้จ่ายไว้ยามฉุกเฉินกับค่าใช้จ่ายที่คาดไม่ถึง

1.5 ไม่สร้างหนี้โดยไม่มีเหตุจำเป็นและเกินกำลังที่จะใช้จ่ายคืนได้

2. หลักการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย

2.1 หาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

2.2 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป้าหมายในการเพิ่มเงินเดือนและความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน

2.3 กำหนดความสำคัญของการใช้จ่ายเงินตามลำดับ

2.4 ลดรายจ่ายโดยการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.5 เลือกซื้อและใช้สินค้าที่มีคุณภาพและรักษาสภาพให้ใช้ไปได้นาน

3. ลดรายจ่ายทุกครั้งที่ยจ่ายเงินบุคคลต้องรู้จักการทำบัญชีส่วนตัวขึ้นมาใช้เพื่อที่จะได้ทราบถึงค่าใช้จ่ายว่ามีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างเพื่อที่จะวางแผนได้อย่างถูกต้อง (บัญชีครัวเรือน)

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547: 23) ได้กล่าวเสริมว่าหลักทฤษฎีแบบเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นการออมและการดำรงชีวิต โดยมีหลักดังต่อไปนี้

1. ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้านที่ไม่จำเป็นลงหรือลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจังโดยรู้จักการออมที่เหมาะสม

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริตแม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีพก็ตามก็ไม่ประกอบอาชีพที่ทุจริต

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงเพราะจะทำให้เกิดความไม่สงบสุขแต่เน้นการช่วยเหลือกัน

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากโดยต้องขวนขวาย ใฝ่หาความรู้เพื่อให้คิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นให้อยู่ในขั้นพอเพียงของแต่ละเป้าหมายสำคัญจึงจะมีความเจริญรุ่งเรืองและพึ่งพาตนเองได้การปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละเลิกสิ่งชั่วให้หมดไป

สมพร เทพสิทธิ์า (2548: 13) สรุปถึงหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงไว้ ดังนี้

1. เป็นแนวทางการดำรงชีวิตของประชาชนในทุกระดับเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปโดยยึดหลักสายกลาง
3. ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าในโลกยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืนพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน
4. จะต้องอาศัยความเพียงพอ ในการป้องกันตัวที่ดีพอสมควรต่อการ มีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าภายนอกหรือภายใน
5. จะต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ มาใช้อย่างรอบคอบเพื่อใช้ในการวางแผนหรือดำเนินงานทุกขั้นตอน
6. จะต้องเสริมพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐนักทฤษฎีและนักธุรกิจ ในทุกระดับให้สำนึกในคุณธรรมและใช้สติปัญญาด้วยความรอบคอบ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548: 8-9) ได้เสริมย้ำเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างทั่วถึงโดยแยกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเองมีจิตสำนึกที่ดีสร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวมมีจิตใจเอื้ออาทรประนีประนอมเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ใช้และจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่าโดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืนใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ มีทั้งดีและไม่ดีจึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมและควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของคนในชุมชนเองโดยไม่ต้องนำเข้าเครื่องจักรจากต่างประเทศ

การจัดการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้าฝ้ายด้วยมือตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบจำลองทางเศรษฐกิจอธิบายรูปแบบและแนวคิดการบริหารนโยบายเศรษฐกิจและสังคม ที่เหมาะสม สำหรับประเทศซึ่งยังมีขีดความสามารถในการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีในระดับที่ต่ำ เรียกว่าประเทศยังด้อยพัฒนาหรือประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งจะรักษาความมั่นคงและสันติสุข ในสังคม อีกทั้งสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจให้ราษฎรในพื้นที่ชนบทให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามควร แก่อดีตภาพโดยประกอบด้วยสาระสำคัญทั้งสิ้น 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. พยายามพึ่งตนเอง ในการผลิตตามขีดความสามารถ ทางเทคโนโลยีที่มีอยู่โดยให้การพึ่งพาต่างประเทศอยู่ในขอบเขตอันสมควร
2. ให้เศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม มีแนวโน้มในการเจริญเติบโต ขยายตัวอย่างเป็นค่อยไปตามขีดความสามารถในการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีโดยดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจด้วยความรอบคอบ ไม่ประมาท
3. ให้รู้จักประมาณตนในการบริโภค โดยไม่ใช้จ่ายเกินรายได้และรู้จักมัธยัสถ์ และอดออม โดยยึดหลักการพอมีพอกิน ไม่ฟุ่มเฟือย พยายามปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่ในด้านการผลิต การจัดการและการตลาดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งยังพิจารณาความเหมาะสม ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี ให้มูลค่าเพิ่มเกิดจากการผลิตสูงขึ้นอีกทั้งยังเป็นแนวทางในการเติบโตขยายตัวของเศรษฐกิจในภาพรวมและแนวทางการเพิ่มรายได้ในกรณีที่เป็นไปได้ราษฎรในพื้นที่ชนบทอาจรวมกลุ่มกันในลักษณะของสหกรณ์อันประกอบซึ่งสมาชิกร่วมกันผลิตร่วมกันจำหน่ายและร่วมกันดูแลสวัสดิการชีวิตความเป็นอยู่มั่นคงปลอดภัยและมีสันติสุข

ทองคำ แจ่มใส (ม.ป.ป. อ่างใน คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550: 28) ได้กล่าวว่า การทำให้ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แบบพอประมาณ ไม่ทำอะไรที่เกินกำลัง ความสามารถของตนเองและพยายามที่จะพึ่งตนเองให้มากที่สุด โดยเห็นได้จากระบบการผลิตของครอบครัวที่เน้นใช้แรงงานภายในครัวเรือน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ชาวบ้านก็ไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยีทั้งหมดแต่เลือกที่จะนำวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินการอย่างเหมาะสมและรอบคอบ ชีวิตของชาวบ้านที่นี้ค่อนข้างจะใกล้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แต่ไม่ได้จัดตามสูตรโดยเน้นมากคือเรื่องการใช้ชีวิต อย่างทุกบ้านจะมีแปลงผักของตัวเองจะเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา มีที่นา มีสระน้ำไว้ใช้ เรื่องอบายมุขก็น้อย ประกอบกับการได้ฟังเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงบ่อย ๆ ก็ทำให้ชาวบ้านตื่นตัวมากขึ้น ในระดับชุมชนมีกลุ่มกิจกรรมที่หลากหลายที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล และมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่ชาวชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ซึ่งเป็นที่พักของชุมชนอย่างมีเหตุผลและมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชาวชุมชน ในด้านการเงิน ตลอดจนแก้ปัญหาหนี้สินเดิมของแต่ละครัวเรือน ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ก็ล้วนแต่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความจำเป็นของชาวบ้าน นอกจากนี้แกนนำชุมชนยังมุ่งเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคน ในชุมชน โดยใช้ระบบการประชุม ชาวบ้านเป็นเวทีในการปลูกฝังและตอกย้ำให้ชาวบ้านเข้าใจแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ จะพบว่า การเงินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนส่วนใหญ่เป็นอย่างราบรื่นและได้รับความร่วมมือค่อนข้างดีเนื่องจากชาวบ้านมีความสามัคคีและให้การยอมรับบทบาทของผู้นำ และที่สำคัญเป็น ชาวคุยในชุมชนแห่งนี้ยึดมั่นในประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ

พระอริการวิฑูรย์ อธิจิตโต (สุรจิตต์) (2548 อ่างใน คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550: 45) ได้กล่าวว่า ในการก่อเกิดแต่ละกลุ่มแต่ละกิจกรรมนั้นมีลักษณะเชื่อมโยงเป็นวงจร มีแนวคิดการใช้เงินของชาวบ้านเอง ให้ทุกคนทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วม และพยายาม เชื่อมงานให้เยาวชนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่จะขึ้นมาแทนมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้โดยมีชุมชนคือ ผู้ที่ต้องปฏิบัติจริง อยู่จริงและกำหนดวันสอนไม่ได้ อย่างน้อยการมาทำกิจกรรมก็ได้เห็นออกเห็นใจ พี่น้องได้รับรู้ทุกข์สุขของกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนมีความสุขตรงนี้ มีเรื่องป็นผลและสวัสดิการ เป็นผลพลอยได้สิ่งเหล่านี้ต้องทำเรื่อย ๆ และต้องเปลี่ยนไปตามเวลา แต่เราคิดว่าที่อื่นมาสนับสนุน ต่อไปเราจะไม่เกิด ถ้าจะเกิดขึ้นขอให้เกิดจากกระบวนการที่มีเงินอยู่หนึ่งแสนมันถึงจะเข้มแข็ง เพราะถ้าเงินลงมาเยอะทำให้ชาวบ้านแตกแยกท่านแค่มาเห็นแต่เราอยู่เราสัมผัส เราไม่ได้ปฏิเสธ แต่ต้องอยู่ที่ความพร้อมของชาวบ้านที่จะจัดการร่วมกันอย่างไร นั่นคือความสำเร็จที่แท้จริง ถ้าเอา เงินมาเป็นตัวชี้วัดตรงนี้ ไม่ใช่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเราทำงานภายใต้หลักพุทธศาสนา เน้นเรื่อง

นามธรรม จิตใจ จิตวิญญาณ สำนึกเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก พอเพียง แนวพุทธจะต้องอยู่ด้วยกัน มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูล อาหารต่อกัน อยู่ที่จิตใจ เราทานอยู่บนฐานหลักของศาสนา

โชคชัย ลีประดิษฐ์ (ม.ป.ป. อ้างใน คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550: 59) ได้กล่าวว่า แผนชุมชนทำให้เราเห็นข้อมูลทางเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้ชาวบ้านคิดได้ว่าการใช้ชีวิตและการทำมาหากินที่ผ่านมามีปัญหาอะไรแล้วเราจะทำอะไรกับมัน โดยนำผลมาเชื่อมโยงเปรียบเทียบกันก็จะพบทางออก ทุกกิจกรรมที่นี้มีเหตุว่าทำเพื่ออะไร เพื่อแก้ปัญหาอะไรเพราะเราคุยกันทุกครั้งว่าทำไปเพื่ออะไรไม่ใช่ทำเพื่อให้เสร็จอย่างเดียว ต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานมาตีแผ่ให้เห็นความเป็นจริง และใช้เหตุผลในการตัดสินใจตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง งานหนักคือการต่อสู้กับการบริโภคนิยม ซึ่งครองสื่อไปหมดแล้ว ทำให้คนกินพอเพียงเพราะฉะนั้นเราทำงานในเชิงกว้างไม่ได้ต้องทำงานในเชิงลึก ทำในระดับย่อย ๆ ระดับครัวเรือน ระดับชุมชนขึ้นไป ก่อนแล้วใช้สื่อของเราก็คือสื่อบุคคล หากคนที่มิได้เห็นด้วยแล้วลงมือทำทันทีเป็นการระเบิดจากข้างในเมื่อบ้านข้างเคียงเห็นก็ทำตาม นอกจากนี้ ก็ยังมีความพยายามผลักดันให้แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแพร่หลายเข้าไปสู่ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างตัวอย่างให้เห็นซึ่งสมาชิกหลายคนต่างก็เชื่อมั่นว่าสิ่งที่พวกเขาพยายามทำกันอยู่นี้เป็นแนวทางที่ถูกต้องและจะนำไปสู่ชุมชนที่มีความสุขอย่างแท้จริงและยั่งยืน

เสน่ห์ จามริก (2550: 51) กล่าวว่า ทศนวิสัยเศรษฐกิจพอเพียง ควรต้องมีการวางเป้าหมายต้นทาง และเป้าหมายปลายทาง ให้เป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติไว้ เพื่อจะได้มีทิศทางการพัฒนาที่เป็นที่เข้าใจ และอยู่ในสำนึกร่วมกัน ในแง่นี้เศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ใช่เป็นเพียงต้นแบบหรือแบบพิมพ์เขียวสำเร็จรูป หากแต่มีความหมายเป็นกระบวนการสังคมอันเป็นพลวัต เป้าหมายต้นทาง ได้แก่ การเกษตรขั้นพออยู่พอกิน อย่างที่กล่าวขวัญถึงกันมากในยามวิกฤตการเงินขณะนี้ แต่นั่นก็ไม่ควรจะยึดมั่นถือมั่นเอาเป็นจุดจบอยู่ในตัวเอง หากควรต้องเปิดช่องทางโอกาสให้ได้มีการเรียนรู้พัฒนาตนเองต่อ ๆ ไป สู่การเกษตรกรรมที่ยั่งยืนจนถึงเป้าหมายปลายทาง คือ เศรษฐกิจชุมชนสองสามระดับเศรษฐกิจนี้ยังจะได้ขยายความต่อไป ข้อที่เห็นควรเน้นถึงในที่นี้ ก็คือ เรื่องของหลักการพึ่งตนเองและนิเวศ ที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งจะต้องมีระบบและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในระดับการสร้างจิตสำนึกและระดับปฏิบัติจริง ความจริงทั้งสองด้านของหลักการ คือ การพึ่งตนเองกับนิเวศสัมพันธ์เชื่อมโยงเสมือนสองด้านของเหรียญอันเดียวกันนั่นเอง เพราะนิเวศเป็นรากฐานสร้างเสริมให้การพึ่งตนเองได้สัมฤทธิ์ผลและยั่งยืน

สมพร เทพสิทธิ์า (2548: 13) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจระบบทุนนิยม ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุซึ่งเป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สินกำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจ ซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจนการปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจนสามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

2. มิติด้านจิตใจ

เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดีพอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มียินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา

3. มิติด้านสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสงบสุข ประชาชนความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้ โดยปราศจากการเบียดเบียนกันการเอารัดเอาเปรียบกันการมุ่งทำลายกัน

4. มิติด้านวัฒนธรรม

เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน

เกิดการทุจริต คอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (2531 อ้างใน สมพร เทพสิทธิ์า, 2548: 34) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง มีหลัก 3 ประการ คือ การรู้จักประมาณ การมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันความเสี่ยง โดยหลัก 3 ประการนี้ไม่ได้นำไปใช้เฉพาะเรื่องเศรษฐกิจเท่านั้น เรื่องการศึกษา เรื่องวัฒนธรรมก็นำไปใช้ได้สถานภาพเชิงองค์ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงของรัฐบาลของ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ปัจจุบันถือได้ว่ามีผู้รับรับเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างกว้างขวาง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะได้รณรงค์ ประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อภาคของรัฐบาล และสื่อในภาคเอกชน ขณะเดียวกันสื่อก็มีส่วนทำให้ประชาชนที่รับมีความสับสนอยู่ไม่น้อย กล่าวคือเป็นการนำเสนอองค์ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแบบ “ดาบอดคกล้าซ่าง” ทั้งนี้ต้องยอมรับว่าสื่อในระบบทุนนิยมผสมโลกาภิวัตน์ที่ประชาชนสนใจและมีประสิทธิผลในการประชาสัมพันธ์สูงนั้น เป็นสื่อที่ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น สื่อโทรทัศน์ที่จำเป็นต้องใช้เวลาสั้น ๆ เมื่อมีข้อจำกัดด้านเวลา ประกอบกับผู้ออกแบบสร้างสรรค์ (Creative) ซึ่งขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน ก็มักจะหยิบเพียงบางส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมานำเสนอแบบรวบรัด ดังนั้น จึงพบเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะกิจกรรมเฉพาะในแวดวงการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่าพิธีกรในรายการวิทยุและโทรทัศน์ส่วนใหญ่ก็มักสรุปว่าเศรษฐกิจพอเพียงคือ การประหยัด อดออม หรือตัดความฟุ่มเฟือยต่าง ๆ นานา จนประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจไปว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องการลด ละ เลิก เชิงการบริโภคเป็นสำคัญ จึงทำให้ขาดความสนใจและไม่ได้เห็นคุณค่าโดยให้เหตุผลว่าเขาเหล่านั้นมีรายได้ไม่น้อยในชีวิตประจำวันก็ต้องประหยัด อดออมอยู่แล้วเศรษฐกิจพอเพียงจึงมิได้มีประโยชน์อันใดสำหรับกลุ่มคนยากจน เช่น เขาจะเห็นว่าความเข้าใจคลาดเคลื่อนเช่นนี้ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงด้อยค่าลงไปอย่างน่าเสียดาย ไม่สมกับที่เรื่องนี้เป็นปรัชญาแห่งการพัฒนา มนุษย์ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้รับรางวัลด้านความสำเร็จสูงสุดของการพัฒนา มนุษย์ (Human Development Lifetime Achievement Award) จากองค์การสหประชาชาติ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ บรรดาสื่อต่าง ๆ มักหยิบเพียงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในภาพกว้าง มานำเสนอจนทำให้ประชาชนคนไทย เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดติดกับส่วนเล็ก ๆ ขึ้นอยู่กับว่าสื่อจะหยิบส่วนไหนมานำเสนอโดยไม่ได้บอกด้วยซ้ำว่าเป็นส่วนใดของซ่าง และเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นทั้งซ่างทั้งตัวนั้นมีรูปร่างหรือส่วนประกอบอะไรบ้าง ในกรณีที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวางไปประยุกต์กับเรื่องใดก็ตาม ควรทำความเข้าใจโดยตอบคำถาม 3 ข้อ ดังนี้

1. องค์ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวข้องกับสาขาใดและมีสถานภาพอยู่ระดับใดต่อไป

- 1.1 เป็นข้อเสนอความเห็น (Idea)
- 1.2 เป็นวิธีการ (Method)
- 1.3 เป็นแนวทางการดำเนินงาน (Guideline)
- 1.4 เป็นยุทธศาสตร์ (Strategy)
- 1.5 เป็นปรัชญา (Philosophy)
- 1.6 เป็นแนวความคิด (Concept)
- 1.7 เป็นทฤษฎี (Theory)
- 1.8 เป็นกระบวนทัศน์ (Paradigm)

2. สิ่งที่จะนำไปประยุกต์นั้นเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ระดับใดและมีขอบข่ายอย่างไร

3. การนำไปประยุกต์นั้นได้มีการวิเคราะห์หาจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และสภาพบังคับภายนอก ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ต่อไปในการทำให้เกิดผลจริงในทางปฏิบัติอย่างไร เบื้องต้นในเรื่องนี้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในสาขาด้านการบริหารการพัฒนา (Development Administration) นอกจากนี้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นองค์ความรู้ที่น่าจะถือได้ว่าสูงระดับข้อเสนอความเห็น วิธีการ แนวทางดำเนินงาน และยุทธศาสตร์ ดังกล่าวมาแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงเป็นองค์ความรู้ระดับปรัชญาและแนวความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนากับหน่วยวิเคราะห์ได้ทุกระดับ มีนักวิชาการบางท่านเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่เป็นความรู้ถึงขั้นระดับทฤษฎี เนื่องจากการเป็นทฤษฎีนี้ต้องมีองค์ประกอบของทฤษฎีอย่างครบถ้วน กล่าวคือ หากเป็นทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อย่างน้อยต้องมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ในทางตรงกันข้าม หากสามารถอธิบายองค์ประกอบของทฤษฎีในเรื่องนี้ได้ก็ต้องถือว่าเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นทฤษฎีได้เช่นกัน องค์ประกอบของทฤษฎีที่ว่านี้ มีดังนี้

3.1 ฐานคติ (Assumption) ของทฤษฎีซึ่งแยกเป็นฐานคติเชิงเป้าหมาย (End Assumption) และฐานคติเชิงวิธีการ (Means Assumption)

3.2 หน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ของทฤษฎีในกรณีองค์ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถจะใช้กับหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างกว้างขวางทุกระดับตั้งแต่แคบ ไปจนกว้าง ดังนี้

- 1) ระดับบุคคล (Individual)
- 2) ระดับกลุ่ม (Group)
- 3) ระดับสถาบัน (Institution)
- 4) ระดับองค์กร (Organization)
- 5) ระดับชุมชน (Community)
- 6) ระดับสังคม (Society)
- 7) ระดับสังคมโลก (World Society)

3. ระดับการไตร่ตรอง (Level of Postulation) ของทฤษฎีเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจการวิเคราะห์หรือขยายการใช้ทำนายของทฤษฎี

4. อุดมการณ์ (Ideology) ของทฤษฎีซึ่งจะบอกว่าทฤษฎีนั้น มีเป้าหมายเพื่อจะต้องการบรรลุอะไร และการที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้นใช้แนวทางอะไรเป็นหลักของอุดมการณ์ดังกล่าว

5. ความเป็นจริงทางสังคม (Social Reality) ซึ่งอธิบายว่า ทฤษฎีนั้นใช้รูปแบบวิธีการเข้าถึงความรู้อย่างไร และการได้มาซึ่งข้อสรุปทางทฤษฎีนั้น ได้คำนึงถึงความเป็นจริงทางสังคมทั้งเชิงภูมิศาสตร์ ภูมินิเวศน์ และภูมิสังคมเพียงใด ดังนั้น การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์กับการพัฒนาชุมชน จึงเป็นการกำหนดหน่วยวิเคราะห์ที่มีความซับซ้อนระดับปานกลางคือระดับชุมชน ซึ่งมีปัจจัยแวดล้อมที่เป็นทั้งสมาชิกของชุมชน โครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมตลอดจนค่านิยมประเพณีของชุมชน สิ่งเหล่านี้จะถูกนำไปใช้วิเคราะห์เมื่อต้องการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนต่อไปในมุมมองของชุมชนหลังจากที่ชุมชนได้ทบทวน ถึงกิจกรรมที่ตนเองทำอยู่และคิดว่าสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ซึ่งอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปและแบ่งแยกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวได้เป็น 3 ระดับคือ ระดับจิตสำนึก ระดับปฏิบัติการ และระดับปฏิเวธ (ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ) ดังนี้

1. ระดับจิตสำนึก เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกในชุมชนแต่ละคนตระหนักถึงความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดี (ความสัน โद्य) และรู้สึกถึงความพอเพียงในทุกระดับของการดำเนินชีวิต “อย่างสมถะ” ประกอบสัมมาอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างถูกต้องไม่ให้อวดอยาก หรือโลภแล้วตัดดวงหรือเบียดเบียนผู้อื่นจนเกิดความจำเป็น แต่คิดเผื่อแผ่แบ่งปันไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชน อย่างไรก็ตามแต่ว่าระดับความพอเพียงของสมาชิกแต่ละคนจะไม่เท่าเทียมกัน แต่สมาชิก

ทุกคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงเห็นสอดคล้องกันในการยึดมั่นหลัก 3 ประการ คือ

1.1 การใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเองด้วยการพยายามทำจิตใจให้ผ่องใส รวมทั้งมีความเจริญและมีความสุขอยู่ในจิตใจอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

1.2 การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คือ เมื่อมีปัญหาจากการดำเนินชีวิตก็ให้ใช้สติปัญญาไตร่ตรองหาสาเหตุของปัญหาและแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัยด้วยความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ก่อนที่จะคิดพึ่งผู้อื่น และมีการปรึกษาหารือที่ดีต่อยกยอช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน เป็นต้น

1.3 การใช้ชีวิตต่างพอเพียง รู้จักลดกิเลสและลดความต้องการของตนเองลง เพื่อให้เหลือแรงและเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากขึ้น

2. ระดับปฏิบัติ จากการที่ได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นให้ผู้นำของแต่ละชุมชนทบทวนกิจกรรมที่ตนเองได้ทำมา พร้อมกับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามมุมมองของผู้แทนในแต่ละชุมชนว่ามีความเห็นเกี่ยวกับความหมายของหลักปรัชญาดังกล่าวว่าอย่างไร พบว่าผู้นำชุมชนจากแต่ละพื้นที่ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวทางในการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับปฏิบัติได้เป็น 4 ขั้น คือ 1) พึ่งตนเองได้ 2) อยู่ได้อย่างพอเพียง 3) อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร และ 4) อยู่ดียั่งยืนด้วยการเรียนรู้โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นแรก สมาชิกในชุมชนควรยึดหลักการ “พึ่งตนเอง” คือ ต้องพยายามพึ่งตนเองให้ได้ ในระดับครอบครัวก่อน ให้แต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการอย่างพอดีและประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย โดยสมาชิกแต่ละคนจะต้องรู้จักตนเอง เช่น รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย ในครอบครัวของตนเองและสามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตนไม่ให้เกินหนี้และสมาชิกจะต้องรู้จักดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้ได้เกิดประโยชน์ที่สุด โดยเฉพาะควรสามารถพึ่งตนเองในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ระดับหนึ่ง

ขั้นที่สอง หลังจากที่มีสมาชิกพึ่งตนเองในด้านปัจจัยสี่แล้ว สมาชิกทุกคนควรพัฒนาตนเองให้สามารถ “อยู่ได้อย่างพอเพียง” คือ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลางมัชฌิมาปฏิปทาให้ตนเอง อยู่ได้อย่างสมดุล คือ มีความสุขที่แท้โดยไม่ให้รู้สึกขาดแคลนจนต้องเบียดเบียนตนเองหรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดีจนต้องเบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียน สิ่งแวดล้อมแต่ให้ดำเนินชีวิตดังที่สมาชิกในภาคเหนือเรียกว่า เป็นการดำเนินชีวิตในด้านการทำเกษตรแบบ “แกงโฮะ” คือ ให้มุ่งที่เกษตรแบบพออยู่พอกิน ปลูกไว้กินเองก่อน หากเหลือจึงขาย และขยายพันธุ์รวมทั้งสนับสนุนให้มีการลงแขกเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแทนการใช้เครื่องจักรเพื่อทุนแรง

ขั้นที่สาม สมาชิกในชุมชนควร “อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร” คือ มีความคิดที่จะแจกจ่ายแบ่งปันไปให้ผู้อื่นซึ่งจะทำให้ได้เพื่อนและเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดีที่จะช่วยลดความเห็นแก่ตัวและสร้างความพอเพียงให้เกิดในจิตใจและสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในจิตใจ เช่น ในการจัดการทรัพยากรป่านั้น สมาชิกที่อาศัยอยู่บริเวณป่าจะมุ่งเก็บผลผลิตจากป่า เพื่อมาใช้ในการยังชีพให้พออยู่พอกิน พอเหลือจึงค่อยแจกจ่ายออกไปด้วยวิธีให้ไม่ใช้ด้วยวิธีขายซึ่งเมื่อทำได้ดังนี้ก็ทำให้สมาชิกมีทรัพยากรให้หมุนเวียนได้ตลอดทั้งปีอย่างพอเพียง เพราะเก็บไปเพื่อกิน ไม่ได้เก็บไปขายเพื่อร่ำหาเงิน ซึ่งการมีจิตใจที่แบ่งปันกันนี้จะเป็พื้นฐานทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคมสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกต่อไป

ขั้นที่สี่ สมาชิกควร “อยู่ดียิ่งขึ้นด้วยการเรียนรู้” คือ ต้องรู้จักพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้จากธรรมชาติและประสบการณ์ในโลกกว้างด้วยตนเองหรือจากการแลกเปลี่ยน ร่วมกับผู้อื่นให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทุกคนร่วมกันพัฒนาชีวิตของตนเองและผู้อื่นร่วมกันสืบทอดและเรียนรู้เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นสังคมที่มั่นคงและยั่งยืนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้คุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นค่านำไม่ได้ใช้เงินเป็นตัวตั้ง

3. ระดับปฏิเวธ (ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ) ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากประสบการณ์ที่แลกเปลี่ยนกันนั้นครอบคลุมไปถึงการวัดผลจากการปฏิบัติตามหลักการข้างต้นด้วย กล่าวคือ สมาชิกในแต่ละชุมชนได้พัฒนาชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น โดยริเริ่มจากการพัฒนาจิตใจให้เกิดความพอเพียงในทุกระดับของการดำเนินชีวิต ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และขยายไปถึงในระดับสังคมนั้นความพอเพียงในระดับครอบครัวคือการที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ณลักษณะที่พึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุขทางกายและทางใจสามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่

เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งไม่เป็นหนี้หรือมีภาระด้านหนี้สินของตนเองและครอบครัวแต่สามารถหาปัจจัย 4 มาเลี้ยงตนเองได้โดยไม่มีหนี้เหลือเป็นส่วนออมของครอบครัวด้วยความพอเพียงในระดับชุมชนเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกจากแต่ละครอบครัวในชุมชนมีความพอเพียงในระดับครอบครัวก่อนที่จะรู้จักรวมกลุ่มกันทำประโยชน์ส่วนรวม เช่น บริหารจัดการปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทรัพยากร ภูมิปัญญา หรือศักยภาพของสมาชิกในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้สามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสมดุล เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่พอเพียงของชุมชนโดยรวมในที่สุดความพอเพียงในระดับสังคม เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่งมีความพอเพียงมาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

ภาพที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สำนักข่าวเจ้าพระยา (2012)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ถือว่าเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง และยังมีความลึกซึ้งก้าวหน้าและเหมาะสมสำหรับสังคมหลักการสำคัญ 5 ประการ ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ

1. ความพอประมาณ คือ ความพอดี ๆ ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่เติบโตเกินไป ไม่ช้าเกินไป และไม่โดดเด่นเกินไป
2. ความมีเหตุผล คือ ทุกอย่างต้องมีที่มาที่ไปอธิบายได้ การส่งเสริมกันในทางที่ดี สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม คือ ความเป็นเหตุเป็นผลเพราะสิ่งนี้ทำให้เกิดทุกสิ่ง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นตามเหตุผลปัจจัย
3. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี จะต้องปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดความเสี่ยงที่ไม่ควรจะเป็น เช่น เกิดความเสี่ยงเพราะมีความโลภมากเกินไป
4. ความรอบรู้ ต้องมีความรอบคอบ มีการใช้ความรู้ใช้วิทยาการ ด้วยความระมัดระวัง มีการจัดองค์ความรู้ที่ดี ดำเนินการอย่างรอบคอบ ครบถ้วนรอบด้าน ครบทุกมิติ
5. คุณธรรมความดี เป็นพื้นฐานของความมั่นคงซึ่งประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ สุจริต มานะ และพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุป จากแนวคิด หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง หรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข คือ ความรอบรู้ และคุณธรรม ความดี ซึ่งแบ่งแยกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับจิตสำนึก ระดับปฏิบัติการ และระดับปฏิบัติ

การประยุกต์แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549: 13) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับดังนี้

1. ระดับบุคคล/ครอบครัวสามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน ได้แก่ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ให้รู้จักคำว่า “พอ” และไม่เบียดเบียนผู้อื่นพยายามพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ มีความสุขและความพึงพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

2. ระดับชุมชน ให้มีการรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญา ความสามารถของตนและชุมชน มีความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกชุมชนให้เกิดพลังชุมชน พัฒนา ไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชน ๆ

3. ระดับรัฐหรือระดับประเทศ ให้ชุมชน/สังคมหลาย ๆ แห่ง ร่วมมือกันพัฒนาตามแนว ของเศรษฐกิจพอเพียง วางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงและพร้อมก่อนจึงค่อย ๆ ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศให้เจริญขึ้นตามลำดับต่อไป

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ สิ่งที่เราจะต้องเรียนรู้วิธีการที่จะจัดการกับกระแสดังกล่าว และจะต้องฉลาดพอที่จะใช้ผลของสถานการณ์ ดังกล่าวให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เราสามารถอยู่รอด ได้พร้อม ๆ กันไปกับการรู้จักเตรียมความพร้อม และสร้างภูมิคุ้มกันขอสังคม ให้เกิดขึ้นบนพื้นฐาน ของการรู้จักตนเอง และรู้จักเลือกสิ่งต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือในทางปฏิบัติก็คือ เราสามารถนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างผลกระทบ ในแง่บวกเกิดขึ้น จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และกระแสโลกาภิวัตน์ หรือนำมาใช้เป็น พื้นฐานสำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบในแง่ลบได้ ดังนี้

1. เพิ่มความรู้และขีดความสามารถของคนในชุมชนให้รู้จักตนเอง มีศักยภาพการเรียนรู้ และรู้จักทันทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตนเองในระดับที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ ให้สามารถทำความเข้าใจผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงให้เกิดปัญญาความรู้คือรู้เขารู้เรา ทั้งใน ระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและระดับโลก เพื่อจะผลักดันให้เกิดการเตรียม ความพร้อมและรู้จักเลือกใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในกระแสโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี

2. สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีขึ้นในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับการจัดการชีวิต ตนเอง จัดการภายในครอบครัว การจัดการภายในชุมชนและวิสาหกิจระดับต่าง ๆ โดยอาจเริ่มต้น จากการส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใส กาจัดทำบัญชีที่ดีการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การปฏิบัติที่เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายทางการผลิตและการค้าขาย รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูล ข่าวสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ ด้วย

3. ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เป็นองค์รวม เพื่อความสมดุล และยั่งยืนหรือเป็นยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและมุ่งรักษาความสมดุลของการพัฒนาเพื่อให้เกิดความ

ยั่งยืนของการใช้ทุน 3 ด้าน อย่างสมดุลกัน ได้แก่ ทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากร โดยแต่ละท้องถิ่นแม้จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไป ตามลักษณะของสาเหตุและบริบทของแต่ละท้องถิ่นแต่ก็สามารถสร้างเครือข่ายแห่งความร่วมมือ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเชื่อมโยงผลประโยชน์ระดับท้องถิ่น และผลประโยชน์ระดับชาติเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกันต่อไปได้

การประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรม (สศช.) “แนวความคิดการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงด้วยโครงสร้างการผลิตที่เหมาะสม” (2542) นำเสนอว่าแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งประโยชน์สุขเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันภาคเกษตรยากจน และการเชื่อมโยงต่ออุตสาหกรรมอย่างมีระบบ การปลูกจิตสำนึกความพอประมาณในการลงทุน และความรอบคอบในการวางแผนการผลิต และจำหน่ายการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสาน ตลอดจนการพัฒนาสาขา บริการ ภายใต้อุดมคติและทางสายกลาง ทั้งนี้ ได้ให้ความสำคัญกับสัดส่วนที่เหมาะสมของการผลิตในแต่ละสาขาว่าควรเป็นเท่าไร ในแต่ละช่วงเวลาเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในด้านประสิทธิภาพ และการลงทุนสูงจนไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ในอนาคต

การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย (2542: 24) เน้นบทบาทที่สำคัญของ SMEs รวมถึงการปรับตัวและพัฒนาของธุรกิจด้วยระบบภูมิคุ้มกันที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีการบริหารจัดการธุรกิจที่รอบคอบ การจัดการทรัพยากรการผลิตให้เกิดประโยชน์การเข้าถึงตลาด การบริหารการเงินที่เป็นระบบ และการมีระบบข้อมูลเตือนภัย ซึ่งหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความสมดุลความพอประมาณ และการเชื่อมโยงความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและเศรษฐกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

นิพนธ์ พัวพงศกร (2542: 7) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ “การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมองว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นทางเลือกที่จะทำให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวม โดยเชื่อมโยงหลักเศรษฐกิจพอเพียงในส่วนของการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยง ทั้งนี้วิเคราะห์ว่าความชะล่าใจในการมองว่าเศรษฐกิจจะมีแต่ขาขึ้นทำให้เกิดความไม่รอบคอบและขาดการระมัดระวัง การประยุกต์แนวคิด เรื่องความพอเพียง ควรมีความยืดหยุ่นพอสมควร เพื่อให้เหมาะสมกับ สภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกันไปของแต่ละท้องถิ่น และประเภทของอุตสาหกรรม

สรุปการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 ระดับ คือ ระดับชุมชน ระดับสังคม และระดับรัฐ หรือระดับประเทศ การนำไปใช้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์นั้น เป็นการเพิ่มความรู้และขีดความสามารถของคน การสนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีขึ้นในระดับต่าง ๆ ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เป็นองค์รวม ส่วนในภาคอุตสาหกรรมนั้น เน้นโครงสร้างการผลิตที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เน้นที่การปรับตัวและพัฒนาของธุรกิจด้วยระบบภูมิคุ้มกันที่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

คำว่า "วิสาหกิจ" แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า "Enterprise" ปกติมักจะแปลว่า "การประกอบการ" และคนทั่วไปคุ้นกับคำว่าวิสาหกิจเมื่อเป็น "รัฐวิสาหกิจ" เท่านั้น ณ ปัจจุบันมีคำว่า "วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม" (SME) และ "วิสาหกิจชุมชน" (SMCE) เกิดขึ้น และกำลังแพร่หลาย ซึ่งแต่เดิมมักใช้คำว่า "อุตสาหกรรมชุมชน" และ "ธุรกิจชุมชน" โดยคำแรกเน้นกระบวนการผลิตการแปรรูป คำที่สองเน้นการบริหารจัดการซึ่งเป็นสภาพการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น หลายประเทศทั่วโลกเริ่มให้ความสำคัญกับคำว่า "วิสาหกิจ" (Enterprise) กันอย่างจริงจังเมื่อประมาณยี่สิบปีที่ผ่านมามีการศึกษาวิจัยและทำงานเป็นวิชาการพร้อมกับคำอธิบายสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในโลกปัจจุบันในช่วงที่ผ่านมามีความสำคัญของการ "วิสาหกิจ" ในปัจจุบันยุคนี้ นับเป็นยุคของวิสาหกิจนักวิสาหกิจทั้งหลายกำลังผลักดันให้เกิดการปฏิบัติที่กำลังเปลี่ยนรูปโฉม และพลิกฟื้นเศรษฐกิจทั่วโลกขึ้นมาใหม่วิสาหกิจทำให้เศรษฐกิจการตลาดมีชีวิตชีวามากยิ่งขึ้น ธุรกิจใหม่ ๆ ที่กำลังผุดขึ้นมาสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน และการดำเนินชีวิตของเราและยังก่อให้เกิดการสร้างงานใหม่ ๆ ได้อีกด้วย (Bygrave, 1994: 53) นักวิสาหกิจกับนักธุรกิจแตกต่างกันในแง่ที่ว่า "นักธุรกิจโดยทั่วไป" คือคนดำเนินการและบริหารจัดการธุรกิจที่มีอยู่แล้วตามกรอบและแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ตรงกันข้ามกับ "นักวิสาหกิจ" ที่หมายถึง บุคคลที่คิดใหม่ ทำใหม่หรือสร้างนวัตกรรมตั้งแต่เริ่มต้นนักวิสาหกิจไม่ใช่ นายทุนหรือนักลงทุน "นักวิสาหกิจคิดงานใหม่ นายทุนเปิดงานเหล่านี้" (Schumpeter, 1993: 100) หมายความว่านักวิสาหกิจมีความคิดใหม่เริ่มธุรกิจจ้างคนนายทุน หรือนักลงทุนมีเงินทุนนำเงินมาลงทุน ร่วมทุน และพยายามให้ได้กำไรจากทุนที่ลงไป

ฉรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล (2545: 38) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า ชุมชนที่ร่วมกันผูกพันความสัมพันธ์ในการประกอบการ ทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมบริการ และกิจการอื่นใด โดยอาศัยวัตถุประสงค์ บัญชีการผลิต และการประดิษฐ์คิดค้นจากทรัพยากรและ ภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อประโยชน์แห่งความสำเร็จในการพึ่งตนเองพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และ ในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อความอยู่ดีกินดีอย่างพอเพียง โดยมุ่งประโยชน์ทางสังคม แก่ชุมชนมากกว่าการแสวงหากำไรสูงสุด

วิชิต นันทสุวรรณ (2547: 28) กล่าวว่า “วิสาหกิจชุมชน” คือ การประกอบการเพื่อจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเอง และความพอเพียงของครอบครัว และชุมชน และกล่าวว่า การประกอบการในลักษณะวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการที่ เชื่อมโยงการผลิตทางการเกษตร การแปรรูป และการตลาดของชุมชน เขาเป็นกระบวนการเดียวกัน ไม่แยกส่วน และแบ่งบทบาทให้กับกลุ่มคนที่มีทักษะหรืออาชีพเฉพาะที่แตกต่างกัน กิจกรรมทาง เศรษฐกิจตามแนวทางวิสาหกิจชุมชนมี 3 ระดับ คือ การสร้างผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เพื่อการ พึ่งตนเองในระดับครัวเรือน สร้างผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เพื่อเพียงพอกับความต้องการระดับชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองสังคมภายนอกชุมชนเป็นระดับก้าวหน้า ซึ่งตรงกับนโยบาย “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์”

เสรี พงศ์พิศ (2546: 39) กล่าวว่า “วิสาหกิจชุมชน” คือ การประกอบการขนาดเล็ก เพื่อ จัดการ “ทุน” ของชุมชน ในชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน ทั้งนี้โดยใช้ความรู้ ภูมิปัญญา และ ความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนผสมผสานกับความรู้สากล

จารุพงศ์ พลเดช (ม.ม.ป.) กล่าวว่า “วิสาหกิจชุมชน” คือ การประกอบกิจการด้วยสามัคคี ธรรมของชุมชน โดยชุมชน ในการผลิตสินค้า การให้บริการและอื่น ๆ หรือการเรียนรู้ และ พึ่งตนเอง ของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ด้านการนำทุนของชุมชนมาดำเนินการ โดยใช้ รูปแบบการจัดการที่เหมาะสมก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานเศรษฐกิจแบบ พอเพียง โดยมีหัวใจการดำเนินการ ดังนี้

1. เป็นการดำเนินการของชุมชน
2. เป็นการร่วมทุนดำเนินการ
3. เป็นการดำเนินการเพื่อสร้างอาชีพที่ยั่งยืน และสร้างรายได้ที่มั่นคง

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548: 3) ระบุว่า “วิสาหกิจชุมชน” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน จากความหมายข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการของชุมชน ในการผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งตนเอง

องค์ประกอบหลักของวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2546: 39) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของวิสาหกิจชุมชนมี 7 ประการ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการเอง
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
3. ริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนเอง
4. ใช้ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญ ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากล
5. ดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นระบบ
6. มีการเรียนรู้เป็นหัวใจของกระบวนการพัฒนา
7. มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุด

จากแนวคิดวิสาหกิจชุมชน ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า “วิสาหกิจชุมชน” คือ การประกอบการขนาดเล็ก เพื่อจัดการ “ทุน” ของชุมชน ในชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน ทั้งนี้ โดยใช้ความรู้ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนผสมผสานกับความรู้สากล

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

1. การบริหารจัดการทุนชุมชน เช่น เงิน ทรัพยากรและผลผลิต ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

- 1.1 ให้มีระบบการสะสมทุนวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย
- 1.2 ให้มีการจัดตั้งกองทุนวิสาหกิจชุมชนทั้งระดับองค์กรและเครือข่าย
- 1.3 ให้มีการประกอบการวิสาหกิจชุมชนบนฐานทรัพยากรและผลผลิตของชุมชนอย่างยั่งยืน
- 1.4 ให้มีการพัฒนาระบบการจัดการและการฟื้นฟูทรัพยากร ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชุมชน
- 1.5 ให้มีการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานเทคโนโลยีการพัฒนาและประกอบการวิสาหกิจชุมชน
2. การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
 - 2.1 ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และเครือข่ายชุมชนอย่างสัมพันธ์กัน
 - 2.2 ให้มีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นเครือข่าย (Cluster) ภายใต้ระบบเศรษฐกิจชุมชน
 - 2.3 ให้มีการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน
 - 2.4 ให้มีการพัฒนาเครือข่ายตลาดของวิสาหกิจชุมชน
 - 2.5 ให้มีการสนับสนุนกองทุนวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบการร่วมทุนและทุนหมุนเวียน

การจัดการธุรกิจวิสาหกิจชุมชน

การจัดการวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้น จากกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้าย ทอมมือ บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และจัดขยายของการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามสภาพที่เป็นจริง ทั้งจากศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงแบ่งการจัดการออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

การจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management)

องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะภาครัฐธุรกิจ เอกชน ต่างมีการจัดการงานบุคคล ทั้งนี้ ก็เพื่อให้บุคลากรที่รับเข้ามาทำงานได้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายให้ทำเจ้าของกิจการหรือผู้จัดการจึงควรทราบหลักการจัดการงานบุคคลให้ถูกต้องเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การจัดการงานบุคคลนับเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นหัวใจขององค์กรเพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า “บุคลากร” หรือ “คน” เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุดในการที่จะขับเคลื่อนทรัพยากรอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนประกอบขององค์กร เช่น ทุนเครื่องจักรกลวัสดุอุปกรณ์ การจัดการการตลาด และจริยธรรมในการดำเนินการก็ตาม ฉะนั้น หากองค์กรใดถ้าให้ความสำคัญกับบุคลากร และองค์กรย่อมเป็นหลักการจัดการงานบุคคลที่ถูกต้องเหมาะสมแล้วก็ย่อมจะนำพาหรือส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างประสบความสำเร็จ (เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์, 2547: 194)

คณีย์ เทียนพุฒ (2543: 28) กล่าวถึง การจัดการด้านบุคคล ว่าธุรกิจแทบทุกธุรกิจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในเรื่อง “คน” หรือ “กำลังคน” ทั้งนี้เพราะคนถือเป็นทรัพยากรอันมีค่าที่สุดธุรกิจจะแพ้ชนะก็อยู่ที่คนของธุรกิจนั้น ๆ การจัดการกำลังคนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อธุรกิจหรือเป็นหัวใจของความสำเร็จของธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศตวรรษ ที่ 21 และในอนาคตนี้ธุรกิจเกือบทุกประเภทต้องการลักษณะความสามารถของกำลังคนที่แตกต่างไปจากปัจจุบันสูงมากขึ้นอาทิคนที่มีความสามารถหลากหลายมิติผู้บริหารที่มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสูงขึ้นรวมทั้งสามารถเลือกสารสนเทศที่ต้องการเพื่อการตัดสินใจที่รวดเร็วการทำงานในลักษณะที่การเรียนรู้และการเป็นนักกลยุทธ์ระดับโลก

สมคิด บางโม (2545: 11) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการด้านบุคคลเพื่อเลือกสรรคนที่มีความรู้ ความสามารถมาปฏิบัติงาน และจัดการดูแลให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติงานให้บรรลุ

ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร หากการจัดการงานบุคคลไม่ดี องค์กรก็จะได้คนไม่ดี ขาดความรู้ความสามารถในการทำงาน สร้างปัญหาให้แก่ผู้บริหาร และสร้างปัญหาให้แก่องค์กร เป็นอันมากซึ่งหัวใจสำคัญของการจัดการด้านบุคคลคือจัดคนให้เหมาะสมกับงาน (put the right man on the right job)

พยอม วงศ์สารศรี (2538: 114) ได้ให้คำจำกัดความว่า การจัดการด้านบุคคล หรือ ทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะ และกลยุทธ์ดำเนินการสรรหาคัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานในองค์กร พร้อมทั้ง สนใจพัฒนาข้าราชการ ให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กร เพิ่มความรู้ ความสามารถมีสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตดีในการทำงาน อีกทั้งยังรวมไปถึงการแสวงหาวิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์กรที่ต้องพ้นจากการทำงาน ด้วยเหตุสุขภาพเกษียณอายุ หรือเหตุอื่นใดในงานให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในการจัดการด้านบุคคล ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้การจัดการด้านบุคคล เพื่อให้บุคคลที่ดีมีความรู้ความสามารถทำงานอยู่ในองค์กรของตนนานที่สุด หรือบุคคลที่มีอยู่มีการพัฒนาตนเองเป็นบุคลากร ที่มีคุณภาพในการจัดการด้านบุคคลผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้เรื่องการจูงใจซึ่ง นัตยาพร เสมอใจ และ มัทนียา สมมิ (2546: 45) ได้ระบุแนวทางในการสร้างการจูงใจพนักงานให้สามารถทำงานแรงจูงใจนับเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ประกอบการนำไปใช้กระตุ้นให้บุคคลที่เป็นพนักงานทำตามในสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องการได้ซึ่งถ้าสร้างการจูงใจให้ตรงกับความต้องการของบุคคลจะช่วยให้เกิดผลทางพฤติกรรมความต้องการของบุคคลได้แก่ความต้องการด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่อาหารเครื่องนุ่งห่มยารักษาโรคที่อยู่อาศัยความต้องการความปลอดภัยความต้องการทางสังคมความต้องการได้รับยกย่องและความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตซึ่งเป็นหลักการของ Maslow ที่เป็นที่รู้จักทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิชัย โถสุวรรณจินดา (2545: 8) ที่กล่าวว่า การจูงใจเป็นวิธีการสร้างสิ่งเร้าเพื่อชักนำพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดการคล้อยตาม และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์การจูงใจจะเป็นปัจจัยสำคัญ ในการกระตุ้นให้พนักงานตั้งใจทำงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน โดยรูปแบบของการจูงใจ มี 3 วิธี คือ

1. การจูงใจด้วยค่าตอบแทน เช่น ให้ค่าจ้างเงินเดือน โบนัส เบี้ยขยัน ส่วนแบ่งกำไร หรือ ค่าล่วงเวลา

2. การจูงใจด้วยรางวัลตอบแทนสวัสดิการบางอย่าง เช่น ให้ทุนการศึกษาแก่นุตรของพนักงาน การให้กู้ยืมเงินเพื่อเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องของครอบครัวที่พักอาศัยในบ้านของสำนักงานหรือมีรถประจำตำแหน่งให้

3. การจูงใจด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รูปตัวเงิน แต่เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ (Morale) เช่น การยกย่องชมเชยการมอบรางวัลดีเด่นประจำเดือนหรือปีการมีที่ทำงานที่ได้สัดส่วนมีความสะดวกสบายหรือมีที่จอดรถเฉพาะการจูงใจด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น การหมุนเวียนทำงานการทำงานเป็นกลุ่ม การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการให้ไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ มักยอมรับว่าผู้ปฏิบัติงานร่วมกันกับตนเองนั้นมีความสามารถเป็นผู้มีคุณค่าขององค์กรเพราะความสำเร็จของธุรกิจหรือองค์กรขึ้นอยู่กับบริหารจัดการคนดีมีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานและธำรงรักษาบุคคลเหล่านั้นไว้ให้ยาวนานดังนั้นเมื่อองค์กรได้บุคลากรที่ดีมาแล้วผู้ประกอบการนอกจากจะต้องมีการจูงใจด้วยวิธีที่เหมาะสมแล้วจะต้องมีการพัฒนาการอบรมการสอนงานแก่บุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้ง มีการจ่ายผลตอบแทนที่เหมาะสมตลอดจนดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายบังคับจนกระทั่งบุคลากรได้ออกจากองค์กรไปตามวันเวลาที่เหมาะสม (จิตภพ ชัยวิช, 2547: 130)

สรุป การจัดการวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการจะต้องหมั่นศึกษาและคำนึงถึงทุกขั้นตอนของการผลิตสินค้าและบริการเพื่อให้มีคุณภาพ กล่าวคือ มีการจัดการที่ดีทั้ง ด้านการจัดการทั่วไป การจัดการผลิต การจัดการด้านตลาด และการจัดการบุคคล และอีกประการหนึ่งที่สำคัญ นั่นก็คือ จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นจริยธรรมต่อบุคคลในองค์กรหรือลูกค้า พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการกระตุ้นการทำงานของพนักงานในองค์กร

การจัดการด้านการผลิต (Production Management)

การจัดการด้านการผลิต ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการของตนเองให้ลึกซึ้ง ไม่ว่าตนเองจะดำเนินการเอง หรือจ้างบุคคลอื่นให้กระทำแทนตนหรือทำร่วมกับตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพ มีมูลค่าและได้การผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพถูกต้องเป็นที่ต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ

พิภพ สถิตาภรณ์ (2547: 11) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการจัดการการผลิตว่าด้วยความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม ภาวะการแข่งขัน และความกดดันทางการตลาด ก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ผู้ผลิตจึงได้หาวิธีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูง และลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งยังรักษาคุณภาพของสินค้า และความพึงพอใจของลูกค้า

การจัดการด้านการบัญชีการเงิน (Financial Accounting)

การจัดทำบัญชี เป็นการจัดทำบัญชีเพื่อบุคคลทั่วไป ซึ่งอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับหรือไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกิจการก็ได้ มีการเสนอข้อมูลในรูปแบบของงบการเงิน จะต้องจัดทำขึ้นตามกฎหมาย และปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป การบัญชีการเงิน ถือเป็นหน้าที่งานที่สามัญของธุรกิจทั่วไป สารบัญชีกิจการประเภท อุตสาหกรรมจะมีการบัญชีต้นทุน (Cost Accounting) ซึ่งรวบรวมและบันทึกเกี่ยวกับต้นทุนผลิตเพิ่มเติมด้วย ลักษณะที่เป็นมูลฐานทางการบัญชีการเงิน (Basic Features of Financial Accounting) คือ ต้องมีการจดบันทึกข้อมูลทางการบัญชีเพื่อใช้ในการจัดทำและนำเสนอของงบการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุน และงบดุล ต้องอาศัยหลักการบัญชีซึ่งเป็นที่รับรองทั่วไป เพื่อให้ข้อมูลที่จัดทำถูกต้องและเชื่อถือได้และเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะข้อมูล ดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งในการจัดทำบัญชีนั้น มีนักวิชาการได้ให้ข้อคิดในการจัดทำบัญชีไว้ ดังนี้

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2548: 15) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปข้อมูลที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อการบริหารหรือเพื่อการจัดการมี 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลภายในกิจการ (Internal Information) ได้แก่ ข้อมูลที่สามารถจัดเก็บและรวบรวมได้จากการดำเนินกิจกรรมของกิจการ เช่น ข้อมูลทางบัญชี และการเงิน
2. ข้อมูลภายนอกกิจการ (External Information) ได้แก่ ข้อมูลที่เกิดจากกิจกรรมภายนอกที่กิจการควบคุมไม่ได้ เช่น ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ คู่แข่งขัน กฎหมาย และการเมือง เป็นต้น

ศรีสุดา ธีระกาญจน์ (2550: 102) ได้กล่าวว่า ข้อมูลทางการบัญชี (Accounting Information) เป็นลักษณะของข้อมูลภายในกิจการ ที่เกิดจากการจัดเก็บและรวบรวมตามขั้นตอน

การบันทึกบัญชีต่าง ๆ ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป จากความจำเป็นในการจัดการบัญชีการเงิน (Financial Accounting) เป็นการรวบรวมข้อมูลทางการเงินของธุรกิจที่เกิดขึ้นแล้ว โดยบันทึกตามมาตรฐานการบัญชี หรือหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เพื่อรายงานต่อผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นบุคคลภายนอกกิจการ การเสนอข้อมูลอยู่ในรูปรายงานทางการเงิน ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อมูลทางบัญชีการเงิน (Financial Accounting Information) ผู้บริหารจะใช้ประโยชน์จากงบการเงิน (Financial Statement) ในการสั่งการ และการปฏิบัติงานในปัจจุบัน ตลอดจนใช้ในการวางแผน การปฏิบัติงาน โดยประเมินผลกิจกรรมที่ผ่านมาจากงบการเงิน

การจัดการด้านการตลาด (Marketing Management)

การจัดการด้านการตลาดนับว่าสำคัญมากสำหรับผู้ประกอบการในยุคของการแข่งขันสูง ดังนั้น การจัดการการตลาดจึงเป็นการดำเนินงานกิจกรรมทางด้านธุรกิจทุกชนิดดังมีผู้ให้ความหมาย เช่น วิชัย โสสุวรรณจินดา (2546: 159) ได้ให้ความหมายของการจัดการด้านการตลาดว่าเป็น กระบวนการของกิจกรรมอันทำให้สินค้าและบริการจากระบบผลิตมาสู่ระบบบริโภคโดยตอบสนองความต้องการ และความพอใจของผู้บริโภคภายใต้ระบบผลตอบแทนที่ธุรกิจพอใจ จากการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการตลาดของ Phillip Kotler (ม.ป.ป อ้างใน เพ็ชรวิเศษรัตน์, 2549: 48) พอสรุปได้ว่าการจัดการการตลาด หมายถึง กิจกรรมทุก ๆ อย่างที่กระตุ้นส่งเสริมให้สินค้า หรือบริการนั้น สามารถจูงใจให้ลูกค้า หรือผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจหรือตอบสนองความต้องการของลูกค้า หรือผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม และทำให้เกิดการตัดสินใจซื้ออย่างสม่ำเสมอหรือต่อเนื่อง

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2546: 162) ได้เสนอส่วนประสมทางการตลาด 4 Ps ซึ่งมีรายละเอียดคือ

1. ผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบไปด้วยสินค้าและบริการที่มุ่งสร้างความพอใจให้ผู้บริโภคจัดออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์หลัก ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง ผลิตภัณฑ์รวม และศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

2. ราคา อยู่ในรูปของตัวเงินซึ่งต้องเป็นที่พึงพอใจของลูกค้าและทำยอดขายหรือกำไรให้แก่ธุรกิจซึ่งมีปัจจัยในการตั้งราคาขาย 3 ประการ คือ การแข่งขันสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันความต้องการลูกค้าวิเคราะห์จากความต้องการซื้อต้นทุนต่อหน่วยของสินค้า

3. การจัดจำหน่าย เป็นการกำหนดช่องทางการจัดจำหน่าย และการกระจายสินค้าซึ่งแบ่งการจัดจำหน่ายเป็นทางตรงและทางอ้อม

4. การส่งเสริมการตลาด เป็นการสื่อสารเพื่อแจ้งข่าวสารเพื่อจูงใจให้เกิดพฤติกรรมซื้อซึ่งทำได้โดยการโฆษณาการขายโดยใช้พนักงานขายการส่งเสริมการขายและการประชาสัมพันธ์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 16) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง ปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายซึ่งเรียกว่า 4 Ps นั่นคือ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) แต่อย่างไรก็ตาม ในธุรกิจค้าปลีกได้เพิ่มอีก 3 Ps ได้แก่ บุคคล (People) การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) และกระบวนการ (Process) รวมทั้งหมดเป็น 7 Ps มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่น่าเสนอแก่ตลาดเพื่อให้เกิดความสนใจความต้องการเป็นกรรมสิทธิ์การใช้หรือการบริโภคประกอบด้วยทั้งสินค้าและบริการ ซึ่งแบ่งระดับการผลิตออกเป็น 3 ระดับ คือ

1.1 แก่นผลิตภัณฑ์ หมายถึง วัตถุประสงค์หรือผลประโยชน์สำคัญของผลิตภัณฑ์ที่ให้แก่ผู้ซื้อ

1.2 รูปร่างผลิตภัณฑ์ หมายถึง ส่วนที่เป็นรูปร่างผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย คุณลักษณะ 5 ประการ คือ ระดับคุณภาพ ลักษณะรูปแบบ ตราผลิตภัณฑ์ และการบรรจุหีบห่อ

1.3 ประโยชน์เพิ่มของผลิตภัณฑ์ หมายถึง ประโยชน์ที่ผู้ซื้อจะได้รับนอกเหนือไปจากประโยชน์สำคัญของผลิตภัณฑ์

2. ราคา (Price) หมายถึง มูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่กำหนดให้อยู่ในรูปของตัวเงิน ซึ่งในการกำหนดมูลค่าของผลิตภัณฑ์ของนักการตลาดนั้น จะมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยจะสามารถแยกได้ 3 ประการ คือ การตั้งราคาโดยมุ่งกำไร การตั้งราคา โดยมุ่งหวังที่การขาย และการตั้งราคาเพื่อคงไว้ซึ่งฐานะเดิม

3. การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง กิจกรรมที่จะนำผลิตภัณฑ์ไปสู่ตลาดเป้าหมายหรือผู้บริโภค โดยวิธีการจัดจำหน่ายผ่านคนกลาง หรืออาจจะจำหน่ายโดยตรงเพื่อให้ไปยังผู้บริโภคหรือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง การติดต่อสื่อสารจำหน่ายกับกลุ่มลูกค้า หรือผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการรับทราบวัตถุประสงค์ หรือแนวคิดในการจำหน่าย ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประการ ดังนี้

4.1 การโฆษณา หมายถึง รูปแบบการเสนอและการส่งเสริมความคิดเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการของผู้จำหน่ายไปยังกลุ่มเป้าหมายผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง

4.2 การใช้พนักงานขาย หมายถึง การเสนอข้อมูลด้วยคำพูดของพนักงานขายไปยังผู้ซื้อโดยตรงเพื่อกระตุ้นให้เกิดการซื้อ

4.3 การส่งเสริมการขาย หมายถึง เครื่องมือส่งเสริมที่ใช้ในระยะสั้นเพื่อให้เกิดการซื้อ

4.4 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การให้ข่าวสารของสินค้า หรือบริการเพื่อสร้างความคิดเห็น หรือทัศนคติที่ดี รวมทั้งการแก้ไขความเข้าใจผิด

5. บุคคล (People) หรือพนักงาน ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือกการฝึกอบรมการจูงใจเพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าซึ่ง อานาจ ธีระวานิช (2544: 8) ได้รวบรวมกลยุทธ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าว่ากลยุทธ์ที่ใช้ในการสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันเพื่อเป็นหลักประกันแห่งความอยู่รอดหรือการเติบโตของกิจการ จะต้องพัฒนาและรักษาความภักดีของลูกค้าซึ่งในการสร้างความภักดีให้กับลูกค้าของธุรกิจขนาดย่อมนี้มีพื้นฐานจากความเชื่อที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. การให้บริการที่ดีกว่าจะสร้างความพอใจให้กับลูกค้า
2. ความพอใจของลูกค้าจะก่อให้เกิดความภักดี
3. ธุรกิจขนาดย่อมมีศักยภาพอย่างเพียงพอในการให้บริการที่ดีกว่าแก่ลูกค้า

นอกจากนี้ อำนาจ ชีระวานิช (2544: 9) ยังชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบของความพอใจของลูกค้า ซึ่งอ้างแนวคิดของ Thomas O. Jones และ W. Earl Sasser ที่ได้ให้หลักการพื้นฐานที่สำคัญไว้ 4 ประการ คือ

1. ส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดในการสร้างความพอใจให้กับลูกค้า ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ลูกค้าคาดหวัง
2. การบริการสนับสนุนทั่วไป
3. กระบวนการชดเชยเมื่อลูกค้าได้รับสิ่งที่ไม่พึงประสงค์
4. การบริการพิเศษที่ดีเลิศที่ตรงกับความชอบของลูกค้าและทำให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการดูเหมือนว่าทำขึ้นเป็นกรณีพิเศษตามความประสงค์ของลูกค้า

อำนาจ ชีระวานิช (2544: 9) ยังได้เพิ่มเติมแนวคิดของ Patrick ที่ได้เสนอวิธีในการพัฒนาบริการพิเศษไว้มีดังนี้

1. การเรียกชื่อบุคลากรในองค์กรควรเรียกชื่อลูกค้าได้ถูกต้อง (ทำให้ลูกค้ามีความภาคภูมิใจ)
2. การเอาใจใส่ลูกค้าจดจำในสิ่งต่าง ๆ ที่ลูกค้าชอบและไม่ชอบ
3. การให้ความสนใจอย่างสม่ำเสมอขณะที่ลูกค้ามาใช้บริการให้ความสนใจคอยติดตามความเคลื่อนไหวของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอเช่นความก้าวหน้า

4. การสืบเสาะรื้อหาเวลาออกไปพบปะคนหาลูกค้าที่หายไปหรือเจ็บไปเพื่อที่จะเรียนรู้ถึงเหตุผลของการหายไปหรือเลิกใช้บริการ

อำนาจ วีระวานิช (2544: 25) ได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับการจัดจำหน่ายทางการตลาด หมายถึง กิจกรรมการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ทางกายภาพ และรวมถึงความสัมพันธ์กับคนกลางที่กิจการตั้งขึ้น เพื่อชักนำและสนับสนุนการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ของตนซึ่งมีหลักเกณฑ์การเลือกระบบการจัดจำหน่ายเรียกว่า 3 Cs อันได้แก่ต้นทุน (Costs) การครอบคลุมการตลาด (Coverage) และการควบคุม (Control) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ต้นทุน โดยธรรมชาติแล้วช่องทางการจัดจำหน่ายทางตรง จะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าทางอ้อม ดังนั้น ธุรกิจขนาดย่อมจึงควรที่จะพิจารณาต้นทุนในการจัดจำหน่ายเป็นลงทุนโดยวิเคราะห์จากทางเลือกของช่องทางการจัดจำหน่ายแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งจุดแข็งจุดอ่อนของช่องทางการจัดจำหน่ายแต่ละแบบ

2. การครอบคลุมตลาด อาจจะเลือกช่องทางการจัดจำหน่ายทางอ้อมทั้งนี้เพื่อเพิ่มพื้นที่การครอบคลุมตลาดกิจการสามารถใช้ประโยชน์จากคนกลางในการเพิ่มการขายให้กับกิจการได้โดยตรงจากเครือข่ายการจัดจำหน่ายที่เป็นอยู่

3. การควบคุมในการจำหน่าย ทางตรงกิจการสามารถควบคุมการดำเนินงานได้อย่างใกล้ชิดในขณะที่การจัดจำหน่ายทางอ้อมผลิตภัณฑ์ของกิจการอาจไม่ได้เข้าสู่ตลาดดังที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ดังนั้นในกรณีที่กิจการต้องจัดจำหน่ายทางอ้อมกิจการควรเลือกคนกลางที่มีความพร้อมในการผลักดันผลิตภัณฑ์ของกิจการ

ทฤษฎีความต้องการ

จากการศึกษาทฤษฎีความต้องการ มีหลายทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow's Need Hierarchy Theory

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow's Need Hierarchy Theory เป็นนักจิตวิทยา

และนักมนุษยนิยมที่สนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับเกียรติยศ และคุณค่าของบุคคล เขาเชื่อว่าบุคคลมีความสามารถในทางบวกที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตน และมีความแตกต่างระหว่างบุคคลที่สมบูรณ์ (healthy) กับบุคคลที่ไม่สมบูรณ์ (unhealthy) ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ของ Maslow ได้มาจากประสบการณ์ของเขา โดย Maslow พยายามที่จะตรวจสอบ วิเคราะห์ และบูรณาการแนวคิดของผู้นำทางจิตวิทยาอื่น ๆ และนำมาเสนอเป็นทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น (นรา สมประสงค์, 2536: 134) Maslow ได้กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการว่า ความต้องการของคนเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจและความต้องการของคน มีข้อสังเกต (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ คณะ 2541: 109) ดังนี้

คนเรามีความต้องการไม่สิ้นสุด เมื่อได้รับการตอบสนองจากความต้องการอยู่ระดับหนึ่งแล้วก็จะเกิดความต้องการในสิ่งอื่นต่อไปไม่มีวันสิ้นสุด ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดการจูงใจที่จะทำพฤติกรรมส่วนความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เกิดการจูงใจอีกต่อไปความต้องการของคนจะเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นไปสู่ความต้องการในระดับสูงขึ้น และความต้องการในระดับต้นจะเป็นพื้นฐานของความต้องการในระดับสูงขึ้นไป คนจึงจำเป็นต้องได้รับการสนองความต้องการเป็นลำดับขั้น จึงจะพัฒนาความต้องการในระดับสูงขึ้น

Maslow (1970: 35) ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจจะเป็นตามลำดับของความต้องการอย่างมีระเบียบ ลำดับขั้นความต้องการ (hierarchy of needs) ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะมีลำดับขั้น 5 ขั้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงลำดับชั้นความต้องการของ Maslow

ที่มา : นรา สมประสงค์, 2536: 136

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนหลับนอน ความต้องการทางเพศ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้ เพราะความจำเป็นที่ต้องดำรงชีพอยู่ ทำให้มนุษย์จำต้องไปหาสิ่งเหล่านี้มาตอบสนองก่อนสิ่งอื่นใด

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (safety or security needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกายรวมถึงความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจความมั่นคงในหน้าที่การงาน และการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ

3. ความต้องการทางสังคม (social or belonging needs) เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่าง ๆ และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรอยากจะทำสมาคมนกับบุคคลอื่นรวมทั้งการได้รับมิตรภาพและเห็นใจจากกลุ่มเพื่อนฝูง เป็นต้น

4. ความต้องการการยกย่อง (esteem need) เป็นความต้องการการได้รับความยอมรับนับถือ ความมีชื่อเสียงเกียรติยศ เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง มีความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญ เมื่อทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้สำเร็จ และความพึงพอใจในการที่มีฐานะเด่นทางสังคม

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (self actualization need) เป็นความต้องการที่จะใช้ความสามารถสูงสุดที่ตนมีอยู่ทำในสิ่งที่สามารถจะทำได้ ความต้องการชนิดนี้มีลักษณะกว้างขวางมากและแตกต่างกันไปในคนแต่ละคน

จากแนวคิดทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow สรุปได้ว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ 5 ชั้นของตนจะพัฒนาขึ้นเป็นลำดับขั้น ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้ว จะลดความต้องการลง ซึ่งความต้องการตามลำดับขั้นนั้นมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของบุคคล และเป็นความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองไม่มีวันสิ้นสุด ถ้าหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดความไม่พอใจ ความคับข้องใจ หรือความขัดแย้งขึ้นก็จะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer E.R.G. Theory

Alderfer (1992, อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541: 111) ได้แบ่งความต้องการของบุคคลออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก ความต้องการมีชีวิตอยู่ (existence needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่ต้องการตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตเป็นความต้องการที่ได้รับการตอบสนองทางกาย คือ ความต้องการอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ต่าง ๆ ยารักษาโรค

ประการที่สอง ความต้องการมีสัมพันธภาพ (relatedness needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมีมิตรไมตรี มีความสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่แวดล้อมในการทำงาน

ประการที่สาม ความต้องการความก้าวหน้า (growth needs) เป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล ได้แก่ ความต้องการได้รับการยกย่อง และความต้องการความสำเร็จในชีวิต

ทฤษฎี E.R.G. เป็นทฤษฎีการจูงใจ มีสิ่งที่จะต้องพิสูจน์อยู่หลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (เทพนม เมืองแมน และ สวีง สุวรรณ, 2540: 27)

1. ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต ได้รับการตอบสนองให้เกิดความพอใจน้อยเท่าใด ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น
2. ความต้องการความสัมพันธ์ได้รับการตอบสนอง ให้เกิดความพอใจน้อยเท่าใด ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น
3. ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตได้รับการตอบสนอง ให้เกิดความพอใจมากเท่าใด ความต้องการความสัมพันธ์ก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น
4. ความต้องการความสัมพันธ์ได้รับการตอบสนองให้เกิดความพอใจน้อยเท่าใด ความต้องการความสัมพันธ์ก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น
5. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า ได้รับการตอบสนองให้เกิดความพอใจน้อยเท่าใด ความต้องการความสัมพันธ์ก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น
6. ความต้องการความสัมพันธ์ได้รับการตอบสนองให้เกิดความพอใจมากเท่าใด ความต้องการความเจริญก้าวหน้าก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น
7. ความต้องการความเจริญก้าวหน้าได้รับการตอบสนองให้เกิดความพอใจมากเท่าใด ความต้องการความเจริญก้าวหน้าก็จะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากยิ่งขึ้นเท่านั้น

ทฤษฎี E.R.G. Alderfer มีความแตกต่างจากทฤษฎีความต้องการของ Maslow อยู่ 4 ประการ คือ (เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ, 2540: 28)

ประการแรก เป็นความแตกต่างของการแปลความหมายของความต้องการที่เหมือนกัน ซึ่งอธิบายความแตกต่างได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบแนวคิดความต้องการของ Maslow And Alderfer

ความต้องการแบบต่าง ๆ ของ Maslow (Maslow Categories)	ความต้องการแบบต่าง ๆ ของ Alderfer (E.R.G)
ความต้องการทางด้านร่างกาย	ความต้องการเพื่อความอยู่รอด
ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทางวัตถุ	
ความต้องการในความมั่นคงปลอดภัยระหว่างบุคคล	ความต้องการทางด้านความสัมพันธ์
ความต้องการทางด้านสังคม (ความรัก ความเป็นพวกพ้อง)	
ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงระหว่างบุคคล	
ความต้องการความมีชื่อเสียงเพื่อความมั่นใจในตนเอง	ความต้องการทางการเจริญเติบโต
ความต้องการทำอะไรสำเร็จสมใจปรารถนา	

ที่มา : เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ, 2540: 28

ประการที่สอง ทฤษฎีความต้องการ E.R.G. ไม่ได้ยึดลำดับของความต้องการตายตัวแบบของ Maslow ซึ่ง Maslow กล่าวว่า คนเราจะมีชีวิตอยู่เพื่อขนมบึงเพียงอย่างเดียว เมื่อเขาไม่มีขนมบึง แต่ Alderfer จะกล่าวว่า เขายังมีแรงจูงใจที่จะอยู่ต่อไปอยู่บ้าง จากความสัมพันธ์ที่มีอยู่กับครอบครัว และคนที่ใกล้ชิด ยิ่งกว่านั้นข้อคิดของ E.R.G. ในข้อที่ 3 ข้อที่ 6 ได้ให้ข้อคิดว่าความต้องการชนิดต่าง ๆ ของ Alderfer นั้น มีการเน้นหรือมุ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้นไป แต่ไม่ต้องการระดับความพอใจขั้นต่ำ ซึ่งเป็นเงื่อนไขอันหนึ่งภายใต้ทฤษฎีของ Maslow

ประการที่สาม ความแตกต่างจากการที่ Maslow อ้างว่า ความต้องการต่าง ๆ จะมีแนวโน้มหยุดการเป็นเครื่องกระตุ้นทันที ภายหลังที่ความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองในขั้นที่พอใจแล้ว Alderfer กล่าวว่าขั้นตอนความต้องการดำเนินไปในรูปตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อความต้องการ

ระดับที่สูงกว่าไม่ได้รับการตอบสนอง ก็จะเป็นสาเหตุให้ความต้องการในระดับที่ต่ำกว่าถูกระงับออกมา ดังตัวอย่างเช่น คนที่ผิดหวังในด้านของความรักหรือจิตใจกับเพื่อนมีบ่อย ๆ ที่มีการกินเพิ่มมากขึ้นเป็นการทดแทนหรือชดเชยความต้องการทางด้านความสัมพันธ์ เป็นต้น

ประการที่สี่ ทฤษฎีความต้องการ E.R.G. พยายามที่จะแสดงความเกี่ยวพันว่า ความพอใจมีผลต่อความต้องการอย่างไร ทั้งยังได้พยายามที่จะแสดงให้เห็นด้วยว่า ความต้องการที่เรื้อรังหรือแย่งอยู่มีผลต่อความพอใจอย่างไรด้วย โดยการใช้นิวทริกอย่างเดียวกัน

จากแนวคิดทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ความต้องการมีชีวิตอยู่ ความต้องการมีสัมพันธภาพ และความต้องการความก้าวหน้า และทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer มีความเห็นไม่สอดคล้องกับทฤษฎีของ Maslow อย่างเด่นชัด 2 ประการ คือ Robbins (ม.ป.ป อ้างใน นรา สมประสงค์, 2536: 139)

ประการแรก ทฤษฎี E.R.G. เชื่อว่า ในขณะที่เดียวกันคนมีความต้องการมากกว่า 1 อย่างได้

ประการที่สอง ทฤษฎี E.R.G. เชื่อว่า ถ้าความพึงพอใจในความต้องการระดับสูงสุด ถูกอดกลั้นยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความปรารถนา ที่มีความพึงพอใจในความต้องการระดับล่างจะเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ทฤษฎี E.R.G. ยังไม่เคร่งครัดกับลำดับขั้นของความต้องการมากนัก ในข้อที่ว่า ต้องได้รับความพึงพอใจในความต้องการขั้นต้นก่อน จึงจะมีความต้องการขั้นต่อ ๆ ไป แต่ทฤษฎี E.R.G. เห็นว่า คนอาจทำงานเพื่อความต้องการก้าวหน้าก็ได้ ถึงแม้จะยังไม่ได้รับความพึงพอใจในความต้องการมีชีวิตอยู่ และความต้องการมีสัมพันธภาพก็ตาม หรือความต้องการทั้ง 3 นี้ อาจดำเนินไป ในขณะที่เดียวกันก็ได้สรุปความต้องการของมนุษย์เป็นพลังที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้คนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการตอบสนอง ความต้องการขั้นต้นของมนุษย์ คือ ความต้องการทางชีวภาพ เช่น ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย เป็นต้น จากนั้นความต้องการทางสังคมจึงจะเกิดขึ้นตามมา เช่น ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงการที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานและให้ความร่วมมือกับองค์กร จึงจำเป็นต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการชักนำให้เกิดพฤติกรรมแห่งความร่วมมือในการทำงาน และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมของบุคลากรในองค์กร

ประวัติความเป็นมาของผ้า

เป็นที่เชื่อกันว่ามนุษย์ยุคหินเก่าทั่วโลกและในประเทศไทยคงยังไม่รู้จักวิธีการทอผ้า แต่เครื่องนุ่งห่มของคนยุคนั้นอาจทำจากหนังสัตว์หญ้าใบไม้และเปลือกไม้หลักฐานจากจิตรกรรมบนเพิงผา หรือผนังถ้ำหลาย ๆ แห่ง ซึ่งมีอายุระหว่าง 3,000-4,000 ปีก่อนคริสตกาล แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ในยุคนั้นมิได้เปลือยกายเสียทีเดียว หากแต่ห่อหุ้มหรือปกปิดส่วนล่างของร่างกาย ตั้งแต่เอวลงไปด้วยวัสดุชิ้นเล็ก ๆ ที่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด จึงไม่สามารถหาหลักฐานแน่ชัดว่าการปั่นด้ายและทอผ้าในประเทศไทยเริ่มขึ้นในยุคสมัยใดแต่ก็พอจะสันนิษฐานได้ว่าเริ่มขึ้นในยุคก่อนประวัติศาสตร์เป็นที่น่าเสียดาย ที่เสื้อผ้าและสิ่งทอในยุคต้น ๆ ได้สูญงสูญสลายไปหมดภายในระยะเวลาไม่นานนัก ทั้งนี้ เนื่องจากเสื้อผ้าหรือสิ่งทอส่วนทำมาจากอินทรีย์วัตถุซึ่งเป็นวัสดุไม่คงทน

นอกจากนี้ ลักษณะภูมิอากาศในประเทศไทยทั้งร้อนและชื้นจัดจนยากที่อินทรีย์วัตถุจะคงสภาพเหลือรอดมาได้ ดังนั้น ผ้าที่หลงเหลือมาจนถึงปัจจุบันจึงมีปริมาณน้อยมาก อย่างไรก็ตาม การขุดค้นแหล่งโบราณคดีในประเทศไทยได้พบหลักฐานบางอย่างซึ่งช่วยให้สามารถศึกษาวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีของผ้าโบราณบางส่วนตั้งแต่ยุคหินเป็นต้นมาเนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเทคโนโลยีในการทอผ้าถือกำเนิดหรือพัฒนามาจากการทำเชือกทอเสื่อและงานจักสาน นักโบราณคดีค้นพบหลักฐานหลายอย่างที่แสดงว่ามนุษย์ยุคหินรู้จักทำเชือกขึ้นใช้โดยนำเส้นใยจากพืชหรือสัตว์ 2-3 กลุ่ม มาปั่นเป็นเส้นเชือกเพื่อเพิ่มความแข็งแรง และความยืดหยุ่นเชือกที่ทำขึ้นใช้ในยุคแรก ๆ คงใช้ผูกมัดก้อนหินคม ๆ เข้ากับด้ามที่ทำด้วยไม้ หรือกระดูก เพื่อใช้เป็นอาวุธวัสดุที่ใช้ในการทำเชือก ในระยะแรก ๆ อาจใช้เส้นใยจากหญ้าเถาวัลย์กกอ้อและเส้นใยจากลำต้นของพืชที่หาได้ง่าย ๆ ก่อน ต่อมาจึงได้ค้นพบเส้นใยที่ละเอียดอ่อนนุ่มเหมาะสมในการทอเป็นผืนผ้า ผลการวิเคราะห์ชนิดของเส้นใยพบว่าเส้นใยจากแหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นป่านกัญชาผ้าเหล่านี้ เป็นผ้าเนื้อหนาแทบทั้งสิ้นส่วนผ้าจากแหล่ง โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์มักเป็นผ้าเนื้อละเอียดเนื้อบาง

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผ้าจากแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์เป็นผ้าฝ้ายเกือบทั้งหมด (จิราภรณ์ อรรถชยานุ, 2536: 529) ฝ้ายเป็นเส้นใยที่ขึ้นอยู่รอบเมล็ดของพืชที่มีชื่อ *Gossypium* ซึ่งจัดอยู่ในตระกูล Mallow ฝ้ายเป็นเส้นใยเก่าแก่อีกชนิดหนึ่งที่ใช้ในการทอผ้ามาแต่โบราณหลักฐานที่ขุดพบในซากปรักหักพังของเมือง Mohenjo Daro ซึ่งมีอายุประมาณ 3,000 ปีก่อนคริสตกาล แสดงว่ามีการปลูกฝ้ายและใช้ฝ้ายปั่นเป็นเส้นด้ายแล้วอาจจะเป็นไปได้ว่าการเพาะปลูกฝ้ายในไทย

มีต้นกำเนิดมาจากอินเดียการทอผ้าฝ้ายในไทยน่าจะเกิดขึ้นที่หลังผ้าป่านักงาใยฝ้ายเป็นเส้นใยเล็กละเอียดและอ่อนนุ่มกว่าใยป่านักงาเมื่อทอเป็นผืนผ้าแล้วได้ผ้าเนื้อนุ่มสวมใส่สบายและย้อมสีติดดี เพราะฉะนั้นจึงเป็นไปได้อย่างมากว่าเมื่อมีการใช้ผ้าฝ้ายกันแพร่หลายแล้วการผลิตผ้าป่านักงาจึงค่อย ๆ ลดลงจนเกือบสูญหายไปเนื่องจากขั้นตอนและกระบวนการแยกและเตรียมเส้นใยป่านักงายุ่งยากและเสียเวลาในขณะที่การปั่นและทอผ้าฝ้ายสะดวกและรวดเร็วกว่าในประเทศไทยมีการปลูกฝ้ายเพื่อนำเส้นใยมาปั่น และทอเป็นผืนผ้ามาแต่โบราณกาล ปัจจุบันนี้ ก็ยังมีชาวบ้านและชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มปลูกฝ้ายและทอผ้าฝ้ายด้วยวิธีการดั้งเดิมที่สืบทอดมาแต่โบราณจะทอผ้าเป็นครั้งคราวสำหรับใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้เพียงพอใช้ในครอบครัวและมักทอผ้าที่มีคุณภาพดีเป็นพิเศษสำหรับใช้นุ่งห่มและเป็นของขวัญในโอกาสพิเศษต่าง ๆ (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล, 2532: 87)

นอกจากนี้ ยังพบตัวอย่างผ้าไหมจีนเล็กมากติดอยู่บนเหรียญรูปเคารพทำด้วยสำริดซึ่งพบร่วมกับโครงกระดูกในโบราณสถานบ้านนักบุญเปโตร (โบสถ์ของคณะโดมินิกัน) หมู่บ้านโปตุเกส จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าในบางส่วนของประเทศไทยมีการเลี้ยงไหมอย่างแพร่หลายและสำหรับตัวไหมที่เลี้ยงกันมีชื่อว่า *Bombyx mori* หรือตัวไหมชนิดที่กินใบหม่อนเป็นอาหารตัวไหมพันธุ์พื้นเมืองเหล่านี้เป็นประเภทที่ลอกคราบ 4 ครั้งในระยะเวลาที่เป็นตัวหนอนและฟักออกเป็นตัวได้ปีละหลายครั้งตามธรรมชาติรังไหมมีขนาดเล็กรูปร่างกลมรีหัวท้ายแหลมและมีสีเหลืองเส้นไหมที่สาวได้อ่อนนุ่มและเป็นมันกว่าไหมพันธุ์จีนและพันธุ์ญี่ปุ่นเส้นไหมมีสีเหลืองจึงมักนำมาฟอกด้วยน้ำด่าง (ทำจากขี้เถ้าของไม้บางชนิด) ก่อนที่จะนำไปย้อมป่านักงาหรือ Hemp ดังนั้นฐานว่าเกิดก่อนการทอผ้าด้วยฝ้ายซึ่งป่านักงาเป็นเส้นใยที่ได้จากลำต้นของพืชชื่อ *Cannabis sativa* ซึ่งอยู่ในตระกูล MORACEAE บางที่เรียกว่า “ป่านแท้” หรือ True hemp ทั้งนี้เนื่องจากมีพืชที่มีชื่อเรียกนำหน้าหรือตามหลังด้วยคำว่าป่านหรือ Hemp เป็นจำนวนมากป่านักงาเป็นเส้นใยที่ใช้ในการทอผ้าที่เก่าแก่ที่สุดต้นกำเนิดของป่านักงาอยู่ในเอเชียหรือตะวันออกใกล้มีการขุดพบหลักฐานเป็นผ้าป่านักงาในชุมชนโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์หลายแห่งในจีน เกาหลี ญี่ปุ่น เปอร์เซีย และในตะวันออกใกล้ ปัจจุบันนี้ยังมีการใช้เส้นใยป่านักงาในการทอผ้าอยู่บ้าง เช่น ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มในภาคใต้ของจีนและในตอนเหนือของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ชาวเขาเผ่าม้งหรือเผ่ายังคงสืบทอดการทอผ้าป่านักงาเพื่อใช้สวมใส่ในงานพิธีและใช้สวมใส่ให้ผู้ตายก่อนที่จะนำไปฝัง (จิราภรณ์ อรัณยะนาถ, 2536: 92)

ประภัสสร ผลเพิ่ม (2541) กล่าวว่า งานหัตถกรรมการทอผ้าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาเป็นรูปธรรมอย่างมีกระบวนการ โดยมีนัยสัมพันธ์กับการรวมกลุ่มทางสังคมความผูกพันในครอบครัวและกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยการแบ่งหน้าที่ร่วมกันทำงานระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยผู้ชายเป็นฝ่ายจัดหาฝ้ายอุปกรณ์ทอผ้าผู้หญิงปั่นด้ายทอผ้าและตัดเย็บงานทอผ้าเป็นงานที่ผู้หญิงแทบทุกบ้านจะต้องหัดเรียนทอตามลำดับขั้นมาตั้งแต่ยังเล็กการใช้สอยในกิจวัตรประจำวันของครอบครัวบังคับให้ต้องมีการถ่ายทอดงานฝีมือจนถือว่าเป็นงานจำเป็นต้องทำดังนั้นการทอผ้าจึงมีเกือบทุกครอบครัวเพื่อไว้ใช้สอยในครัวเรือนและการทอผ้าจึงมีทั่วไปทุกภาคของประเทศไทย สำหรับผ้าที่นิยมนำมาทอในอดีตกาลก็คือผ้าฝ้ายทั้งนี้เนื่องจากการปลูกฝ้ายในแทบทุกท้องที่ การเก็บเกี่ยวฝ้ายเพื่อเตรียมปั่นเป็นด้ายทอผ้านั้นจะเตรียมปั่นและย้อมโดยใช้การย้อมสีจากวัสดุที่ให้สีจากธรรมชาติการทอผ้าด้วยมือ (Hand Woven) จึงจัดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เพราะนอกจากทอเพื่อใช้สอยเป็นผ้านุ่งผ้าห่มผ้าปูที่นอนแล้วยังนำมาทอเป็นถุงหรือที่รู้จักในทั่วไปคือธงเพื่อใช้ในการงานพิธีทั้งที่เป็นมงคลและอวมงคลอีกทั้งยังเป็นการสะสมงานศิลปะและการบันทึกเรื่องราวสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติในแต่ละท้องถิ่นนอกจากนี้ยังเป็นการแสดงสถานภาพของผู้สวมใส่ความรู้สึกรสนิยมของผู้คิดประดิษฐ์ลวดลายในการทอเป็นภาพต่าง ๆ และการใช้สีที่เลือกสรรจากวัสดุธรรมชาติที่หาได้ในแต่ละท้องถิ่น การทอผ้ายังเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่ยังปรากฏให้เห็นเด่นชัด อาทิ ผ้าทอของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ส่วนผ้าทอพื้นบ้านนั้นจะมีรูปแบบแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มชนสิ่งที่บ่งบอกอย่างชัดเจนคือลวดลายบนผืนผ้าที่สืบทอดกันต่อมาแรงบันดาลใจในการสร้างลวดลายจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้เกิดงานต้นแบบมากมายและบางแห่งมีการปักเพื่อเพิ่มเสริมแต่งให้สวยงาม (ทรงศักดิ์ ปรารังควัฒนากุล, 2532: 9)

อย่างไรก็ตาม วิวัฒน์ ตันตะพานิชกุล และคณะ (2548) กล่าวว่า ความเป็นจริงเส้นใยธรรมชาติทุกชนิดถูกสร้างขึ้นมาจากนาโนเทคโนโลยี เช่น เส้นใยขนสัตว์ไหมเกิดจากโมเลกุลของโปรตีนเรียงตัวกันอย่างเป็นระเบียบเส้นใยเซลลูโลสของฝ้ายก็เกิดจากการจัดเรียงโมเลกุลของน้ำตาลกลูโคสที่ละโมเลกุลเช่นกัน ในอดีตการผลิตเส้นใยผ้าโดยใช้คนจัดเรียงอะตอมทีละอะตอมหรือโมเลกุลทีละโมเลกุลเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ในทางปฏิบัติเพราะเป็นวิธีที่ต้องใช้เวลานานหลายหมื่นหลายแสนปี แต่ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ของบริษัท Nanotex LLC ในสหรัฐอเมริกา ประสบความสำเร็จครั้งใหญ่ในการนำวิทยาการด้านนาโนเทคโนโลยีมาใช้ปรับปรุงคุณสมบัติของเส้นใยธรรมชาติทั้งฝ้ายไหมขนสัตว์ ตลอดจนผ้าใยสังเคราะห์ เช่น โพลีเอสเตอร์ไนลอนได้ เป็นครั้งแรกวิธีการพัฒนาการทอผ้าที่สามารถทำได้ง่าย อติสร เตื่อนตรานนท์ (2548) ให้ข้อมูลว่าที่โรงงานผลิต

สิ่งทอส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ และวิธีการอยู่ และไม่ต้องเพิ่มต้นทุนในการติดตั้งเครื่องไฮเทคราคาแพง โดยพัฒนาสารเคมี และวิธีเคลือบเส้นใยชนิดต่าง ๆ ให้มีคุณสมบัติดีขึ้น เช่น ไม่เปียกน้ำและน้ำมัน ไร้รอยเปื้อน ไร้รอยยับ สารเคมีที่พัฒนาขึ้นจะสร้างพันธะเคมี (โดยพันธะ โควาเลนต์) กับโมเลกุลของเส้นใยแต่ละประเภท ได้ทำให้สารเคมีติดอยู่แน่นกับเนื้อผ้าได้นาน ไม่หลุดออกจาก เส้นใย ขณะซักหรือสารเคมี ที่ใช้จะต้องมีขนาดเล็กมาก (ระดับนาโนเมตร) จึงไม่ทำให้เนื้อผ้าเปลี่ยนแปลง คุณสมบัติ หรือผิวสัมผัส และยังมีลักษณะเหมือนเดิมทุกประการ และจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้นาโนเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเพิ่มคุณสมบัติ และประสิทธิภาพของเส้นใยผ้าเครื่องนุ่งห่ม และผลิตภัณฑ์ผ้ามากกว่าคุณสมบัติเดิม ๆ ที่มีอยู่โดยใช้อนุภาคนาโนเมตร เป็นสารเติม (Filler) ผสมเข้าไปในเส้นใยเพิ่มความเหนียวคัดแปลงคุณสมบัติ อื่น ๆ เช่น การนำไฟฟ้าการป้องกันไฟฟ้าสถิต การเติมสารขนาดนาโนที่เป็นอนุภาคนาโนดินเหนียวออกไซด์ของโลหะเส้นใยนาโนของกราฟไฟต์ หรือท่อคาร์บอนนาโน โดยอาศัยคุณสมบัติพื้นผิวที่เพิ่มขึ้น เมื่ออนุภาคมีขนาดเล็กลงทำให้สารเติมนาโน มีปฏิสัมพันธ์ได้ดีกับ โครงข่ายของโพลิเมอร์ นอกจากนี้ สารเติมนาโนยังแทรกในสายโพลิเมอร์ และไปขัดขวางไม่ให้สารโพลิเมอร์เคลื่อนที่จึงทำให้เส้นใยเหนียว ทนทานยิ่งขึ้น ผ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกพัฒนาการออกแบบทั้งลวดลายและสีสันสืบทอดเป็น เวลาตามจินตนาการของช่างทอ และอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ จึงมีผู้แยกประเภทของผ้าออกเป็น ลักษณะต่าง ๆ ดังที่ ผู้ศึกษาขอมมาพอสังเขป ดังนี้

ศรีนวน แก้วแพรง (2549: 37) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติและประเภทของผ้าไทยว่าผ้าไทย มีลักษณะและที่มาแตกต่างกัน ทั้งในด้านเทคนิควิธี การทอการสร้างลวดลายการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้ได้งานฝีมือที่ประณีตงดงาม เส้นใย เส้นด้าย ถือเป็นวัสดุสำคัญในการทอผ้า ฉะนั้น ผ้าทอของไทยสามารถ แบ่งได้ 4 ประเภท คือ

1. ใยฝ้าย และใยกัญชง (Cotton and Hemp) เป็นเส้นใยเซลลูโลสได้จากพืชผ้า ที่ทอจากเส้นใยกลุ่มนี้ มีคุณสมบัติที่สามารถดูดซึมน้ำความชื้น เหงื่อ โคล ได้ดีระบายอากาศ และความชื้นได้เร็ว ไม่เหนียวตัวสวมใส่สบาย ไม่ร้อน แต่มีจุดอ่อน เพราะเป็นผ้าที่ยับง่าย ไม่คงรูป สีตก ซีด และเก่าเร็ว

2. ไหม (Silk) เป็นเส้นใยโปรตีนที่มีการเรียงตัวของโมเลกุลเป็นระเบียบทำให้ผ้าไหมมีความเหนียวทนทานไม่ยับง่ายสวมใส่สบายผ้าไหมสามารถปรับสภาพได้ทั้งอากาศร้อน และเย็น

เมื่อสวมใส่ฤดูร้อนจะไม่ร้อนในฤดูหนาวจะให้ความอบอุ่นมีความนุ่มนวลน่าสัมผัสมีเงางามให้ความหรูหราเมื่อสวมใส่หรือใช้ทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

3. โยประดิษฐ์หรือใยสังเคราะห์ (Synthetic fiber) เป็นเส้นใยที่มีส่วนประกอบทางเคมีเป็นหลักเส้นใยที่ผลิตจากเส้นใยกลุ่มนี้มีความเหนียวทนทานยืดหยุ่นดีไม่ยับง่ายสีไม่ตกย้อมสีได้สดใสข้อเสียเมื่อสวมใส่ไม่สบายตัวร้อนไม่ระบายอากาศปัจจุบันผ้าไทยได้นำเส้นด้ายประดิษฐ์มาใช้จำนวนมาก เพราะสะดวกรวดเร็ว ต้นทุนการผลิตไม่สูง และเป็นที่ต้องการของตลาด หาซื้อง่ายราคาไม่แพง

4. เส้นใยและเส้นด้ายผสมเป็นผ้าที่ผลิตจากเส้นใย ตั้งแต่ 2 ชนิดนำมาปั่นเป็นเส้นด้ายผสมเพื่อให้ได้คุณสมบัติเด่นของเส้นใยแต่ละชนิดเพิ่มประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น ไม่ยุ่งยากในการดูแลรักษา กลุ่มผู้ผลิตผ้าทอของไทย นิยมเลือกใช้เส้นด้ายผสมเนื่องจากสามารถนำมาใช้เป็นเส้นด้ายยืนเส้นด้ายพุ่ง หรือมัดย้อม เพื่อสร้างลวดลายบนพื้นผ้าได้สะดวกรวดเร็ว และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค จากคุณสมบัติของเส้นใยที่ใช้ผลิตผ้าไทย สำหรับข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์ผ้ามหาวิทยาลัยนเรศวร (2550) ได้แยกประเภทผ้าทอตามการแต่งกายของชนชั้น ในอดีตว่ามี 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- 4.1 งานทำบุญงานนักขัตฤกษ์งานเทศกาลหรือพิธีการสำคัญ ๆ
- 4.2 ผ้าสำหรับชนชั้นสูงเจ้านายและพระมหากษัตริย์ เช่น ผ้าปักโบราณประเภทต่าง ๆ
- 4.3 ผ้าสำหรับพระภิกษุสงฆ์และเครื่องใช้ในพระพุทธศาสนา เช่น ผ้าห่มคัมภีร์โบราณ

เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมบัติ สิงฆราช (2553) ได้ศึกษา สสำรวจปัญหาที่เกิดจากการผลิตและการตลาดของผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือพบว่าระดับปัญหาที่มากที่สุดที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับปัญหาอื่น ๆ คือ ปัญหาการขาดผู้สืบทอดการทอผ้าฝ้ายคิดเป็นร้อยละ 72.7 ปัญหาที่มีระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ปัญหาราคาวัตถุดิบสูงคิดเป็นร้อยละ 63.6 ระดับปัญหาที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการขาดช่างฝีมือดี ปัญหาการขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ปัญหาการขาดเทคโนโลยีการผลิต และการออกแบบ และปัญหาการขาดความรู้ทางการตลาด และการพัฒนากระบวนการผลิต ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง การวิจัย ได้ดำเนิน โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนา และปรับปรุง

กระบวนการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวงขึ้น เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม - 30 กันยายน พ.ศ. 2553
ณ ที่ทำการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง
จังหวัดลำพูน

มนเทียร โรหิตเสถียร (2549) ได้ศึกษา เรื่องการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์
จากผ้า ในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาในครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิสาหกิจ
ชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้า ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 82 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ส่งผลิตภัณฑ์ เข้าร่วม
คัดสรรในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในปี 2547 มีผู้ตอบกลับ จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ
46.34 ผู้ศึกษาได้ศึกษา ระดับของผลสำเร็จ และปัญหาในการดำเนินงาน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตลาด
ด้านการผลิต ด้านการเงิน และด้านการจัดการโดยใช้ทฤษฎี และหลักการ ด้านการบริหารจัดการ
ปัจจัยของความสำเร็จ การวิเคราะห์ SWOT หลักการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ระดับความสำเร็จในด้านการผลิต ด้านการจัดการ และด้าน
การตลาด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97, 3.79 และ 3.58 ตามลำดับ ด้านการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง
มีค่าเฉลี่ย 2.92 ในด้านของปัญหา พบว่า ความรุนแรงของปัญหาด้านการตลาด และด้านการเงิน
อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82 และ 2.69 ตามลำดับ ความรุนแรงของปัญหาด้านการผลิต และ
ด้านการจัดการ อยู่ในระดับต่ำมีค่าเฉลี่ย 2.38 และ 2.27 ตามลำดับ

ทรงจิต พูลลาภ (2548) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเส้นทางสายฝ้าย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพ
ภูมิปัญญา และพัฒนาเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญา และพัฒนาเครือข่ายกระบวนการ
เรียนรู้ ภูมิปัญญาพื้นบ้านในกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ตั้งแต่การปลูก การปั่น การทอ
การย้อม การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในแนวทางปรัชญา
แบบเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นเครือข่ายการพัฒนาผ้าฝ้ายมีการพัฒนาแบบบูรณาการหลากหลาย
สาขาวิชาการ พร้อมด้วยการเสริมสร้างและสนับสนุนแนวนโยบายแบบเศรษฐกิจระดับรากแก้ว
ที่นำไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในการวิจัย และพัฒนา
ครั้งนี้ คณะนักวิจัยได้นำเสนอแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มาเป็นแนวทางในการพัฒนา รวมทั้ง แนวการพึ่งพาเศรษฐกิจในชนบทแนวเศรษฐกิจชุมชน
แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแนวคิดการฟื้นฟูต้นมะม่วง 9 วิธี เพื่อนำแนวคิดเหล่านี้
ไปต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความสมดุลของสังคมท้องถิ่น และการพัฒนาที่ยั่งยืน

อังศิกา นพภาลี (2547) ได้ศึกษาปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มทอผ้าชุมชน ในภาคอีสานตอนกลาง จากการศึกษาพบว่ากลุ่มที่ประสบความสำเร็จมีการปฏิบัติในปัจจัยกำหนดความสำเร็จโดยรวมปัจจัยเกี่ยวกับด้านบริหารธุรกิจ ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล และปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติด้านการบริหารและจัดการ ด้านผู้นำ และด้านระเบียบข้อบังคับ ของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการเงิน และทุนด้าน แรงงานและด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก อยู่ในระดับมาก และด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จมีการปฏิบัติในปัจจัยดังกล่าว ทั้งโดยรวม และเป็นรายปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง และมีการปฏิบัติในด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก อยู่ในระดับน้อย จากงานวิจัย ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มทอผ้าชุมชนในภาคอีสาน ตอนกลาง ผู้ศึกษาสรุปได้ว่ากลุ่มที่ประสบความสำเร็จมีการปฏิบัติในปัจจัยเกี่ยวกับด้าน บริหารธุรกิจ ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล และปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน

นิภาพร เครือมา (2545) ได้ศึกษา การจัดการธุรกิจผ้าตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของ กลุ่มธุรกิจชุมชน บ้านช้างน้ำ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอค้อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่งานวิจัย พบว่า กลุ่มฯ ได้จัดการธุรกิจตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการทั่วไป กลุ่มฯ จะจ้างแรงงานจากสมาชิกกลุ่มฯ ที่มีทักษะฝีมือในการ ตัดเย็บผ้าและยึดเป็นอาชีพหลัก ด้านการเงิน กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการฝึกอบรม
2. การจัดการด้านการผลิต กลุ่มฯ ได้นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ การผลิตจะไม่สต็อกผลิตภัณฑ์มาก เกินไปและผลิตผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเพื่อกระจายความเสี่ยง
3. การจัดการด้านการตลาดกลุ่มฯ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และให้บริการที่ดีแก่ ลูกค้าอย่างเสมอต้น เสมอปลาย โดยมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เอาเปรียบลูกค้า ปรับปรุงบริการให้ ประทับใจลูกค้าและมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสมอ ๆ กลุ่มฯ ทำธุรกิจไม่เน้นกำไรระยะสั้นมีการสร้าง เอกฉลยภัณฑ์ให้แก่ผลิตภัณฑ์ โดยมีตราสัญลักษณ์ของกลุ่มฯ

4. การจัดการด้านบุคคล กลุ่มๆ ได้ส่งเสริมให้สมาชิกพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยเข้ารับการอบรมทักษะด้านการตัดเย็บผ้า สมาชิกกลุ่มๆ มีความสามัคคี และช่วยกันทำงานไม่มีการเอาเปรียบกัน ทำธุรกิจเท่าที่กำลังของกลุ่มๆ มีสมาชิกกลุ่มๆ ได้รับผลประโยชน์จากการรวมกลุ่ม มีรายได้จากการทำงานและได้รับการช่วยเหลือในด้านการเงิน

รววิทย์ ศรีสุวรรณ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษาโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ องค์การบริหารส่วนตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านปัจจัยการผลิต และด้านการตลาด ของสินค้าในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยการผลิต มีปัญหาระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยการผลิตทำนาเมื่อจำแนกปัจจัยการผลิตเป็นรายด้าน พบว่า ด้านต้นทุนมีระดับปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวัตถุดิบ ด้านการประกอบการ และด้านแรงงาน ตามลำดับ

2. การตลาด มีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะชุมชนอยู่ใกล้ถนนมิตรภาพ การคมนาคมสะดวก ประกอบกับมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณบ้านธารปราสาทและมีบริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นักท่องเที่ยวสามารถพักที่บ้านของชาวบ้านได้ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นกระบวนการผลิตสินค้า มีความประทับใจซื้อสินค้าไปใช้ และเป็นของที่ระลึก เมื่อจำแนกปัญหาด้านการตลาดเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาระดับปานกลาง โดยที่มีปัญหาด้านบรรจุภัณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการส่งเสริมการขาย และต้นทุนราคา ตามลำดับ

อุษา โสทรจิตร (2545) ศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนารุขกิจชุมชนสำหรับกลุ่มผู้ผลิตกระดาษจากใยสับปะรดบ้านทรายมูล ตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการสมาชิกแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลักษณะการผลิตตามขั้นตอน คือ การหั่นใบสับปะรด การต้มใบสับปะรด การปั่นเนื้อเยื่อ การย้อมสี และการแกะหรือทำเป็นแผ่นกระดาษ ส่วนงานด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการเงินบัญชี ยังไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรงแต่ส่วนใหญ่จะมีเลขานุการกลุ่ม เป็นผู้รับผิดชอบจึงควรจัดการบริหารจัดการ โดยแบ่ง

หน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนครอบคลุมทุกด้าน ตามลักษณะงานและความรู้ ความสามารถของสมาชิก

รัชนี พลซื่อ (2542) ได้ศึกษา สภาพการณ์ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการณ์ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารธุรกิจชุมชน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. การบริหารองค์การ การกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ การประชุม วางแผน ได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องประสิทธิผลจะแตกต่างกันตามระดับของผู้นำกลุ่ม ปัญหาการบริหารองค์การเกิดจากสมาชิกในกลุ่มขาดความเข้าใจชัดเจนในบทบาทหน้าที่ ขาดความตระหนักในการรวมกลุ่ม และผู้นำรวบอำนาจตัดสินใจ

2. การบริหารบุคคล การเข้าเป็นสมาชิกได้รับแรงจูงใจจากรายได้ และผลประโยชน์ต่าง ๆ กลุ่มมีการกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่ทำงาน มีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ แต่การบังคับใช้ไม่จริงจังมากนัก การรับการสนับสนุนด้านฝึกอบรม ประธานกลุ่มจะเป็นผู้เข้าอบรม และนำมาถ่ายทอดให้สมาชิก การจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการบริการบางกลุ่ม ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอน และมีการปัญหาสมาชิกไม่มีความรู้ด้านบริหารองค์การทำให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่และเกิดความขัดแย้งในที่สุด

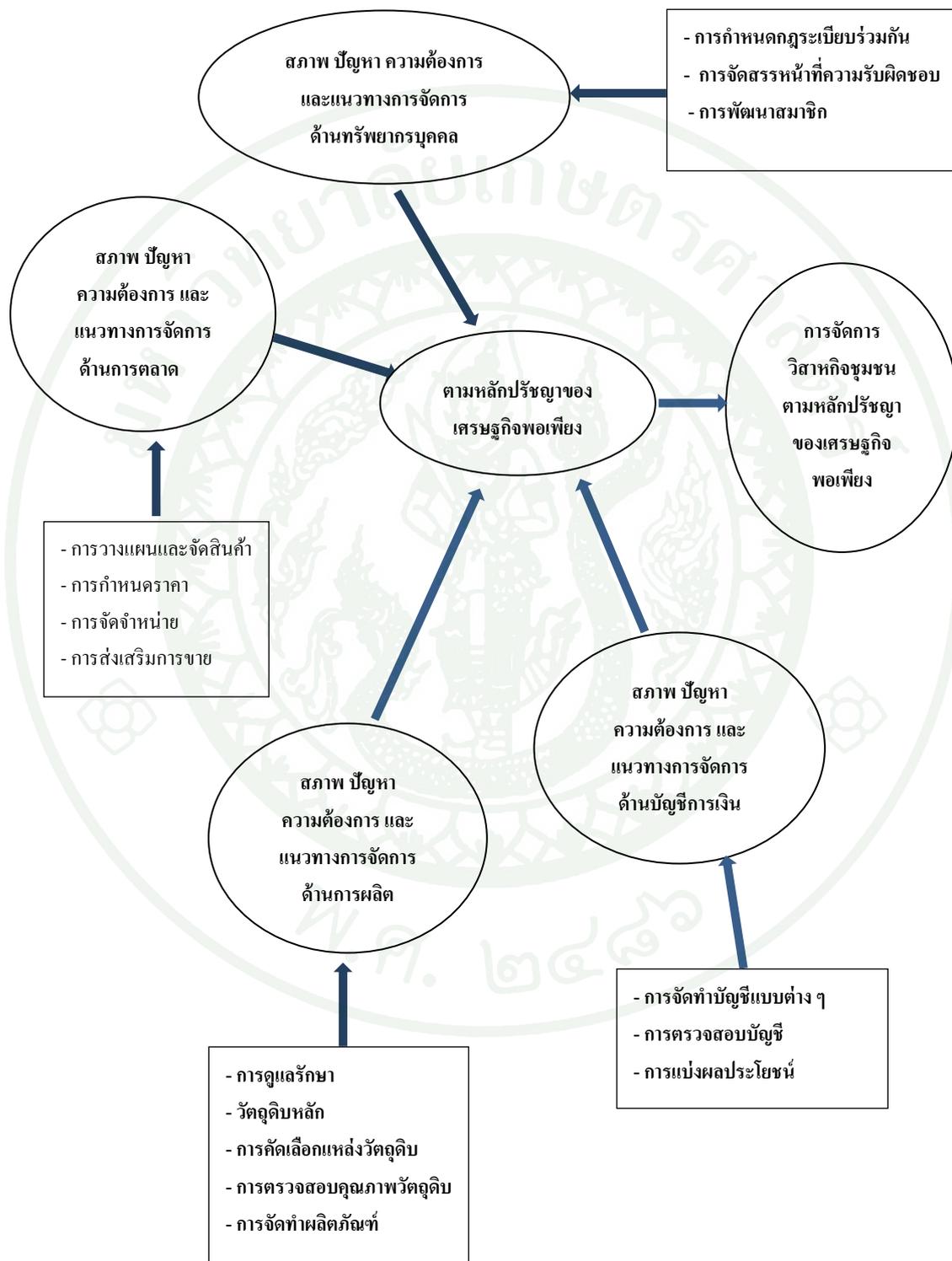
3. การบริหารการเงิน เงินลงทุนที่ใช้ในการดำเนินการได้มาจากการระดมทุน โดยการซื้อหุ้นของสมาชิก และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ และเอกชน ตั้งแต่ 20,000 - 720,000 บาท ส่วนหนึ่งนำไปใช้หมุนเวียนในการจัดหาอุปกรณ์การผลิต อีกส่วนหนึ่งนำไปลงทุนด้าน โรงเรือน และเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต มีการจัดสรรกำไรตามข้อตกลงของกลุ่ม ประมาณร้อยละ 33 - 80 มีปัญหาสมาชิกขัดแย้งในการแบ่งงาน ซึ่งมีผลต่อรายได้ของและคน การบริหารการบัญชีในการจัดทำบัญชีตามที่ได้รับอบรมจากหน่วยงานรัฐ ส่วนใหญ่ทำได้เพียงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไม่อาจวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ กลุ่มขาดแรงจูงใจในการพัฒนาระบบการบัญชีด้วย เห็นเป็นเรื่องยุ่งยาก และไม่เห็นประโยชน์ชัดเจน

4. การบริหารการผลิต ส่วนใหญ่วิธีการการผลิตที่ใช้เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประยุกต์ที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตบ้าง เน้นการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เป็นหลักผลผลิต ปัญหา ด้านคุณภาพไม่แน่นอน และขาดการปรับปรุงให้ขยายตลาดไปสู่ผู้บริโภคกลุ่มใหม่ได้

5. การบริหารการตลาด ผลิตภัณฑ์ขาดลักษณะเด่น การบรรจุหีบห่อยังไม่น่าสนใจ ช่องทางการจัดจำหน่ายแคบ การขาดความรู้ความสามารถในการคำนวณต้นทุนจึงไม่อาจใช้กลยุทธ์การตั้งราคาจูงใจผู้บริโภคได้

จากงานวิจัย สภาพการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการบริหารธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอ โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า การบริหารธุรกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ คือ การบริหารองค์การ การบริหารบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 คือ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ที่เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถให้ข้อมูลได้ โดยเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการวิสาหกิจชุมชนของบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 คน กำหนดกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือแบบเจาะจง ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายบัญชี และฝ่ายการตลาดซึ่งกลุ่มเป้าหมายร่วมดำเนินงานตั้งแต่ก่อตั้งกลุ่ม และเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือก จากกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยดำเนินงานของกลุ่มฯ ในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้รับการแต่งตั้ง จึงมีความเหมาะสมในการให้ข้อมูล มีรายชื่อ ดังนี้

1. นางรำจวญ	ก้างอนตา	ประธานกลุ่ม การตลาด
2. นางนงเยาว์	บุญเลา	รองประธานกลุ่ม
3. นางบัวไล	มงคลดี	เภรัญญิก
4. นางบัวเขียว	แปงแก้ว	ฝ่ายจัดซื้อ
5. นางสมร	ก้างอนตา	ฝ่ายตรวจสอบ
6. นางศรีออน	ไชยยา	การตลาด
7. นางสุณา	ตาฟู	ฝ่ายบัญชี, ที่ปรึกษา

ระยะที่ 2 เป็นกลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย องค์กร

บริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริม
การเกษตรอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 3 คน และประธานกลุ่มพัฒนาสตรี
บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบ
สัมภาษณ์
2. กำหนดโครงสร้าง รูปแบบ เนื้อหาของการสัมภาษณ์ โดยคำนึงถึงข้อมูลและการ
วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา
3. ร่างแบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ศึกษา และประมวลข้อมูล เพื่อนำไปสร้างเป็นคำถาม
โดยตั้งคำถามที่เป็นข้อมูลทั่วไปก่อน แล้วจึงตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการศึกษา
4. ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบร่างแบบสัมภาษณ์
5. ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาความตรงของแบบสัมภาษณ์ ก่อนนำไปใช้จริง
6. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ โดยนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา เพื่อ
สอบถามความเข้าใจของคำถามแต่ละข้อ และให้คำถามมีความชัดเจนมากที่สุด
7. แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์
8. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริง
9. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร วารสาร อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน ประวัติความเป็นมา และสภาพการจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ตัวผู้วิจัย เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการผลิต ด้านการบัญชีการเงิน ด้านการตลาด เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งมีโครงสร้าง (Semi Structured Interview)

2.3 แบบสังเกต กำหนดกรอบในการสังเกตไว้กว้าง ๆ เช่น สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพการดำเนินงาน สภาพทั่วไปในการจัดการของกลุ่มฯ

2.4 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาจัดทำประเด็นคำถามหลักเกี่ยวกับแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน สำหรับใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์ การสังเกต พร้อมทั้งจดบันทึกจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และศึกษาจากเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ และจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากสาขาวิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1.2 ผู้วิจัยได้เข้าพบกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา แนะนำตัว สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายวัน เวลา เพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 คน ระหว่างวันที่ 17 -31 กรกฎาคม 2555 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประเด็นที่สัมภาษณ์ครอบคลุมเนื้อหา และไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความยืดหยุ่น และขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายในการใช้เทปบันทึกเสียง ซึ่งในการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลโดยพูดภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาของ ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากสมาชิกภายในกลุ่มฯ ให้ทำหน้าที่ในการสื่อสารและแปลความหมายของข้อความในระหว่างที่มีการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ และมีความถูกต้อง รวมทั้งผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) ตามกรอบการสังเกต โดยขออนุญาตใช้กล้องบันทึกภาพระหว่างที่สัมภาษณ์ควบคู่กับการสังเกต และได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ของบ้านสันหลวงใต้

ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากสาขาวิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประเด็นคำถามหลักเกี่ยวกับแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้แทนจาก

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมการเกษตรอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 3 คน และประธานกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในวันที่ 6 กันยายน 2555 เวลา 09.00-12.00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เทปบันทึกเสียงในการบันทึกข้อมูล และกล้องบันทึกภาพ ซึ่งในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาใช้ในการหาแนวทางในการจัดการ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ของบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาจัดระบบข้อมูล โดยจำแนกประเภท จัดหมวดหมู่ตามประเภทของข้อมูล ทำการประมวลข้อมูล มีการตีความ และ ตรวจสอบความหมายของคำเฉพาะในท้องถิ่นที่ใช้ในกระบวนการจัดการวิสาหกิจชุมชน และ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ชนิดวิธี รวบรวมข้อมูล (Method Triangulation) ซึ่งใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูล เรื่องเดียวกัน (ศิริพร จิรวัดนกุล, 2552: 178) เริ่มต้นด้วยการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสาร แล้วจึง สัมภาษณ์ควบคู่กับการสังเกต และนำประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต นำมาวิเคราะห์ กับเอกสารเพื่อตรวจสอบประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ และนำไปตรวจสอบอีกครั้งกับ สมาชิกกลุ่ม (Member Check) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 4 คน เพื่อ ตรวจสอบยืนยันข้อมูลซึ่งกันและกัน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายพบว่า สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีอายุระหว่าง 50-60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้จากการทอผ้าเฉลี่ยประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน อาชีพหลักของกลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือ คือ ทำนา และกลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า เหตุจูงใจที่ให้เข้าร่วมวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เนื่องจาก อยากรมีรายได้เสริมเพื่อจุนเจือครอบครัว โดยไม่ต้องเดินทางออกไปทำงานนอกชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

2.1 ด้านสภาพทั่วไปของการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้

หมู่บ้านสันหลวงใต้ หมู่ที่ 3 ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอแม่จัน 9 กิโลเมตรและตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงราย ประมาณ 40 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านสันหลวงกลาง	หมู่ที่ 8	ตำบลจอมสวรรค์	อำเภอแม่จัน
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านบ่อค้าง	หมู่ที่ 1	ตำบลจอมสวรรค์	อำเภอแม่จัน
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านหนองครก	หมู่ที่ 6	ตำบลจันจว้าใต้	อำเภอแม่จัน
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านกล้วย	หมู่ที่ 5	ตำบลศรีคำ	อำเภอแม่จัน

หมู่บ้านสันหลวงใต้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2484 โดยราษฎรส่วนใหญ่ ในหมู่บ้านได้อพยพมาจาก อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน แต่เดิมชื่อ บ้านสันหลวง ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ต่อมาเมื่อ ปีพ.ศ. 2530 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้แบ่งเขตการปกครอง ตำบลจอมสวรรค์ ออกจาก ตำบลสันทราย จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น หมู่บ้านสันหลวงใต้ หมู่ที่ 3 ตำบลจอมสวรรค์ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เหตุที่ได้ชื่อว่า บ้านสันหลวงใต้ สืบเนื่องมาจากการที่ราษฎรที่อพยพมาตั้ง รกรากครั้งแรก ได้เข้ามาทำการบุกเบิกที่อยู่อาศัย และที่ทำกิน ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ราบสันดอนซึ่งเต็มไปด้วยดินอ้อ และดินแฉะ ทำการแผ้วถางจนเป็นที่ราบสันดอนขนาดใหญ่ จึงเรียกชื่อตามลักษณะของพื้นที่ (คือสันหลวง สัน หมายถึง สันดอน หลวง หมายถึงขนาดใหญ่) ต่อมาเมื่อมีการแบ่งเขต พื้นที่หมู่บ้าน เป็น 2 หมู่บ้าน จึงเรียกตามทิศที่ตั้งของหมู่บ้าน คือ สันหลวงใต้

พื้นที่ของหมู่บ้านเป็นที่ราบ เหมาะสำหรับการเกษตร มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 854 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 412 ไร่ พื้นที่ทำนา ประมาณ 401 ไร่ และพื้นที่ ปลูกไม้ยืนต้น ประมาณ 11 ไร่ มีลำน้ำแม่จัน และลำเหมืองสันทราย ซึ่งแหล่งน้ำทั้งสองราษฎรใช้ เป็นแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรได้เพียงพอดตลอดทั้งปี มีการทำการเกษตรฤดูแล้ง และทำนาปีละ 2 ครั้ง (นาปีและนาปรัง) การคมนาคมมีถนนเข้าหมู่บ้านจำนวน 1 เส้นทาง เป็นถนนลาดยางสัญจรไปมา สะดวก และมีทางหลวงจากที่ว่าการอำเภอแม่จัน เป็นเส้นทางหลวงหมายเลข 1016 (ถนนแม่จัน- เชียงแสน) ระยะทาง 7 กิโลเมตร ถึงบ้านบ่อค้าง หมู่ที่ 1 ตำบลจอมสวรรค์ จากนั้นจะมีทางแยกเป็น ถนนลาดยางระยะทาง 2 กิโลเมตร รวมระยะทาง 9 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยพาหนะที่นิยมกัน ได้แก่ รถยนต์ ประมาณ 10 นาที น้ำกินน้ำใช้ แหล่งน้ำกินน้ำใช้ในหมู่บ้านมีบ่อน้ำตื้น (บ่อขุด) จำนวน 80 บ่อ และมีระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง ทุกครัวเรือนมีน้ำประปาใช้ ซึ่งในหมู่บ้าน มีครัวเรือนทั้งหมด 104 ครัวเรือน มีผู้ที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 4 คน ต่อหนึ่งครัวเรือน ประชากรมีทั้งหมด จำนวน 392 คน เป็นชาย 188 คน เป็นหญิง 204 คน ลักษณะประชากรจำแนกตามช่วงอายุจะเห็นได้ว่า โดยส่วนใหญ่ประชากร ในหมู่บ้านจะมีอายุในช่วงประมาณ 18-49 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 54.59 ประชากรที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดจะอยู่ในช่วงอายุน้อยกว่า 1 ปีเต็ม คิดเป็นร้อยละ

0.51 ด้านการศึกษา ของประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาปีที่ 6 (อ่านออกเขียนได้) คิดเป็นร้อยละ 39.90 ของประชากรทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 2.46 ที่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า การรวมกลุ่มในหมู่บ้าน สันหลวงใต้ มีหลายกลุ่มแต่ละกลุ่มก็จะมี สมาชิกของกลุ่มเดียวกัน โดยเชื่อมโยงเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกบางคนอาจจะเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่าง ๆ ตามความสนใจ ความสามารถของคนนั้น ๆ ซึ่งการรวมกลุ่มในหมู่บ้าน มีดังนี้

- 1) กลุ่มฌาปนกิจสังเคราะห์ ตั้งขึ้น พ.ศ.2500 สมาชิก 109 คน ครัวเรือน เก็บเงิน สงเคราะห์ครั้งละ 20,000 บาท ประธานกลุ่ม นายเชิดศักดิ์ แสนเจริญ วัดอุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในการทำบุญผู้เสียชีวิต
- 2) กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมือง ตั้งขึ้น พ.ศ.2534 สมาชิก 144 คน เงินกลุ่ม 177,300 บาท ประธาน นางสุณา ตาฟู วัดอุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้ และอนุรักษ์ วัฒนธรรมเก่าแก่
- 3) กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ตั้งขึ้น พ.ศ. 2535 สมาชิก 51 คน เงินกลุ่ม 24,000 บาท ประธานกลุ่ม นางสุพิน ชุ่มมงคล วัดอุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้
- 4) กลุ่มปักผ้าคลอสติส ตั้งขึ้น พ.ศ.2536 สมาชิกกลุ่ม 28 คน เงินทุนกลุ่ม 2,500 บาท ประธานกลุ่ม นางคำเผื่อ พูเจริญ วัดอุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้

ในหมู่บ้านมีหัตถกรรมการทอผ้าของหมู่บ้านสันหลวงใต้ โดยมีคุณตาประเสริฐ จับใจนาย ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ความสามารถในการสร้างกี่ทอผ้า หัตถศิลป์ของคนในหมู่บ้านจะมีการเคารพนับถือบรรพบุรุษ นับถือศาสนา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เช่น ผี และ โบราณสถานต่าง ๆ โดยจะมีการทำบุญ และพิธีกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุก ๆ ปี นอกจากนั้นคนในหมู่บ้านมีทัศนคติเกี่ยวกับหัตถกรรมการทอผ้าว่า เป็นสิ่งที่สามารถทำเป็นอาชีพเสริม และเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ช่างฝีมือในหมู่บ้านจะเป็นช่างฝีมือ ในการทำหัตถกรรมทอผ้า ซึ่งได้แก่ ประธานกลุ่มทอผ้าคือ นางสุณา ตาฟู เป็นผู้ร่วมก่อตั้งขึ้นมา โดยกลุ่มฯ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนทั้งในลักษณะของเงินทุนให้เปล่าเพื่อการผลิต โดยนำไปซื้อวัตถุดิบ เช่น ฝ้าย ไหมประดิษฐ์ การจัดให้ความรู้ในเรื่องของการ ประกอบอาชีพ เช่นการจัดฝึกอบรม การบริหารจัดการกลุ่ม และช่องทางการจำหน่าย โดยสมาคม

พัฒนาประชากรและชุมชน การอบรมเพิ่มพูนทักษะการทอผ้า โดย กรมส่งเสริมสหกรณ์ศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงราย อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย กองทุนชุมชน นอกจากนี้ยังมี หน่วยงานของภาคีรัฐบาลและวิสาหกิจในการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน องค์การบริหาร ส่วนตำบลจอมสวรรค์ ต่อมาหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการก่อตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมา เช่น กลุ่ม ดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทอผ้า เป็นต้น ซึ่งวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งกลุ่ม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก และใช้เวลาว่างจากการทำการเกษตรให้เป็นประโยชน์ ซึ่งหมู่บ้านมี กลุ่มอาชีพหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกได้ขยับไปลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนหมู่บ้าน กองทุนโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กขคจ.) โดยสมาชิกสามารถกู้ยืมนำมาลงทุนในการรวมกลุ่มทำอาชีพได้ในการพัฒนาหัตถกรรม พื้นบ้านได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชน เข้ามาส่งเสริมทั้งทางด้านความรู้ทักษะ การตลาด และเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบ นอกจากนี้หมู่บ้านยังมีเส้นทางคมนาคม ที่สะดวก มีโทรศัพท์ใช้ในการติดต่อกันเป็นสำคัญ แต่ในหมู่บ้าน มีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนี้

1) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

อาชีพของประชากรส่วนใหญ่คือการทำนาซึ่งสามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง และเพาะปลูกพืชอื่นในฤดูแล้งได้ บางชนิดทำให้เกิดการว่างงานตามฤดูกาล เกิดการเคลื่อนย้าย แรงงานไปทำงานในต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคกลาง มีแรงงานไปทำงาน ในต่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยมากไปทำงานในประเทศไต้หวัน และมาเลเซีย

2) ปัญหาด้านสังคม

ปัญหาด้านสังคม ในหมู่บ้านสันหลวงใต้เป็นปัญหาไม่รุนแรงมาก เนื่องจาก ในหมู่บ้านอยู่กันแบบเครือญาติ มีการเกื้อกูลกันในทุกเรื่อง และนโยบายของรัฐบาลในการให้ หมู่บ้าน ปลอดภัยาสพติด ส่งเสริมให้การจัดการหมู่บ้านดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการติดเชื้อ โรค เอดส์ ของคนในหมู่บ้านบ้างบางส่วน

3) ปัญหาอื่น ๆ ในหมู่บ้าน

เนื่องจากหมู่บ้านเป็นที่ราบมีสันดอนเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านจึงไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมที่อยู่อาศัยจะมีปัญหาน้ำท่วมพื้นที่นาบ้างบางส่วน ส่วนมากปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตรนั้นเป็นการเสื่อมสภาพพื้นดิน การใช้สารพิษกำจัดพืชและแมลงทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และร่างกายของประชาชนในหมู่บ้านบ้างเล็กน้อย

2.2 สภาพทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านสันหลวงใต้ ตั้งอยู่เลขที่ 150 หมู่ 3 บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 57100 โทรศัพท์ติดต่อ (053) 653490 การเดินทางไปยังกลุ่มฯ สามารถทำได้โดยเดินทางไปยังอำเภอแม่จัน แล้วเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข 1016 (ถนนสายแม่จัน-เชียงแสน) ระยะทาง 7 กิโลเมตร ถึงบ้านบ่อก้าง หมู่ที่ 1 ตำบลจอมสวรรค์ และ อบต.จอมสวรรค์ แล้วเลี้ยวซ้ายผ่านพิพิธภัณฑ์พระของประทีปโกแลนด์ เลี้ยวขวาจากนั้นจึงเป็นถนนลาดยางระยะทาง 2 กิโลเมตร เลี้ยวเข้าซอย 5 จะพบสถานที่ตั้งกลุ่มฯ เป็นศูนย์ทอผ้าของหมู่บ้าน รวมระยะทาง 9 กิโลเมตร

กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ เริ่มก่อตั้ง เมื่อ ปี พ.ศ. 2528 คุณยายสุข ก้างออนตา คุณยายดี มาละดา คุณยายแสง บุญเลา และคุณยายบัวตอง สมศรีดา เป็นผู้เริ่มการทอผ้า ประเภทผ้าพื้นสีต่าง ๆ ผ้าขาวม้า ผ้าถุง ซึ่งมีคุณค่าประเสริฐ จับใจนาย เป็นผู้สร้างก๊ทอผ้า และเป็นผู้ดูแลและซ่อมแซมก๊ทอผ้า คุณตาประเสริฐ จับใจนาย มีความสามารถสร้างก๊ทอผ้า พร้อมอุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้ เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก สตรีในหมู่บ้านว่างงานและมีเวลาว่างหลังจากฤดูทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของราษฎรในหมู่บ้าน จึงทำให้ขาดรายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัว กลุ่มสตรีในหมู่บ้าน จึงได้ร่วมกันคิดที่จะประกอบอาชีพเสริม เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว โดยได้ร่วมกันตัดสินใจเลือกอาชีพทอผ้า ซึ่งเป็นอาชีพตามภูมิปัญญาของท้องถิ่น ดังนั้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2534 นางสุนา ตาฟู ผู้นำกลุ่มฯ จึงได้รวบรวมสมาชิกก่อตั้งครั้งแรก จำนวน 37 คน มีการระดมหุ้น ๆ ละ 100 บาท รวม 46 หุ้น เป็นเงิน 4,600 บาท เพื่อเป็นทุนในการดำเนินการเบื้องต้นตามหลักการพึ่งตนเอง โดยได้รับคำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มฯ ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนอำเภอแม่จันและได้ดำเนินการฝึกอบรมการทอผ้าเบื้องต้น ให้แก่สมาชิกเป็นวิทยากรสอนการทอผ้าโดยใช้ความรู้ ความสามารถพื้นฐานที่มีอยู่ตามภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจาก

บรรพบุรุษ ฝักสอ ณ อาคารที่ทำการชั่วคราวที่บ้านของคุณยายบัวตอง สมศรีดา ส่วนวัสดุและอุปกรณ์ กลุ่มฯ ได้นำเงินที่ได้จากการระดมหุ้นมาดำเนินการจัดซื้อและต่อมาปี พ.ศ.2535 กลุ่มฯ จึงได้ย้ายสถานที่ทำการชั่วคราวของกลุ่มฯ ขึ้น คณะมีการจัดทำระเบียบข้อตกลงของกลุ่มฯ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มฯ เบื้องต้น คือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ เพื่ออนุรักษ์ผ้าทอพื้นเมือง และเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มฯ ด้านการเพิ่มทักษะการทอผ้าในการดำเนินงาน กลุ่มฯ มีอาคารสถานที่ทำการชั่วคราว ซึ่งค่อนข้างคับแคบ ซึ่งกลุ่มฯ ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา คือ ได้ทำการเช่าที่ใหม่ มีพื้นที่กว้างกว่าเดิม และก่อสร้างอาคารที่ทำการกลุ่มฯ ชั่วคราวขึ้น โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น (ไม้ไผ่ และหญ้าคา) ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์ สมาชิกกลุ่มฯ ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยนำวัสดุอุปกรณ์ที่ตนเองมีอยู่มาช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน โดยการให้ยืม เช่น กี่ทอผ้า ฝีม ที่กรอผ้า เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มฯ ได้ร่วมกันวางแผนในการดำเนินงานและจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน และจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณและวิชาการจากภาครัฐบาล และเอกชนจากหลายหน่วยงาน โดยได้รับคำแนะนำในการจัดทำแผนและโครงการและขอรับงบประมาณสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอแม่จัน จากการศึกษา พบว่า สมาชิกมีความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เดียวกัน มีการระดมหุ้นเป็นทุนในการดำเนินการเบื้องต้น และกลุ่มฯ ตัดสินใจเลือกอาชีพทอผ้าเพื่อสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว

กลุ่มฯ มีการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน ทางด้านงบประมาณ และวิชาการ โดยมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน ได้เข้ามาให้การสนับสนุนกลุ่มฯ ซึ่งในปี พ.ศ. 2536 กลุ่มฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากโครงการพัฒนาจังหวัด ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และการฝึกอบรมทักษะด้านการทอผ้าแก่สมาชิกกลุ่มฯ เป็นจำนวนเงิน 95,875 บาท ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2538 กลุ่มฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน(PDA) ในด้านการพัฒนาบุคลากร ฝึกอบรมด้านการบริหาร การจัดการกลุ่มฯ ด้านการตลาด การจัดทำเอกสารทางบัญชีฯ และการฝึกอบรมด้านการพัฒนาทักษะการทอผ้า การย้อมสีธรรมชาติและวัสดุ อุปกรณ์เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท และในปี พ.ศ. 2538 กลุ่มฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย ในด้านการฝึกอบรมเพิ่มทักษะการทอผ้าและการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ เป็นจำนวนเงิน 5,500 บาท นอกจากนี้ คณะกรรมการกลุ่มฯ และสมาชิกกลุ่มฯ ยังได้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารการจัดการกลุ่มฯ ด้านการตลาด การจัดทำบัญชีกลุ่มฯ การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านการทอผ้า การย้อมสีธรรมชาติ เป็นต้น จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดขึ้นมาทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมทั้งมีการศึกษาดูงานกลุ่มฯ อาชีพทอผ้าที่ประสบผลสำเร็จ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน

กลุ่มฯ จากการที่กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนทั้งทางงบประมาณและด้านวิชาการ ดังกล่าว ทำให้กลุ่มฯ มีเงินทุนหมุนเวียน มีวัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอ มีความรู้และทักษะในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการกลุ่มฯ จึงเป็นผลทำให้กลุ่มฯ มีความก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ เริ่มเป็นที่รู้จักของหน่วยงานและบุคคลโดยทั่วไป จึงทำให้กลุ่มฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นและจำนวนสมาชิกผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น 79 คน จำนวนหุ้น 570 หุ้น ต่อมาในปี 2539 ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการกลุ่มฯ จำนวน 3 หลัง โดยได้รับงบประมาณจำนวน 42,668 บาท แล้วกลุ่มฯ ได้มีการวางแผนในด้านการบริหารและการจัดการกลุ่มฯ เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มฯ ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน โดยกลุ่มฯ ได้เพิ่มเติม ระเบียบข้อตกลงของกลุ่มฯ ในเรื่องของการดำเนินงานกลุ่มฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อเพิ่มพูนทักษะแก่สมาชิกมุ่งหวังให้เกิดความชำนาญสูงสุด
2. เพื่อดำเนินกิจกรรมในอาชีพ ให้เกิดซึ่งผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่กลุ่มฯ และสมาชิก
3. เพื่อดำเนินธุรกิจการค้า

จากเป้าหมายในการดำเนินงานนี้เอง ทำให้กลุ่มฯ ได้พยายามแสวงหาความร่วมมือ โดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มฯ อาชีพในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ การจัดองค์กร และการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการเชื่อมประสาน หน่วยงานทางวิชาการและการแสวงหาแหล่งเงินทุนอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2539 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ และด้านวิชาการ จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นจำนวนเงิน 90,000 บาท ในปี พ.ศ. 2543 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และการฝึกอบรมเพิ่มทักษะการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาบุคลากร การทัศนศึกษาดูงาน จากกองทุนพัฒนาสังคม เป็นจำนวน 50,000 บาท และได้รับการสนับสนุนงบประมาณเงินทุนหมุนเวียน จากกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นจำนวนเงิน 63,000 บาท และในปี พ.ศ. 2544 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และการฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการกลุ่มฯ จากกรมการพัฒนาชุมชน เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเงินทุนหมุนเวียนจากกรมการพัฒนาชุมชน (งบโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ) เป็นจำนวนเงิน หมู่บ้านละ 100,000 เป็นเงินจำนวน 50,000 บาท และได้รับการ

สนับสนุนงบประมาณเงินทุนหมุนเวียน จากกรมการพัฒนาชุมชน(เงินกองทุนหมุนเวียนการพัฒนาชุมชน) เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท โดยกลุ่มฯ มีสมาชิก ทั้งสิ้น 112 คน หรือร้อยละ 90 ของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านมีจำนวนหูนั้ 1,510 หูนั้ มีทรัพย์สินของกลุ่มฯ คือ อาคารที่ทำการกลุ่มฯ จำนวน 3 หลัง ที่ทอมี้อ จำนวน 1 หลัง ที่กระตุก จำนวน 31 หลัง ที่รื้อยนี้ว (เกือุตสาหกรรม) จำนวน 1 หลัง และมีเงินทุนหมุนเวียน ทั้งสิ้น จำนวน 448,546 บาท สมาชิกกลุ่มฯ มีรายได้อเพิ่มขึ้นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีคุณภาพ ได้รับรางวัลจากการประกวดผลิตภัณฑ์ ประเภทต่าง ๆ จากหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 5 รางวัลและจากการที่กลุ่มฯ ได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านพัฒนาไปสู่อุทรกิจชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้และช่วยเหลือชุมชน พัฒนาท้องถิ่นจนหมู่บ้านได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในปี 2541 และผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มฯ ยังได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมตำบลจอมสวรรค์ให้เป็นสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อันดับ 1 ของระดับตำบล และได้รับการพิจารณาให้เป็นสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อันดับ 1 ในระดับอำเภอ สถานที่ทำการกลุ่มฯ นั้นถึงจะมี 3 หลัง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการบรรจุที่ทอผ้าและวัสดุ อุปกรณ์ของกลุ่มซึ่งมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องประกอบกับกลุ่มฯ ยังประสบปัญหาด้านวัตถุดิบในการทอผ้า มีราคาแพง ราคาไม่คงที่และขาดแคลนตลาดในบางช่วง นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนการก่อสร้างอาคาร จากองค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ ในปีงบประมาณ 2546 อีก 1 หลัง จำนวน 336,000 บาท และได้รับอนุมัติให้ใช้เงินทุนสำรองกลุ่มฯ เช่าที่ดินในหมู่บ้าน เพื่อทำการก่อสร้างอาคารชั่วคราวขึ้นอีก 1 หลัง รวมทั้งได้รับอนุมัติเงินลงทุนสำรองในการต่อเติมอาคาร จำนวน 49,000 บาท จากการที่กลุ่มฯ สามารถบริหารจัดการกลุ่มฯ ได้ จนเป็นที่ยอมรับและแสวงหาความร่วมมือจนได้รับการสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาทั้งทางด้านบุคลากรและทางด้านผลิตภัณฑ์ จากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถบริหารจัดการกลุ่มฯ ให้เกิดความเข้มแข็ง กลุ่มฯ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการทำให้การดำเนินงานของกลุ่มฯ ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพคณะกรรมการกลุ่มฯ สามารถใช้ทรัพยากรทั้งหมด ที่มีอยู่ของกลุ่มฯ คือ เงินทุน ทรัพยากร คน และการบริหารจัดการเพื่อความสำเร็จในเป้าหมายของกลุ่มฯ ตามแนวคิดการบริหารกลุ่มฯ นอกจากนี้ภายในกลุ่มฯ ทอผ้ายังมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้สมาชิกได้ออมสัจจะ และมีเงินสำรองไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดตั้งโดยส่งเสริมให้มีการออมของสมาชิกกลุ่มทอผ้า ระยะเวลาแรกได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่จัน ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี 2545 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 116 คน ออมเงินสัจจะ อย่างน้อยเดือนละ 1 หูนั้ ละ 100 บาท ปัจจุบันเงินค่าหูนั้รวม 335,100 บาท และได้ปล่อยให้สมาชิกกู้รายละ ไม่เกิน 3,000 บาท ระยะเวลา 6 เดือนโดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน ร้อยละ 12 ต่อปี การค้าประกัน

จะใช้หุ้นของสมาชิกที่มีอยู่และหุ้นของผู้ค้าประกันในการค้าประกันเงินกู้ ส่วนการกู้ยืมเงินจะพิจารณาจากความจำเป็นเร่งด่วนโดยให้กู้และคิดอัตราดอกเบี้ยเหมือนกู้ปกติแต่ไม่เกิน 3 เดือน สมาชิกแรกเข้าจะเสียค่าธรรมเนียม 10 บาท และจะได้รับสมุดออมทรัพย์คนละ 1 เล่ม โดยจะมีการออมทรัพย์ทุกวันที่ 5 ของเดือน โดยเดือนหนึ่งจะมีเงินจากสมาชิกมาออมสัปดาห์จะประมาณ 1,240 บาท

บทบาทของกลุ่มทอผ้าฝ้ายทอมือบ้านสันหลวงใต้เมื่อเริ่มมีการจัดตั้งให้มีการสร้างงานให้กับกลุ่มแม่บ้านในลักษณะอาชีพเสริมทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการทำนา ซึ่งในด้านกรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนทางกลุ่มฯ ได้มีส่วนร่วมในงานกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนทั้งในลักษณะของเงินสนับสนุนและแรงงานในการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ทางกลุ่มฯ ยังมีบุคคลที่สามารถ เป็นวิทยากรในเรื่องการทอผ้า คือ นางสุณา ตาฟู ประธานกลุ่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนในการจัดอบรมเป็นวิทยากรให้กับกลุ่มทอผ้าหลายกลุ่มในจังหวัดเชียงราย โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย และยังเป็นวิทยากรสถานที่ศึกษาดูงานให้แก่โรงเรียนในชุมชนด้วยการจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของกลุ่มคือ กลุ่มฯ จัดการเรียนรู้สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ฝึกอบรมการข้อมสิทธิ์การทอผ้ายกดอก จากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ฝึกอบรมการบริหารงานกลุ่มและศึกษาดูงานที่จังหวัดเชียงใหม่ จากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน ฝึกอบรมทักษะการทอผ้ายกดอก โดยงบประมาณของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอแม่จัน การฝึกอบรมด้านการตลาด โดยสำนักงานสหกรณ์ อำเภอแม่จัน ฝึกอบรมเพิ่มทักษะคณะกรรมการบริหาร การฝึกอบรมด้านการทอผ้า ฝึกอบรมด้านการตลาด และบรรจุภัณฑ์ โดยงบประมาณจากกองทุนพัฒนาชุมชน (SIF) เป็นเงิน 266,000 บาท ฝึกอบรมทอผ้าด้านที่รื้อยนี้จากอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย

2.3 สภาพ การจัดการวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2.3.1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กลุ่มมีการจัดทำเกี่ยวกับทำเนียบกรรมการ มีการสร้างกฎระเบียบข้อตกลง ร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มและกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลจอมสวรรค์ สมาชิกเสียค่าสมัครและค่าธรรมเนียมแรกเข้าจำนวน 500 บาท มีสมาชิกรับรองอย่างน้อย 2 ราย ถือหุ้นอย่างน้อย

หนึ่งหุ้น หุ้นละ 100 บาท สามารถลงหุ้นได้มากที่สุดไม่เกินสิบเท่าของสมาชิกผู้อื่นที่มีหุ้นของกลุ่ม มีคณะกรรมการอยู่ได้คราวละ 2 ปี การเลือกคณะกรรมการต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน โดย เற்றுญถือเงินสดได้ไม่เกิน 50,000 บาท/วัน ซึ่งในวันสิ้นปีบัญชีของกลุ่มคือวันที่ 1 กันยายน ของทุกปี มีการจัดสรรกำไรสุทธิ เป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการ 30% ของกำไรสุทธิทุนสำรอง (กองกลาง) 10% ของกำไรสุทธิ บันผลตามจำนวนหุ้นนั้น 30% ของกำไรสุทธิและเฉลี่ยคืนให้ ผู้ถือหุ้น 30% ของกำไรสุทธิ รวมทั้งมีการให้สวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน โดยสมาชิกเจ็บป่วย เข้าโรงพยาบาล สามารถกู้ยืมเงินจากกลุ่มในกรณีพิเศษ กลุ่มสมทบทุนการศึกษาแก่ลูกหลานสมาชิก ในวันเด็กจำนวน 1 ทุน ๆ ละ 300 บาท กลุ่มสมทบทุนในการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุและกลุ่มสมทบทุน ในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาให้แก่ชุมชน

กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือบ้านสันหลวงใต้ ได้นำหลักการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมีการจัดสรรหน้าที่ ความรับผิดชอบตามตำแหน่งที่ โดยการคัดเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ภายในกลุ่มนั้นแต่ละ ฝ้ายนั้น จะพิจารณาจากความความถนัด ชำนาญ และความเหมาะสมของแต่ละบุคคล จากการ สัมภาษณ์ประธานได้กล่าวว่า “ไผ่แก้วนตางใดก็หื้อไปตางนั้น” (ใครถนัดด้านไหนให้ทำด้านนั้น) ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ในวันที่ 17 ก.ค.และวันที่ 21 ก.ค. 2555 ได้กล่าวต่อไปอีกว่า ในตอนนี้มัน ดึงแก้วนกัน คนละอย่างละอย่างเขาอยู่ด้วยกันมาเฝ้ามันตั้งฮู้หนี (ในกลุ่มก็จะถนัดกันคนละอย่างเรา อยู่ด้วยกันมานานก็จะรู้) ซึ่งคณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ มีดังนี้

นางราชวัญ ก้างออนตา ประธานกลุ่ม มีหน้าที่ บริหารงานในกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้าย ทอมือ กำกับดูแลการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

นางนงเยาว์ บุญเลา ตำแหน่ง รองประธานกลุ่ม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ เป็นผู้ช่วยประธานกลุ่มในการบริหารงานภายในกลุ่ม และทำหน้าที่แทนประธาน เมื่อประธานกลุ่ม ไม่อยู่ หรือเมื่อประธานกลุ่มมอบหมายให้ทำงานแทน

นางจำเนียร ใจผิว ตำแหน่ง เลขานุการ มีหน้าที่จดบันทึกการประชุม ทำงาน เกี่ยวกับงานธุรการของกลุ่มฯ

นางบัวไล มงคลดี ตำแหน่งเหรียญก มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ มีหน้าที่บริหารด้านการเงิน การเบิกจ่ายเงินของกลุ่ม

นางบัวเขียว แปงแก้ว ฝ่ายควบคุมวัตถุดิบ มีหน้าที่ ดูแล สำรวจ ประเมินการ และจัดสรรวัตถุดิบฯ ของกลุ่มให้เป็นไปอย่างทั่วถึง

นางสมร ก้างอนตา ฝ่ายควบคุมสินค้า มีหน้าที่ ควบคุมการผลิต ปริมาณการผลิตและการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด

นางศรีอรอน ไชยยา และประธานกลุ่มทำหน้าที่ ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่ความรับผิดชอบ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ออกร้านแสดงสินค้าในตลาดใหม่ รับผิดชอบในการดูแลเรื่องการจัดจำหน่าย การจัดเตรียมสินค้าเพื่อเตรียมส่งให้ลูกค้าตลอดจนรวบรวมข้อเสนอแนะความต้องการจากลูกค้า

นางจันทร์รา กาใจทราย ฝ่ายรับสินค้า ทำหน้าที่ ทำบัญชีคุมยอดส่งสินค้าจากสมาชิกที่ทอเสร็จแต่ละรายมาส่ง

นางสมร ก้างอนตา ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ มีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุง และนำผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกรายมาส่ง

นางจำเนียร ใจผิว นางสุพิน ก้างอนตา ฝ่ายตรวจสอบบัญชี ทำหน้าที่ ตรวจสอบบัญชีต่าง ๆ ของกลุ่มฯ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

นางจำเนียร ใจผิว นางสุนา ตาฟู ฝ่ายบัญชีเงินกองกลาง ทำหน้าที่ดูแลเงินกองกลางที่ได้รับจากการจัดสรร การบริจาค อื่นๆ

นางศุณย์ จิตตลม การผลิต ทำหน้าที่ ควบคุมการผลิต ปริมาณการผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด

นางมุกดา วุฒิ ฝ่ายจัดทำบัญชีลูกหนี้ ทำหน้าที่จัดทำบัญชีลูกหนี้ ติดตาม
หนี้สิน

นางกัลยา แจ้วสอน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่
ผลิตภัณฑ์ การทำแผ่นพับ บรรจุภัณฑ์ จัดทำป้ายประกาศ

นางเกสร ก้างอนตา ฝ่ายปฏิคม นางลัดดาวัลย์ มั่นเหมาะ ทำหน้าที่ จัดสถานที่
ต้อนรับผู้มาติดต่อหรือคณะศึกษาดูงาน

นางโสภา สุภาวิ และ นางบัวโล มงคลดี ฝ่ายออมทรัพย์ ทำหน้าที่ดำเนินการ
ออมทรัพย์ของสมาชิก การกู้เงิน การระดมเงิน ตลอดจนการทำบัญชีคุมยอดต่าง ๆ ไว้

ในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารงานไว้ คราวละ 2 ปี อำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการ มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายของกลุ่มโดยตรงต่อสมาชิกและมีหน้าที่ดูแล
กิจการของกลุ่มดำเนินไปตามข้อบังคับระเบียบของกลุ่มและทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม มีอำนาจ
ที่จะกำหนดระเบียบต่าง ๆ โดยความเห็นชอบและมติของที่ประชุมใหญ่สมาชิก เพื่อดำเนินงานให้
ตรงตามวัตถุประสงค์ของข้อบังคับนี้ การประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการบริหารให้กำหนด 20 วัน
นับตั้งแต่การได้รับการคัดเลือก เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่งบประมาณ แผนการดำเนินงาน และตั้ง
งบประมาณรายจ่ายของกลุ่ม การประชุมให้คณะกรรมการแต่ละคนประชุมในคณะตามความจำเป็น
แต่ต้องประชุมกันอย่างน้อยเดือนละครั้งตามวัน เวลา และสถานที่ ผู้มีหน้าที่ ในการกำหนดการ
ประชุมโดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้ประธาน รองประธาน หรือเลขา นัดประชุมในการประชุม
ในแต่ละครั้งจะต้องมีคณะกรรมการเข้าร่วมการประชุมไม่น้อยกว่าครึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด
เลขาจะเป็นผู้บันทึกรายงานการประชุมและให้ประธานในที่ประชุมลงนามในสมุดบันทึก
รายละเอียดของการประชุมที่ต้องบันทึกจะต้องมี วัน เวลา และสถานที่ของการประชุม ชื่อประธาน
ที่ประชุม คณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม โดยบันทึกเรื่องราวที่ได้อภิปรายและมติต่าง ๆ ที่ได้ตกลง
พร้อมทั้งจำนวนเรื่องในการลงมติในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารประธานของคณะกรรมการ
อำนวยความสะดวกเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานไม่อยู่ให้รองประธานทำหน้าที่แทน และถ้า
ประธาน รองประธานไม่อยู่ ให้เลือกคนใดคนหนึ่งซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานแทนและให้
เลขาฯ ในที่ประชุมบันทึกการประชุมในการดำเนินงานของกลุ่มฯ นั้นมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า

ไม่มุ่งหวังแต่กำไร มีการประชุมกันทุกครั้งเพื่อให้กลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมกันรับผิดชอบงานของลูกค้า การแบ่งเงินปันผลปีละ 1 ครั้ง ในเดือนกันยายน ของทุกปี

2.3.2 ด้านการจัดการการผลิต กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้ใช้หลักการจัดการ ในการผลิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดำเนินงานด้านการผลิตด้วยความ รอบคอบ ไม่มุ่งหวังกำไรจนเกินไป แต่ให้กลุ่มฯ สามารถอยู่รอดได้ การรับคำสั่งจากลูกค้ามีการมัด จำล่วงหน้า 20% เพื่อไม่ให้กลุ่มต้องประสบภาวะเสี่ยง หรือขาดภูมิคุ้มกัน ในธุรกิจ การทอผ้าจะต้อง มี ความรอบคอบ ถ้าชิ้นงานของผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ลวดลายและสีสันทันตรงตามที่ลูกค้าสั่งผู้ผลิต ผ้าฝ้ายทอมือชิ้นนั้นต้องรับผิดชอบผ้าที่ตนเองทอ หรือถ้าทอออกมาแล้วไม่มีความละเอียด ผู้ผลิต ผ้าฝ้ายทอมือก็ต้องรับผิดชอบงานชิ้นนั้นเอง ทางกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ได้กล่าวต่อไปอีกว่าเมื่อ รับงานของลูกค้ามาแล้วก็ต้องทำให้ออกมาดีที่สุดในไม่ให้ลูกค้าตำหนิ ผลิตกันที่กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้าย ทอมือจะเป็นผ้าทอพื้นเมือง ซึ่งลูกค้าที่ซื้อไปสามารถนำไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า หรือนำไปใช้ในรูปแบบ อื่น ๆ ตามต้องการ เช่น ผ้าคลุมเตียง ผ้า màn ตุ่ง เป็นต้น โดยผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มผู้ผลิต ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าฝ้ายที่เน้นย้อมสีเคมี การบริหารการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ โดยใช้ หลักการบริหารจัดการการผลิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การรวมกลุ่มเริ่มต้นจากทุน ในสังคมที่มีอยู่ คือปราชญ์ชาวบ้านที่ทอผ้าได้ ทำชุดกี่ทอผ้าได้ และมีวัสดุ อุปกรณ์บางส่วนอยู่แล้ว จึงง่ายต่อการดำเนินการผลิตในแต่ละครั้งก็จะได้รับคำแนะนำจากสมาชิกผู้ที่ชำนาญช่วยสอนซึ่งกัน และกันเป็นการเพิ่มพูนทักษะในการผลิต ด้านการจัดการการผลิตของกลุ่มฯ ได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้

1) ฝ่ายจัดซื้อ จากคำบอกเล่าของประธานกลุ่ม (14 ก.ค.55) กล่าวว่ากลุ่มผู้ผลิต ผ้าฝ้ายทอมือได้จัดผู้ที่รับผิดชอบฝ่ายจัดซื้อโดยทำหน้าที่ไปซื้อวัตถุดิบจำพวกเส้นด้ายสำหรับการ ทอผ้าซึ่งมีการจำหน่ายเพียง “ฮ้าน” (ร้าน) เดียวในจังหวัดเชียงราย กำเก่า (เมื่อก่อน) ไปซื้อวัตถุดิบที่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งวัตถุดิบมีราคาถูกกว่าแต่เมื่อคำนวณแล้ว ค่าใช้จ่ายโดยรวมแพงกว่า กลุ่มผู้ผลิต ผ้าฝ้ายทอมือ จึงตัดสินใจในสั่งวัตถุดิบจากร้านเดิมและการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ใน เรื่องเดียวกัน (21และ23 ก.ค.55) ยังกล่าวว่า จังหวัดเชียงรายในการซื้อวัตถุดิบใน “ตั้งบะเดิมบะใด” (ในอดีต) ต้องจ่ายเป็นเงินสดเท่านั้น “บะเด๋วนี่” (ปัจจุบัน) ถ้าต้องการวัตถุดิบก็ใช้การโทรศัพท์ไป สั่งซื้อ ซึ่งร้านค้าก็จัดส่งวัตถุดิบมาให้ ทางกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ และในวันรุ่งขึ้นกลุ่มก็โอนเงิน ให้กับร้านค้าในกรณีที่วัตถุดิบบางอย่างที่กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ จำเป็นต้องใช้ในการผลิต และ

ตั้งชื่อจากร้านค้าแล้วขาดวัตถุดิบชนิดนั้น ร้านค้าก็จะหาวัตถุดิบมาทดแทนให้ ซึ่งทำให้ร้านค้าจะไม่เสียลูกค้า จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มในวันที่ 14 ก.ค. 2555 ได้เล่าว่า ในด้านการอบรมเพิ่มความรู้ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องปัจจุบันได้รับงบประมาณจากกรมจัดหางาน ซึ่งให้งบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมจำนวน 4,500 บาท และกำหนดระยะเวลาในการอบรมจำนวน 3 วัน ซึ่งทางกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือได้จัดหาคนที่มีความรู้ในชุมชนมาช่วยสอนเพื่อพัฒนาฝีมือ และแก้ไขปัญหาการขาดเอกลักษณ์ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งในการอบรมมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยนำลวดลายผ้าทอเก่ามาผสมลวดลายใหม่ คือ ลายดอกแก้ว โดยให้ “ป้อเฒ่า แม่หม่อม” (ผู้สูงอายุ) “ต้อมหมู่บ้าน” (ในหมู่บ้าน) มาสอนให้ และในการศึกษาดูงานตามงานแสดงสินค้า กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ มีการประยุกต์ลวดลายสีสันทึบเห็น และมีการคัดลอกลวดลายโดยใช้สมุดกราฟแล้วนำมาลวดลายเหล่านั้นมาผสมผสานกับลวดลายของที่กลุ่มมีอยู่เพื่อพัฒนาลวดลายและสีสันทึบให้มีความแปลกใหม่มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4 ตัวอย่างผ้าที่ผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ที่มา: วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

2) ฝ้ายควบคุมคุณภาพ จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มฯ กล่าวว่า (21 ก.ค. 2555) ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบวัตถุดิบ เช่น ตรวจสอบเส้นด้าย ที่นำมาทอผ้าว่าเส้นด้ายดีหรือไม่ บางครั้งที่กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ชื่อวัตถุดิบที่ไม่ใช่ชื่อเดิมที่คุณภาพของวัตถุดิบไม่ค่อยดี ซึ่งส่งผลให้สินค้าที่ผลิตไม่มีคุณภาพ เช่น เส้นฝ้ายดีดก เส้นฝ้ายหมดอายุ เมื่อนำวัตถุดิบไปทอผ้าแล้วมีผลให้พื้นผิวของผ้าทอขรุขระ และจากการสัมภาษณ์นางสมร (19 ก.ค. 2555) ได้เล่าว่า ในกรณีที่เส้นด้ายดีดก กลุ่มฯ ใช้วิธีแก้ปัญหา เอาน้ำต้มข้าวจ้าว น้ำข้าวแจ้ (น้ำข้าวข้าว) กะว่า (หรือว่า) แป้งข้าวจ้าว ก่อได้เอามาต้มหือเดือดแล้วละไว้ซักการหือเย็น (เอามาต้มให้เดือดแล้วทิ้งไว้สักพักรอให้เย็น) เอาเส้นฝ้ายมาถัก (ขยำ) สักกำ(สักพัก) ถักฝ้ายมันดีละกาละก่อเอาไปย้งแดด (ผึ่งแดด)

โดยนำเส้นฝ้ายไปแช่ในน้ำขาวข้าวหรือแป้งข้าวเจ้า แล้วขยำเส้นฝ้าย ซึ่งสมาชิกเรียกวิธีการนี้ว่า “มาน้ำขาว” จากนั้นจึงนำไปใส่กงกว้านฝ้าย (ล้อจักรยานเก่าเอายางออกแล้วนำมาทำเป็นไนซึ่งแต่เดิมใช้ไม้ไผ่) เพื่อกวักเส้นฝ้าย แล้วนำมาปั่นหลอดแยกเส้นฝ้ายออกเป็น 2 จำพวก คือ เส้นยืน และเส้นพุ่ง เพื่อใช้ในการทอผ้าต่อไป หรือ การนำเส้นด้ายขึ้นกี่ ทางกลุ่มเรียกว่า นำไป “ขึ้นเครื่อง หรือเรียกอีกอย่างคือขึ้นฝ้าย” เสร็จแล้วก็นำไป “ลืบฝ้าย” คือ การต่อเส้นด้าย

ภาพที่ 5 วิธีการขึ้นเครื่อง

ที่มา: วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

การตรวจสอบคุณภาพผ้าทอ ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพมีหน้าที่ตรวจสอบ ลวดลาย และสีสันทองผ้าไม่ให้ผิดจากคำสั่งซื้อ (Order) ของลูกค้าหากผู้ตรวจสอบคุณภาพพบความ ผิดพลาดของลวดลายและสีสันทองผ้าทอ กลุ่มฯ ได้ตกลงกันว่าให้สมาชิกที่รับผิดชอบในการทอผ้า ผืนนั้นนำผ้าไปจำหน่ายเอง หาดตลาดเองหรือให้สมาชิกกลุ่มฯ ชื้อผ้าชิ้นนั้นไปเองและสมาชิกต้อง ทอผ้าชิ้นใหม่ตามคำสั่งซื้อของลูกค้า

ภาพที่ 6 การสืบเส้นฝ้าย

ที่มา: วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

ภาพที่ 7 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสืบฝ้าย

ที่มา: วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

ภาพที่ 8 บริเวณที่ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ

ที่มา: วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม (14 กรกฎาคม 2555) ได้กล่าวว่า การซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์กลุ่มฯ หักค่าเสื่อมและค่าซ่อมบำรุงปีละ 5,000 บาท และมีการดูแลรักษาซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ตลอดปี เช่น การดูแลรักษาที่ทอผ้า ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม (21 กรกฎาคม 2555) กล่าวว่า “เขาต่อเขาก็ตั้งผู้คนเดียวถ้าก็มันหลุ มันก็ตั้งตอออกมาบ้าง” ผู้ทอก็ต้องรู้เองถ้าก็ชำรุดจะทอผ้าออกมาไม่สวย ถ้าก็ชำรุดจะมีช่างมาซ่อม โดยสมาชิกกลุ่มเรียกช่างซ่อมที่ “หมอลี้” กลุ่มฯ มีการนำเงินที่หักจากค่าเสื่อมไปให้ช่างซ่อม และได้กล่าวต่อไปอีกว่า “การฝึกอบรมการทอผ้า นั้นมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกมาให้การฝึกอบรม โดยให้ความรู้และแนะแนวทางด้านทฤษฎี ส่วนเรื่องการปฏิบัติทางกลุ่มผู้ทอผ้าเรียนรู้กันเองการผลิตผ้า” กลุ่มฯ มีการพัฒนาด้านฝีมือโดยมีหน่วยงานด้านพัฒนาฝีมือแรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน หรือ กศน. มาสอนการทอผ้าที่มีการเพิ่มลวดลาย เพิ่มดอก และให้ความรู้ในสิ่งที่กลุ่มผู้ทอผ้าไม่มีความรู้ “กำเก้า” (ตอนแรก) กลุ่มฯ ใช้ลายเหยียบ 4 ตะกอ “บ่แก้ว่น” (ไม่เป็น) กลุ่มฯ ได้ขอให้วิทยากรจากหน่วยงานฯ มาช่วยสอน ในช่วงแรก ๆ กลุ่มฯ ทอผ้าเฉพาะลายมัดหมี่ ต่อมากลุ่มฯ มีการทอผ้าลายจก และทอผ้าลายดอกเพิ่ม ปัจจุบันมีการพัฒนาการทอโดยมีการนำคันทองมาทอผสมกับผ้าฝ้าย ซึ่งทำให้มีต้นทุนการทอสูงมาก ประกอบกับวัตถุดิบมีราคาสูง กลุ่มจึงจำเป็นต้องเพิ่มราคาจำหน่ายผ้า

สำหรับเศษฝ้ายวัสดุกลุ่มผู้ทอผ้า ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำเศษผ้าฝ้ายไปใช้ตกแต่งตุ๊กให้สวยงามซึ่งทางกลุ่มฯ เรียกว่า “ย่องตุ๊ก” ประดิษฐ์เป็นพรมเช็ดเท้า ถ้าเศษผ้าฝ้ายชิ้นเล็ก ๆ จะนำไปเช็ดสิ่งของแล้วเอาไปทิ้งตามต้นไม้ให้มันย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยให้กับต้นไม้ สมาชิกกลุ่มบางคนก็จะเก็บเศษผ้าฝ้ายชิ้นเล็ก ๆ นั้นไปใช้เป็นเชื้อเพลิงในการสูมไฟ

ข้อมูลผลการดำเนินงาน	
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 สิงหาคม 2555	
รายได้	ค่าใช้จ่าย
ขายสินค้าเป็นเงินสด 947,927	ต้นทุนการผลิต 171,607
ขายสินค้าเป็นเงินสดเชื่อ 15,070	ค่าใช้จ่ายต่างๆ:
เงินอุดหนุน _____	- ช้อระหว่างปี 352,889
รายได้อื่นๆ: 521	หัก สินคงคงเหลือ 145,316 207,573
- ดอกเบี้ยรับเงินในใจหัว 26,095	- ค่าใช้ในการดำเนินงาน 29,710
	- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ 5,370
	- ค่าใช้จ่ายในการผลิต 347,655
	(กำไรสุทธิ = 227,998)
รวมรายได้ 988,913	รวมค่าใช้จ่าย 760,915

ภาพที่ 9 ข้อมูลผลการดำเนินงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2555

ที่มา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้

2.3.3 ด้านบัญชีการเงิน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้ใช้หลักการจัดการ การบัญชี การเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มฯ มีฝ่ายการเงิน คือ เหน็ญญิก จาก การสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม (14 กรกฎาคม 55) หน้าที่บัญชีจะมีด้วยกัน 3 คน เหน็ญญิก (วันที่ 17 กรกฎาคม 55) กล่าวว่า การทำหน้าที่ในตำแหน่งนี้สามารถตรวจสอบได้เลยซึ่งสอดคล้องกับการ สัมภาษณ์ (21 กรกฎาคม 55) กล่าวว่า ได้เหน็ญญิกมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ซึ่งส่วนบัญชีต้นทุนกำไรนั้นมีสมาชิกอีกคนเป็นคนทำและมีการตรวจสอบจากประธานและสมาชิก ที่ทำหน้าที่เป็นคนตรวจสอบบัญชีในเบื้องต้นให้ตรงกันทั้งด้านรายรับ รายจ่าย จากนั้นจะมีการ ตรวจสอบบัญชีจากหน่วยงาน ช้างนอกทุกสิ้นเดือนอีกครั้ง การบันทึกบัญชีรายรับ รายจ่ายจะมี การบันทึกทันทีที่เกิดการซื้อขาย ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน วันปิดงบการเงินของทางกลุ่มคือวันที่ 1 กันยายน ของทุกปี การเสนอรายงานทางการเงินให้เสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก ประจำปีการจัดสรรกำไรสุทธิ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มีการจัดสรรดังนี้ หักจ่ายเป็นค่าตอบแทน กรรมการ 20% ของกำไรสุทธิ หักไว้เป็นทุนสำรอง (กองกลาง) 20% ของกำไรสุทธิ หักจ่ายเงินปันผลตามจำนวนหุ้นให้แก่สมาชิก 35% ของกำไรสุทธิ หักเป็นโบนัสให้สมาชิก 25% ของกำไรสุทธิ กำไรสุทธิที่เหลือ นอกจากนี้ อาจมีการจัดการอื่น ๆ อีกแล้วแต่ที่ประชุม ถ้าผู้ทอผ้าฝ้ายทอผ้าเสร็จ แล้วต้องการใช้เงิน ผู้ทอผ้าฝ้ายสามารถทำเรื่องเบิกค่าแรงจากการทอผ้าได้ทันที โดยมีการกรอก แบบฟอร์มที่ทางกลุ่มได้ร่วมกันตกลงกันไว้ว่าให้ถือว่าแบบฟอร์มที่กลุ่มฯ ได้จัดทำไว้ ฝ่ายการเงิน จะเก็บรักษาเงินประจำวันไว้สูงสุด ไม่เกินวันละ 50,000 บาท ถ้ามากกว่านั้นก็จะนำไปฝากธนาคาร เงินหมุนเวียนของกลุ่มสมาชิกจะมีการออมภายในกลุ่ม ในอดีตสมาชิกมีการกู้ยืมเงินจากธนาคาร และหน่วยงานต่าง ๆ ปัจจุบันสมาชิกมีการกู้ยืมภายในกลุ่มสูงสุด ไม่เกินคนละ 3,000 บาท โดยเสีย ดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน ร้อยละ 12 บาทต่อปี ซึ่งสมาชิกผู้ที่ประสงค์จะขอกู้เงิน จะต้องเสนอ คำขอกู้ต่อกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือที่ดำรงตำแหน่งที่ได้กำหนดไว้ ทางกลุ่มฯ จะไม่ให้กู้ยืมเงินมาก เพราะเป็นภาระให้กับสมาชิกในกรณีสมาชิกต้องการกู้เงินจำนวน 10,000 บาท ต้องให้สมาชิก จำนวน 3 คน เป็นผู้ค้ำประกัน ทางกลุ่มฯ ได้จัดทำบัญชีทางการเงินและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันสามารถจำแนกได้ดังนี้ สมุดเงินสด สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป สมุดต้นทุนกำไร การตรวจสอบบัญชีและการตรวจราคาควบคุมจะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง โดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริหาร ดังนี้

1) การบริหารด้านการเงินของกลุ่มฯ จะมีคณะกรรมการทำหน้าที่ ดังนี้
 ประธาน และรองประธาน ทำหน้าที่ควบคุมเงินทุนหมุนเวียนที่ฝากไว้กับธนาคาร และเงินต่าง ๆ
 ที่อยู่ในกลุ่มฯ พร้อมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหนือบัญชี ทำหน้าที่ควบคุมเงินทุนหมุนเวียนที่ฝากไว้กับ
 ธนาคารเงินต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มฯ พร้อมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของกลุ่มฯ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย
 ถือเงินสดหมุนเวียนและนำเงินที่เหลือจากการใช้หมุนเวียนไปฝากธนาคาร นางรำจวัญ ก้างออนตา
 นางจันคำ บุญเลาน นางอารีย์ จันทร์กาศ และนางบัวเรื้อ จัปใจนาย ฝ่ายการตลาดทำหน้าที่รับชำระ
 เงินจากลูกค้า และส่งมอบเงินที่ได้จากการออกร้านขายสินค้าให้แก่เหนือบัญชี เมื่อลูกค้าหนึ่งค่างก็จะ
 ส่งมอบหน้าที่ให้กับคนที่ทำหน้าที่ติดตามทวงหนี้ต่อไป ในการทำงานของคณะกรรมการแต่ละคน
 ทำหน้าที่เชื่อมโยงกัน โดยรายได้จากการขายของที่กลุ่มและการออกร้านแสดงสินค้า นางรำจวัญ
 ก้างออนตา เป็นผู้รวบรวมพร้อมกับเงินในแต่ละวัน และการทำการลงบัญชีการขายก่อนส่งต่อ
 เหนือบัญชี การส่งมอบเงินแต่ละครั้งมีการเซ็นรับและส่งเงินระหว่างฝ่ายการตลาดและฝ่ายการเงิน
 รายได้จากการขายถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ถือเป็นเงินสดหมุนเวียนของกลุ่มฯ ประมาณเดือนละ
 40,000 บาท เพื่อใช้เป็นค่าแรงงานสมาชิกผู้ทอผ้าฝ้ายในแต่ละเดือน ส่วนที่เหลือนำไปฝากธนาคาร
 เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส) สาขาแม่จันส่วนการเบิกจ่ายเงินใช้ลายเซ็นของ
 คณะกรรมการ 2 ใน 3 คือประธาน เหนือบัญชี และฝ่ายรับสินค้า

2) การบริหารการเงินในเรื่องสำคัญต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนค่าแรงงานประธานจะ
 นำเข้าที่ประชุมประจำเดือนหรือสามัญประจำปีเพื่อให้สมาชิกได้รับทราบและแสดงความคิดเห็นใน
 การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายรายวัน และสรุปงบรายรับรายจ่ายประจำเดือนทุกเดือนและทำงบดุล
 งบกำไรขาดทุนทุกปีโดยจะปิดบัญชีในวันที่ 1 กันยายน ของทุกปี

3) การวางแผนทางด้านการเงิน กลุ่มวางแผนด้านการเงินระยะสั้นของกลุ่มฯ
 ในแต่ละวันเป็นหน้าที่ของผู้ถือเงินสดหมุนเวียนใช้จ่ายของกลุ่มฯ ซึ่งมีแผนการเงินที่ไม่แน่นอน
 ขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิต การจ่ายค่าแรงงานค่าใช้จ่ายเงินอื่น ๆ เพราะกลุ่มฯ จะซื้อวัตถุดิบก็ต่อเมื่อ
 ใกล้เคียงหมดหรือหมดลง โดยส่วนใหญ่จะซื้อเพียงพอสำหรับการผลิตตามคำสั่งซื้อในแต่ละครั้ง
 หรือซื้อวัตถุดิบตามประเภทสินค้าที่ลูกค้าให้ผลิต ส่วนค่าแรงจะจ่ายก็ต่อเมื่อผู้ทอทอผ้าเสร็จ

2.3.4 ด้านการตลาด กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์
 อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้ใช้หลักการจัดการด้านการตลาดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง โดยจากการสัมภาษณ์ประธาน (14 กรกฎาคม 55) ผู้ที่ทำตำแหน่งนี้ต้องเป็นคนปากม่อค่อม

(พูดเก่ง) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการขายสินค้า ไปออกร้านตามที่หน่วยงาน ต่าง ๆ ในส่วนของบรรจุภัณฑ์ มีหน่วยงานภายนอกมาเชิญชวนให้สมาชิกเข้ารับการอบรม จำนวน 2 ครั้งต่อปี โดยอบรมครั้งละ 5 - 20 คน การอบรมบรรจุภัณฑ์ครั้งแรกนั้น บรรจุภัณฑ์มีลักษณะเป็นกล่องกระดาษต่อมาได้มีหน่วยงานเสนอโครงการให้ไปอบรมบรรจุภัณฑ์โดยทำเป็นถุงกระดาษที่มีขนาด 12 x 8 นิ้ว ต่อมาสมาชิกทำเป็นถุงพลาสติกแล้วพิมพ์เครื่องหมายการค้าของกลุ่มฯ เป็นรูป “ส” ซึ่งหมายถึง กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ ทางด้านการประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ เว็บไซต์ และมีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงช่วยประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มฯ ในการบริหารด้านการตลาดของกลุ่มฯ มีการแนะนำสินค้าให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปในตลาดช่วงที่มียอดการสั่งเข้ามาน้อย และติดต่อประสานงานให้หน่วยงานต่างเข้ามาเยี่ยมชมกิจการกลุ่มฯ นำผลิตภัณฑ์ออกร้านแสดงสินค้าตามหน่วยงานต่าง ๆ และร้านสั่งซื้อสินค้ากลุ่มฯ วางแผนการตลาด โดยเน้นการขายสินค้าที่กลุ่มฯ เป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 95 ซึ่งส่วนมากจะเป็นการขายให้หน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กร ร้านภูชาดา และประชาชนทั่วไปในพื้นที่รองลงมาเป็นการออกร้านแสดงสินค้าที่ฝ่ายการตลาดนำสินค้าออกไปจำหน่ายร้อยละ 3 ที่เหลือจะเป็นฝ่ายการขายไปกับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่ไปออกร้านแสดงสินค้า ที่ผ่านมามีสินค้าของกลุ่มฯ จะมียอดจำหน่ายสูงสุดในช่วงเดือน เมษายน - สิงหาคมของทุกปี ส่วนผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ กลุ่มฯ นำมาวางขายแสดงสินค้าหากเป็นที่พอใจของลูกค้าก็จะซื้อไป บางรายก็แนะนำรูปแบบที่ต้องการอีกด้วย การตลาดในอนาคต กลุ่มฯ ต้องการสร้างสมาชิกใหม่เข้ามารับหน้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ต้องนำข้อเสนอแนะ หรือคำสั่งของลูกค้ามาผลิตสินค้าให้เป็นที่ต้องการของลูกค้าให้ได้มาตรฐานอีกด้วย ในส่วนของผลิตภัณฑ์ผ้าทอของทางกลุ่ม กลุ่มผลิตผ้าพื้นหน้ากว้าง 34 นิ้ว ผ้าพื้นหน้ากว้าง 40 นิ้ว ผ้าตัดเสื้อพร้อมดอก ลายจก ผ้าถุงมัดหมี่ ผ้าถุงลายจิด (สอดสีเดียว) ผ้าถุงลายจก (ลายจิดสอดสี) ผ้าถุงลายปัก ผ้าปูโต๊ะ ผ้าขาวม้า ผ้ามัน ผ้ายกดอกสี่ตะกรอ ผ้าพรม ตุ๊ก ฝาใบ ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มี 2 ลักษณะ คือ ทางสมาชิกกลุ่มฯ เป็นผู้คิดขึ้นเอง ทำการทอและกลายเป็นสินค้าเป็นที่ต้องไม่เคยทำการผลิต ทำให้การของตลาด อีกลักษณะหนึ่งมีลูกค้าสั่งซื้อสินค้าที่ทางกลุ่มฯ ยังไม่เคยทำการผลิต ทำให้ทางกลุ่มฯ ทดลองผลิตสินค้าชนิดนั้นทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ของกลุ่มฯ ขึ้น

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มมีการวางระบบการบริหาร ความรับผิดชอบ และหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน มีเพียงระยะแรกที่เริ่มก่อตั้งกลุ่มฯ ที่สมาชิกต้องนำไปจำหน่ายเองบ้าง แต่ก็เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งในเวลาต่อมาเมื่อผ้าทอเป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้มีลูกค้ามาซื้อ และสั่งตรงมาถึงกลุ่มฯ ส่วนมากจะเป็นลูกค้าภายในจังหวัดถึงร้อยละ 90 อีกทั้งมีการจำหน่ายผ้าทอ

ให้กับพ่อค้าที่เข้ามารับซื้อซึ่งในปัจจุบันกลุ่มฯ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อที่โรงงานทอผ้า กลุ่มฯ นำผลิตภัณฑ์ออกร้านแสดงสินค้าตามหน่วยงานต่าง ๆ และรับคำสั่งซื้อสินค้า ฝ่ายรับสินค้าที่ได้จากการผลิตแล้วส่งให้ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน ฝีมือ ความประณีตให้ตรงกับคำสั่งซื้อของลูกค้าแล้วส่งมอบให้ฝ่ายตลาดไปจำหน่าย การวางแผนการตลาดของทางกลุ่มฯ โดยเน้นการขายสินค้ากลุ่มลูกค้าเป้าหมายของทางกลุ่ม95%นั้นจะเน้นการขายให้กับหน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กร ต้องลงมาเป็นการออกร้านเพื่อแสดงสินค้าช่วงที่มียอดคำสั่งเข้ามาน้อยและตามที่ฝ่ายการตลาดนำสินค้าไปจำหน่าย

2.4 ปัญหา การจัดการวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2.4.1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ จากการสัมภาษณ์ผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือ บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าผู้ทอผ้าฝ้ายในปัจจุบันนั้นมีอายุมากแล้วและ (บ่แก่วน) ไม่มีความสามารถในด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้ลำบากในการหาข้อมูลรูปแบบสีส้น ลวดลาย ซึ่งที่ผ่านมานั้นลวดลายต่าง ๆ ที่ได้มาก็จากการพบเห็นเวลาไปงานแสดงสินค้าแล้วจดบันทึกลงในสมุดกราฟแล้วนำมาประยุกต์กับลวดลายที่มีอยู่ ปัจจุบันมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าฝ้ายทอมือจำนวนมาก ทำให้กลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือนั้นประสบปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ คู่ตลาดนั้นจะไม่สามารถแข่งขันกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นได้

2.4.2 ด้านการผลิต กลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือได้ก่อตั้งปีพ.ศ. 2534 เป็นระยะเวลาที่นานมากซึ่งตลอดระยะเวลาที่กลุ่มฯ ได้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือนั้นจะเป็นลวดลายที่มีอยู่แล้วตามท้องตลาดซึ่งทางกลุ่มฯ ได้สังเกตเห็นว่าควรจะมีลวดลาย เอกลักษณะเป็นของทางกลุ่มฯ เมื่อเวลาลูกค้าซื้อไปแล้วทำให้ผู้พบเห็นได้รู้ว่ารูปแบบลวดลายนี้เป็นของกลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือบ้านสันหลวงใต้ ปัญหาการขาดเอกลักษณ์เกี่ยวกับลวดลายผ้า ในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ เป็นปัญหาที่ทางกลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือได้พยายามแก้ไขมาตลอด แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากว่าทางกลุ่มผู้ทอผ้าฝ้ายทอมือไม่มีผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบรูปแบบ ลวดลาย สีส้น และไม่มีความรู้ในด้านของเทคโนโลยี จึงทำให้ทางกลุ่มไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ แต่ก็มีส่งบุคลากร ไปฝึกอบรมกับหน่วยงานภายนอก ทำให้ได้ลวดลายใหม่ ๆ เท่านั้น

2.4.3 ด้านการบัญชีการเงิน ทางกลุ่มมีปัญหาในการลงข้อมูลในบางครั้งขาดความแม่นยำทำให้การลงบัญชีในด้านรายรับ-รายจ่ายไม่ตรงกันจำเป็นต้องมานั่งตรวจสอบซึ่งทำให้ต้องใช้เวลานาน

2.4.4 ด้านการตลาด จากคำบอกเล่าของประธานกลุ่ม (14 กรกฎาคม 55) กล่าวว่า กลุ่มฯ มีปัญหาทางด้านบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษ มีต้นทุนการผลิตสูง และขนาดของฝ้ามักไม่เท่ากัน แต่บรรจุภัณฑ์มีขนาดเดียว ทำให้ฝ้ามักมีขนาดใหญ่ ไม่สามารถใส่ลงไป ในบรรจุภัณฑ์ได้ เคยมีหน่วยงานมาให้คำแนะนำว่าควรจะมีฝ้ายสอดเข้าไปในกระดาษ ซึ่งทางกลุ่มฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่ไม่ประสบความสำเร็จและเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่ได้ 5 ดาว ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์สมาชิก (ในวันที่ 19 และ 21 กรกฎาคม 55) ที่ให้สัมภาษณ์ในเรื่องเดียวกันว่าหน่วยงานราชการจึงแนะนำให้เพิ่มราคาขายฝ้ายทอให้สูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนของบรรจุภัณฑ์สูง แต่ทาง กลุ่มฯ ไม่สามารถเพิ่มราคาขายให้สูงขึ้นได้ เนื่องจากลูกค้าส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการ เช่น โรงเรียนต่าง ๆ ครู และนักเรียนต้องใส่ฝ้ายไทยกัน ดังนั้น กลุ่มฯ จึงคิดจะแก้ปัญหาโดยหาโรงงานที่ทำถุงพลาสติกแล้วพิมพ์เครื่องหมายการค้าของกลุ่มฯ ซึ่งเป็นรูป “ส” หมายถึง กลุ่มสตรีบ้านสันหลวงใต้ และจากการสัมภาษณ์สมาชิก (21 กรกฎาคม 55) ยังกล่าวอีกว่า ทางกลุ่มเคยนำสินค้าของทางกลุ่มไปจำหน่ายนอกชุมชนแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ทางกลุ่มจึงได้ประชุมกัน และได้ข้อตกลงว่าจะขายอยู่ที่โรงทอของทางกลุ่มจะดีกว่าเนื่องจากทางกลุ่มเองก็ไม่ค่อยมีเวลาไปเช็คสต็อกสินค้าเนื่องจากบางครั้งมีลูกค้ามาสั่งฝ้ายทอเป็นจำนวนมาก

2.5 ความต้องการ การจัดการวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตฝ้ายฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตฝ้ายฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2.5.1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ต้องการให้มีหน่วยงานฯ เข้ามาฝึกอบรมให้ชาวชนรู้คุณค่าของสิ่งทอนี้และให้ความสนใจในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฝ้ายให้เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมและต้องการเยาวชนรุ่นใหม่มาสืบทอดภูมิปัญญาในการทอฝ้าย เพราะสมาชิกภายในกลุ่มฯ มีอายุมากขึ้น

2.5.2 ด้านการผลิต กลุ่มฯ ต้องการผู้ทอผ้าฝ้ายจำนวนมากขึ้น เนื่องจากลูกค้าต้องการรับสินค้าเร็วขึ้นทำให้สมาชิกต้องเร่งทำงาน เพื่อให้ทันเวลาส่งของให้ลูกค้า ปัจจุบันมีลูกค้าสั่งผ้าเป็นจำนวนมาก แต่สมาชิกที่ทอผ้ามีจำนวนน้อย และต้องการมีตลาดขายผ้าทอเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ

2.5.3 ด้านการตลาด กลุ่มฯ ต้องการขยายตลาดจากการขายเฉพาะในชุมชนไปสู่ตลาดนอกชุมชน หรือแม้แต่ขยายไปสู่ยังตลาดต่างประเทศมากขึ้น และต้องการงบประมาณในการสนับสนุนด้านการจัดทำบรรจุภัณฑ์ อยากรให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนช่วยสนับสนุนผลิตภัณฑ์ระดับตำบลในการจัดตั้งร้านเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอแม่จัน จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม (14 ก.ค. 2555) ได้กล่าวว่า เนื่องจากว่าอำเภอแม่จันมีทำเลที่ดีและนักท่องเที่ยวที่จะไปอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสนจะต้องผ่านอำเภอแม่จัน ถ้าสามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้ จะสร้างรายได้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่จันเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2.5.4 ด้านเทคโนโลยี เป็นด้านที่กลุ่มฯ ต้องการเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ ต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับใช้ในการค้นคว้าข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการโฆษณาสินค้า ซึ่งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้นการมีคอมพิวเตอร์ จะช่วยให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนางานของกลุ่มฯ วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มพัฒนาสตรี บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีการนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บริหารภายในกลุ่ม ทำให้พออยู่พอกิน ไม่ไปกู้ยืมเงินผู้อื่น สามารถทำมาหากิน และมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว กลุ่มฯ มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การนำความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าฝ้ายทอมือมาสร้างงาน สร้างรายได้ให้สมาชิกในหมู่บ้านเพื่อสมาชิกจะได้ไม่ต้องย้ายไปทำงานที่อื่น สมาชิกมีการประหยัด โดยลดรายจ่าย ปัจจุบันสมาชิกในชุมชนมีการทำบัญชีครัวเรือน มีการคำนึงถึงความจำเป็นในการใช้จ่าย และหมู่บ้านเคยได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลูกหลานก็ได้เรียนหนังสือ ในเรื่องของความพอประมาณ ให้กลุ่มมีการจัดการ โดยยึดหลักความพอดี พอเหมาะต่อความจำเป็นที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ส่วนความมีเหตุผล กลุ่มฯ ตัดสินใจในการจัดการอย่างมีเหตุผล และรอบคอบ สำหรับเรื่องภูมิคุ้มกันในตนเอง กลุ่มให้ทุกคนมีการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การจัดการให้ต้องรอบรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่าง และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการวางแผน

และจัดการด้วยความระมัดระวัง โดยให้มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการจัดการกลุ่มฯ

2.6 แนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2.6.1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ดังนั้นควรจัดบุคคลให้มีความรู้ความสามารถในการออกแบบลวดลาย โดยไปเข้ารับการอบรมด้านการออกแบบลวดลาย เพื่อจะได้นำความรู้ตรงนี้ไปพัฒนากลุ่มให้มีความหลากหลายทางด้านลวดลายสีสันทัน เช่น จังหวัดน่าน มีอบรมด้านการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบลวดลาย ซึ่งทางหน่วยงานภายนอกทำโครงการ แล้วให้ทางกลุ่มฯ ส่งตัวแทนไปฝึกอบรมอาจจะ 1-2 คน โดยเกษตรแม่จัน ข้าราชการจากภายนอกที่มีความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ มาดูแลในเรื่องผลิตภัณฑ์ซึ่งได้เข้าไปดูลวดลายผ้าจากกลุ่มฯ และเห็นว่าลวดลายผ้ามีหลากหลายแล้ว ควรจะแปรรูปแต่อาจจะไม่แปรรูปโดยตรง ควรจะหาเครือข่าย หรือนำผ้าที่ทอเสร็จไปส่งให้กับกลุ่มฯ ที่แปรรูปจากผ้าทอถ้ามี กลุ่มเครือข่ายมาก ๆ ก็จะทำให้ กลุ่มฯ สามารถขยายตลาดไปได้มาก ทางสำนักงานเกษตรอำเภอแม่จัน เห็นว่าควรหาเครือข่าย ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นด้านการส่งเสริมด้านเงินทุนในการอบรมหรือต่อยอดของกลุ่มฯ อยากให้หน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือเพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและช่วยจุนเจือครอบครัว และเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาระดับชุมชนให้มีชื่อเสียงได้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ถือเป็นผลงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้าน แต่อาจจะยังไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.6.2 ด้านการผลิต กลุ่มฯ ขาดเอกลักษณ์เกี่ยวกับลวดลายผ้า ในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ดังนั้น จึงประสานกับหน่วยงานภายนอกให้มาอบรมและร่วมระดมสมองในการสร้างลวดลายผ้าให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ ซึ่งปัจจุบันกลุ่มฯ ได้สร้างลวดลายใหม่ ซึ่งจะนำพิจารณาเพื่อนำไปใช้เป็นลวดลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ

ภาพที่ 10 ลวดลายผ้าทอที่กลุ่มฯ นำมาเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม
ที่มา: วิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้

2.6.3 ด้านการตลาด กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือควรเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายแปรรูปผ้าทอในลักษณะอื่น หรือหาเครือข่ายเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย หากลูกค้ากลุ่มใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย นำสินค้าไปฝากเครือข่ายเพื่อนำไปออกงานแสดงสินค้าเพื่อลดค่าใช้จ่าย ถ้าขายได้ก็จะให้ทางกลุ่มฯ ก็จะคิดราคาต้นทุนให้กับกลุ่มเครือข่าย ซึ่งปัจจุบันบรรจุภัณฑ์ที่มีต้นทุนค่อนข้างสูง ทางกลุ่มฯ ได้ทำโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณกับทางสำนักอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย เพื่อช่วยเหลือในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ตอนนี้อยู่ระหว่างดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์สร้างกลุ่มฯ เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้คนเข้ามาดูงาน และทางกลุ่มฯ ก็บอกความประสงค์ว่าต้องการคอมพิวเตอร์เพื่อที่จะสร้างเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์สินค้าของทางกลุ่มฯ และหากกลุ่มฯ ลูกค้าใหม่ ๆ ที่มีอำนาจในการซื้อผ้าทอ

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษา สภาพ ปัญหาในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ขาดบุคลากรซึ่งเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 - 60 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับระดับประถมศึกษา ไม่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่นำมาช่วยเหลือในด้านออกแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และทางกลุ่มยังขาดแคลนคอมพิวเตอร์ อีกทั้งผลตอบแทนของทางกลุ่มค่อนข้างน้อยจึงทำให้ขาดแรงจูงใจที่จะทำให้เยาวชนรุ่นใหม่หันมาสนใจภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายด้วยมือ ด้านการผลิต กลุ่มฯ ขาดเอกลักษณ์เกี่ยวกับลวดลายผ้า ในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือและด้านการตลาด กลุ่มฯ มีปัญหาทางเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์เนื่องจากบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษมีต้นทุนการผลิตสูงและขนาดของผ้ามีขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สิงฆราช (2553) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ผลตอบแทนการผลิตจากการขายส่งค่อนข้างต่ำทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถสะสมทุนเพื่อขยายกิจการหรือไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ทันสมัยและไม่สามารถผลิตให้ได้จำนวนมากขึ้นได้ การผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายไม่สามารถผลิตเพื่อเก็บสินค้าไว้รอจำหน่ายได้เนื่องจากผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่ผลิตตามแฟชั่นความนิยมในตัวสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้าผลิตเพื่อเก็บสินค้าไว้รอจำหน่ายความนิยมในตัวสินค้านั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปเกิดความเสี่ยงที่จะทำให้สินค้าตกค้างจำหน่ายไม่หมดได้ ดังนั้นผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อและผลิตได้ในปริมาณจำกัดในแต่ละช่วงฤดูการผลิตเท่านั้น สาเหตุที่ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ เนื่องจากแหล่งผลิตผ้าฝ้ายทอมือในภาคเหนือมีหลายแห่งการแข่งขันค่อนข้างสูงผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดราคาสูงได้ดังนั้นผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงแก้ปัญหาด้วยการเปิดร้านเพื่อขายปลีกด้วยซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนจากการผลิตเพิ่มสูงขึ้นสำหรับปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับต้น ๆ คือปัญหาการขาดผู้สืบทอดการทอผ้าฝ้ายนั้นทุก ๆ ฝ่ายจะต้องช่วยกันรณรงค์เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่หันมาสนใจภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สั่งสมกันมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนจะต้องพยายามเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการทอผ้า และการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย

ทอมือและจะต้องกำหนดเป็นนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้เยาวชน อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญา ในการทอผ้าด้วยการจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้สถานศึกษาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย การส่งเสริม ดังกล่าว ต้องส่งเสริมให้หมู่บ้านเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เกิดการ บูรณาการทั้งการผลิตสินค้าที่ตอบสนองต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่วนการแก้ปัญหา เรื่องผลตอบแทนจากการผลิตต่ำ นั้นผู้ผลิตจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่น ๆ และจะต้องสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของสินค้า จะต้องยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นพร้อมทั้ง พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าของตนเองให้เป็นที่รู้จัก และยอมรับในคุณภาพซึ่งจะทำให้สามารถ กำหนดราคาสินค้าให้สูงขึ้น ผลตอบแทนมากขึ้นจนสามารถสะสมทุนเพื่อขยายกิจการและพัฒนา เทคโนโลยีการผลิตให้ดีขึ้นได้ เมื่อผลตอบแทนจากการผลิต และการค้าเพิ่มสูงขึ้นจนสามารถยึด เป็นอาชีพหลักที่ยั่งยืนได้ในระยะยาวแล้วเยาวชนก็จะหันมาสนใจอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ สืบทอดกิจการทอผ้าของบรรพบุรุษต่อไป

ผลการศึกษา ความต้องการ และแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา:

กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ต้องการให้มีหน่วยงานฯ เข้ามา ฝึกอบรมให้เยาวชนรู้คุณค่าของสิ่งทอนี้และให้ความใส่ใจในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายให้ เป็นอาชีพหลัก หรือ อาชีพเสริมและต้องการเยาวชนรุ่นใหม่มาสืบทอดภูมิปัญญา ในด้านการทอผ้า เพราะสมาชิกภายในกลุ่มฯมีอายุมากขึ้น ด้านการผลิต กลุ่มฯ ต้องการผู้ทอผ้าฝ้ายจำนวนมากขึ้น เนื่องจากลูกค้าต้องการรับสินค้าเร็วขึ้นทำให้สมาชิกต้องเร่งทำงาน เพื่อให้ทันเวลาส่งของให้ลูกค้า ปัจจุบันมีลูกค้าสั่งผ้าเป็นจำนวนมาก แต่สมาชิกที่ทอผ้ามีจำนวนน้อย ด้านการตลาด กลุ่มฯ ต้องการ ขยายตลาดจากการขายเฉพาะในชุมชนไปสู่ตลาดนอกชุมชน หรือแม้แต่ขยายไปสู่ตลาดต่างประเทศ มากขึ้น และต้องการงบประมาณในการสนับสนุนด้านการจัดทำบรรจุภัณฑ์ และด้านเทคโนโลยี กลุ่มฯ ต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับใช้ในการค้นคว้าข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการ โฆษณาสินค้า ซึ่งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้น การมีคอมพิวเตอร์ จะช่วยให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนา งานของกลุ่มฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชณี พลเชื้อ (2542) ได้กล่าวว่า สภาพการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอ โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการณ์ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารธุรกิจชุมชน คือ การ

บริหารองค์การ การกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ การประชุม วางแผน ได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องประสิทธิผลจะแตกต่างกันตามระดับของผู้นำกลุ่มปัญหาการบริหารองค์การเกิดจากสมาชิกในกลุ่มขาดความเข้าใจชัดเจนในบทบาท หน้าที่ ขาดความตระหนักในการรวมกลุ่ม และผู้นำรวบอำนาจการตัดสินใจ การบริหารบุคคล การเข้าเป็นสมาชิกได้รับแรงจูงใจจากรายได้ และผลประโยชน์ต่าง ๆ กลุ่มมีการกำหนดบทบาท และแบ่งหน้าที่ทำงาน มีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ แต่การบังคับใช้ไม่จริงจังมากนัก การรับการสนับสนุนด้านฝึกอบรม วิชาการกลุ่มจะเป็นผู้เข้าอบรมและนำมาถ่ายทอดให้สมาชิก การจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการ บริการบางกลุ่มไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอน และมีการปัญหาสมาชิกไม่มีความรู้ด้านบริหาร องค์การทำให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่และเกิดความขัดแย้งในที่สุด การบริหารการเงิน เงินลงทุนที่ใช้ในการดำเนินการได้มาจากการระดมทุน โดยการ ชื้อหุ้นของสมาชิก และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเอกชน ตั้งแต่ 20,000 - 720,000 บาท ส่วนหนึ่งนำไปใช้หมุนเวียนในการจัดหาอุปกรณ์การผลิต อีกส่วนหนึ่งนำไปลงทุนด้าน โรงเรียนและเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต มีการจัดสรรกำไรตามข้อตกลงของกลุ่ม ประมาณร้อยละ 33 - 80 มีปัญหาสมาชิกขัดแย้ง ในการแบ่งงาน ซึ่งมีผลต่อรายได้ของแต่ละคนการบริหารการบัญชีในการจัดทำบัญชีตามที่ได้รับอบรมจากหน่วยงานรัฐส่วนใหญ่ทำได้เพียงบัญชีรายรับ - รายจ่าย ที่ไม่อาจวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ กลุ่มขาดแรงจูงใจในการพัฒนาระบบการบัญชีด้วย เห็นเป็นเรื่องยุ่งยากและไม่เห็นประโยชน์ชัดเจน การบริหารการผลิต ส่วนใหญ่วิธีการการผลิตที่ใช้ เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประยุกต์ที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตบ้าง เน้นการใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นเป็นหลักผลผลิตปัญหาด้านคุณภาพไม่แน่นอนและขาดการปรับปรุงให้ขยายตลาดไปสู่ผู้บริโภคกลุ่มใหม่ได้ การบริหารการตลาดผลิตภัณฑ์ขาดลักษณะเด่น การบรรจุหีบห่อยังไม่น่าสนใจ และช่องทางการจัดจำหน่ายแคบ ขาดความรู้ ความสามารถในการคำนวณต้นทุนจึงไม่อาจใช้กลยุทธ์การตั้งราคาจูงใจผู้บริโภคได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือที่เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถให้ข้อมูลได้ โดยเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ของบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 คน กำหนดกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือแบบเจาะจง และในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นผู้แทนจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย กรมส่งเสริมการเกษตรอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปราชญ์ชาวบ้าน และประธานกลุ่มพัฒนาสตรี บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาจำแนกประเภท จัดหมวดหมู่ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ชนิดวิธีรวบรวมข้อมูล (Method Triangulation) ซึ่งใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1.1 สภาพการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

สภาพการจัดการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มๆ มีการจัดทำเกี่ยวกับทำเนียบกรรมการกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ สร้างกฎระเบียบข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม และกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านการผลิต กลุ่มๆ ให้สมาชิกรับผิดชอบด้านการผลิต โดยแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย 1) ฝ่ายจัดซื้อ ได้จัดผู้รับผิดชอบฝ่ายจัดซื้อ โดยทำหน้าที่ไปซื้อวัตถุดิบจำพวกเส้นด้ายสำหรับการทอผ้าซึ่งมีการจำหน่ายเพียงร้านเดียวในจังหวัดเชียงราย 2) ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบวัตถุดิบ เช่น ตรวจสอบเส้นด้าย ที่นำมาทอผ้าว่าเส้นด้ายสีตกหรือไม่มีบางครั้งในกลุ่มๆ ซื้อวัตถุดิบที่ไม่ใช่ยี่ห้อเดิมนั้นคุณภาพของวัตถุดิบไม่ค่อยดี ซึ่งส่งผลให้สินค้าที่ผลิตไม่มีคุณภาพ เช่น เส้นด้ายสีตก เส้นด้ายหมดอายุ เมื่อนำวัตถุดิบไปทอผ้าแล้วมีผลให้พื้นผิวของผ้าทอขรุขระในกรณีที่เส้นด้ายสีตก กลุ่มๆ ใช้วิธีแก้ปัญหาโดยนำเส้นฝ้ายไปแช่ในน้ำขาวข้าวหรือแป้งข้าวเจ้า แล้วขยำเส้นฝ้าย ซึ่งสมาชิกเรียกวิธีการนี้ว่า “**ฆ่าน้ำข้าว**” การตรวจสอบคุณภาพผ้าทอ ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพมีหน้าที่ตรวจสอบลวดลายและสีสันทนของผ้าไม่ให้ผิดจากคำสั่งซื้อ (Order) ของลูกค้าหากผู้ตรวจสอบคุณภาพพบความผิดพลาดของลวดลายและสีสันทนของผ้าทอ กลุ่มๆ ได้ตกลงกันว่า ให้สมาชิกที่รับผิดชอบในการทอผ้าผืนนั้นนำผ้าไปจำหน่ายเอง ด้านบัญชีการเงิน มีฝ่ายการเงิน คือ เจริญญิก ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย บัญชีต้นทุนกำไรมีการตรวจสอบบัญชีทุกสิ้นเดือน มีการบันทึกบัญชีรายรับ รายจ่าย ทุกครั้งเมื่อสมาชิกทอผ้าเสร็จแล้ว และต้องการใช้เงิน สมาชิกๆ ก็ทำเรื่องเบิกเงินค่าแรงได้ทันที โดยมีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรในแบบฟอร์มที่กลุ่มๆ ได้จัดทำไว้ ฝ่ายการเงินจะเก็บรักษาเงินประจำวันไว้สูงสุดไม่เกินวันละ 50,000 บาท ถ้ามากกว่านั้นก็จะนำไปฝากธนาคารเงินหมุนเวียนของกลุ่มสมาชิกจะมีการออมภายในกลุ่ม และด้านการตลาด ทำหน้าที่เกี่ยวกับการขายสินค้าไปออกร้านตามที่หน่วยงานต่าง ๆ

1.2 ปัญหา การจัดการวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ปัญหา การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ด้านการผลิต ขาดเอกลักษณ์เกี่ยวกับลวดลายผ้า ในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ และด้านการตลาด บรรรจกัณฑ์มีต้นทุนการผลิตสูงและขนาดของผ้ามีขนาดไม่เท่ากัน แต่บรรรจกัณฑ์มีขนาดเดียว ทำให้ผืนผ้าที่มีขนาดใหญ่ ไม่สามารถใส่ลงไปในบรรรจกัณฑ์ได้ ซึ่งทางกลุ่มฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแต่ไม่ประสบความสำเร็จ และเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่ได้ 5 ดาว

1.3 ความต้องการ ในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ความต้องการ ในการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ต้องการให้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนการฝึกอบรมให้แก่เยาวชนเกี่ยวกับวิธีการทอผ้าให้เยาวชนได้รู้คุณค่าของการทอผ้าฝ้ายด้วยมือ และส่งเสริมการทอผ้าฝ้ายด้วยมือให้เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริม อีกทั้งกลุ่มยังต้องการเยาวชนรุ่นใหม่มาสืบทอดภูมิปัญญาในด้านการทอผ้าด้วยมือ ด้านการผลิต กลุ่มฯ ต้องการผู้ทอผ้าฝ้ายจำนวนมากขึ้น เนื่องจากลูกค้าต้องการรับสินค้าเร็วขึ้นทำให้สมาชิกต้องเร่งทำงาน เพื่อให้ทันเวลาส่งของให้ลูกค้า ปัจจุบันมีลูกค้าสั่งผ้าเป็นจำนวนมาก แต่สมาชิกที่ทอผ้ามีจำนวนน้อย ด้านการตลาด กลุ่มฯ ต้องการขยายตลาดจากการขายเฉพาะในชุมชนไปสู่ตลาดนอกชุมชน หรือแม้แต่ขยายไปสู่ยังตลาดต่างประเทศมากขึ้น และต้องการงบประมาณในการสนับสนุนด้านการจัดทำบรรรจกัณฑ์ และด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นด้านที่กลุ่มต้องการเพิ่มเติม กลุ่มฯ ต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับใช้ในการค้นคว้าข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการโฆษณาสินค้า ซึ่งสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้นการมีคอมพิวเตอร์ จะช่วยให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนางานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ กลุ่มพัฒนาสตรี บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีการนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บริหารภายในกลุ่ม ทำให้พออยู่พอกิน ไม่ไปกู้ยืมเงินผู้อื่น สามารถทำมาหากิน และมีรายได้มาจุนเจือครอบครัวกลุ่มฯ มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงมาใช้ในด้านการบริหารจัดการ เช่น การนำความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าฝ้ายทอมือมาสร้างงานสร้างรายได้ให้สมาชิกในหมู่บ้านเพื่อสมาชิกจะได้ไม่ต้องย้ายไปทำงานที่อื่น สมาชิกมีการประหยัดโดยลดรายจ่าย ปัจจุบันสมาชิกในชุมชน มีการทำบัญชีครัวเรือน มีการคำนึงถึงความจำเป็นในการใช้จ่าย และหมู่บ้านเคยได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลูกหลานก็ได้เรียนหนังสือ ในเรื่องของความพอประมาณ ให้กลุ่มมีการจัดการโดยยึดหลักความพอดี พอเหมาะต่อความจำเป็นที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ส่วนความมีเหตุผล กลุ่มฯ ตัดสินใจในการจัดการอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ สำหรับเรื่องภูมิคุ้มกัน ในตนเอง กลุ่มฯ ให้ทุกคนมีการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การจัดการให้ต้องรอบรู้เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบอย่าง และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการวางแผน และจัดการด้วยความระมัดระวัง โดยให้มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการจัดการกลุ่มฯ

1.4 นำเสนอแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1.4.1 ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มฯ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จัดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบลวดลาย ไปอบรมด้านการออกแบบลวดลายเพื่อจะได้นำความรู้ตรงนี้ไปพัฒนากลุ่มฯ ให้มีความหลากหลายทางด้านลวดลายสีสันทัน เช่น จังหวัดน่านมีอบรมด้านการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบลวดลายทางหน่วยงานมีโครงการมาให้แล้วให้ทางกลุ่มส่งคนอาจจะ 1-2 คน ไปอบรม

1.4.2 ด้านการผลิต กลุ่มฯ ขาดเอกลักษณ์เกี่ยวกับลวดลายผ้า ในการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ดังนั้น จึงประสานกับหน่วยงานภายนอกให้มาอบรมและร่วมระดมสมองในการสร้างลวดลายผ้าให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ ซึ่งปัจจุบันกลุ่มฯ ได้สร้างลวดลายใหม่ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นลวดลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ

1.4.3 ด้านการตลาด กลุ่มฯ มีปัญหาเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตสูง และช่องทางการจัดจำหน่าย แปรรูปผ้าทอในลักษณะอื่น และหาเครือข่ายเพื่อเพิ่มช่องทางการ

จัดจำหน่าย หากกลุ่มลูกค้าใหม่ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย นำสินค้าไปฝากเครือข่าย เพื่อนำไปออกงานแสดงสินค้าเพื่อลดค่าใช้จ่ายถ้าขายได้ก็จะให้ทางกลุ่มฯ ก็จะคิดราคาต้นทุนให้กับกลุ่มเครือข่าย ในด้านบรรจุกิจภัณฑ์ ที่มีต้นทุนค่อนข้างสูง ทางกลุ่มฯ ได้ทำโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณกับทางกรมอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงรายเพื่อช่วยเหลือในด้านบรรจุกิจภัณฑ์ซึ่งตอนนี้อยู่ระหว่างดำเนินงาน ในด้านการประชาสัมพันธ์ ให้สร้างกลุ่มฯ เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้คนเข้ามาดูงาน และเมื่อทางกลุ่มฯ ก็บอกความประสงค์ว่าต้องการคอมพิวเตอร์เพื่อที่จะสร้างเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์สินค้าของทางกลุ่มฯ และ หากกลุ่มลูกค้าใหม่ ๆ ที่มีอำนาจในการซื้อผ้าทอ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการทอผ้าอย่างจริงจังและมุ่งเน้นการปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่มน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการในทุกด้านของกลุ่มอย่างเป็นรูปธรรม
2. ควรมีการสร้างหลักสูตรการทอผ้าฝ้ายหรือการสร้างกี่ทอผ้า ซ่อมกี่ทอผ้า และการทอผ้าฝ้ายด้วยมือโดยใช้กี่ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาไม่ให้สูญหาย
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีต่อยอดและการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสามารถสร้างรายได้จนเจือจรรอบครัว
4. นำผลการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ผลิต และเล็งเห็นความสำคัญกับบทบาทของเยาวชนในพื้นที่โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาและผู้ปกครอง

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เยาวชนมีบทบาทและ
 เล็งเห็นถึงความสำคัญของหัตถกรรมท้องถิ่น

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณเป็นงบประมาณสนับสนุน
 เทคโนโลยี และส่งเสริมการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าเพื่อสร้าง
 เอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเองและส่งเสริมการสร้างวิสาหกิจชุมชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มผู้ผลิต
 ผ้าฝ้ายทอมือ ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาต่อกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่ผลิตภัณฑ์
 เดียวกันที่ได้โอท็อป 3 ดาวขึ้นไปในแต่ละจังหวัดหรือเป็นภูมิภาค เพื่อให้เห็นแนวทางในการ
 บริหารจัดการในด้านอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทาง
 ในการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษา
 ด้านอื่น ๆ โดยเพิ่มตัวแปร หรือใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อาจทำให้การวิจัยครั้งต่อไป
 มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2547. การจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องตามกฎหมาย. ม.ป.ท.

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2553. โครงการพัฒนานักวิจัยและวิจัยปฏิบัติการเพื่อยกระดับวิสาหกิจ
ชุมชนระยะ 1. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2534. มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรพิทยา.

คณะกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ. 2548. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

จรินทร์ เทศวานิช. 2526. เงินตราการเงินและสถาบันการเงิน. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.

จรินทร์ อาสาทรงธรรม. “การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน Competitive Advantage ในมิติ
ด้านนวัตกรรม Innovation”. วารสารนักธุรกิจ. (เมษายน-มิถุนายน 2548.)

จารุพงศ์ พลเดช. ม.ป.ป. วิสาหกิจชุมชน สไตส์ พช. กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชน.
(อัดสำเนา).

จินตนา บุญบงการ และ กรองแก้ว อยู่สุข. 2531. แนวคิดทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร:
คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิราภรณ์ อรัณยษนาท. 2536. ใน ทรงศักดิ์ ปรากฏวัฒนากุล (บรรณาธิการ). ผ้าเอเซีย: มรดกร่วม
ทางวัฒนธรรม. เชียงใหม่: สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ฉัตรยาพร เสมอใจ และ มัทนียา สมมิ. 2546. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: เอ็กเปอร์เน็ท.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2547. **วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์. ม.ป.ป. **การบัญชีเพื่อการจัดการ**. (Online). <http://www.sju.ac.th>,
9 เมษายน 2555.

ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์. 2530. **“ข้อคิดเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเงินของประเทศ”**
อัครา.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2542. **ธุรกิจชุมชน: เส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล. 2545. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก**.
กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์.

ดนัย เทียนพุฒ. 2543. **การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทรงจิต พูลลาภ. 2548. **วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**
ในกระบวนการเส้นทางทางเส้นฝ้าย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ. (Online) <http://www.sju.ac.th>, 9 เมษายน 2555.

ทรงศักดิ์ ปรารักษ์วัฒนา. 2532. **การศึกษาเปรียบเทียบคำอุปมาอุปไมยด้านนา และผลึกเกี่ยวกับอีสาน**.
กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณพิมพ์ลักษณ์. 2540. **พฤติกรรมองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. 2540. **วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธงชัย สันติวงษ์. 2545. การจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดิภพ ชัยธวัช. 2547. ทำธุรกิจให้ร่ำรวยหมายเลข 2. กรุงเทพมหานคร: ซี.พี.ฟู้ด สเตนดาร์ด.

นรา สมประสงค์. 2536. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นิพนธ์ พัวพงศกร. 2542. “การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยกับแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง”.
เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ TDRI ประจำปี 2542.

นิภาพร เกรือมา. 2545. การจัดการธุรกิจผ้าตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มธุรกิจ
ชุมชนบ้านช้างน้ำ ตำบลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปกรณ วิชยานนท์ และ ยศ วัชรกุลปต์. 2542. “ภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนของเงินทุนจาก
ต่างประเทศ”. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ TDRI ประจำปี 2542.

ประภัสสร ผลเพิ่ม. 2541. ฝ่าลิ้น: ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันในท้องถิ่นล้านนา.
เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประเวศ วะสี. 2541. ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรม และสุขภาพ.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

_____. 2541. ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และศิลปกรรม.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกศลิมทอง.

ปิยบุตร หล่อไกลเลิศ. 2547. เศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอเชียแปซิฟิก
ฟิสิกส์ พรินติ้ง.

เปรม ตินสุถานนท์. 2541. **ปรัชญาการพัฒนา: ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ.**

อ้างในเอกสาร ประกอบการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน: ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน จ.นนทบุรี ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2541, สถาบันนโยบายการศึกษา.

ผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้า. (Online). <http://www.chiangmai.com>, 12 ตุลาคม 2554.

พยอม วงศ์สารศรี. 2538. **องค์กรและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: แมสคอปอเรชั่น.

พระอริการวิทูรย์ อธิจิตโต (สุรจิตต์). 2550. **ประมวลในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2549 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์. 2549. **รายงานการวิจัยเรื่อง คุณแจแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการสตรีระดับ SMEs กรณีศึกษา โรงงานเครื่องเคลือบดินเผาตลาด บ้านตลาด อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

_____. 2550. **แนวคิดหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรด้วยวิธีการ SWOT.** เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการพระราชดำริสหกรณ์สันกำแพงและโครงการพระราชดำริห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 22 – 23 มกราคม 2550 และ 28 – 30 มกราคม 2550. เชียงใหม่: สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

_____. 2547. **เอกสารประกอบการสอนเรื่อง การจัดโครงการอาชีพอิสระ.** เชียงใหม่ : สาขาวิชาบริหารธุรกิจ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2550. **พิพิธภัณฑ์ผ้า.** (Online)

www.annaontour.com/province/pidsanulok/pha-museum, 12 ตุลาคม 2554.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2543. **ผ้าทอพื้นเมือง การสำรวจผู้ผลิตทั่วประเทศ โครงการพัฒนา
ผ้าพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.** กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มานพ ชุ่มอุ่น. 2553. **การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนในผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายด้วยมือ
กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลป่าขาว
อำเภอแม่แรง จังหวัดลำพูน.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (Online) www.research.cmru.ac.th, 10 ธันวาคม 2554.

รัชนี พลซื่อ. 2542. **ขบวนการทำงานกลุ่มและผู้นำกลุ่มเข้าสู่เชิงธุรกิจขนาดย่อม.** ขอนแก่น:
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.** กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรีวิกิพีเดีย. 2555. **ผ้าไทย.** (Online). <http://th.wikipedia.org>, 10 เมษายน
2555.

วิจิต นันทสุวรรณ. 2547. **ขบวนการชุมชนใหม่.** กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.

วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. 2549. **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.

วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2545. **แรงงานสัมพันธ์: ภาวะแห่งความร่วมมือระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง.
พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.

วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2546. **ครบเครื่องเรื่องการบริหารธุรกิจขนาดย่อม.** กรุงเทพมหานคร:
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

วิวัฒน์ ตันทะพานิชกุล และคณะ. 2548. นานวัตกรรมโดยคลื่นลูกใหม่แห่งศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ฐานมีเดีย เน็ตเวิร์ค.

ศรีนวล แก้วแพรง. “รู้จักผ้าไทย ใช้อย่างมีคุณค่า”. วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 3(3). กันยายน-ธันวาคม. 2549.

ศรีสุดา ชีระกาญจน์. 2550. การบัญชีเพื่อการจัดการ: **Managerial Accounting**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.

ศิริพร จิรวัดเนกุล. 2548. การวิจัยเชิงคุณภาพในวิชาชีพการพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิทยาศาสตร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541. **ธุรกิจทั่วไป: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์มและไอเท็กซ์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, นุชนาฏ รามสมภพ, ลัทธிகาล ศรีวระมย์, วลัยลักษณ์ อัครวิวงศ์, รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2541. **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์มและไอเท็กซ์.

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร. 2550. **การจัดการธุรกิจผ้าตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง**. เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร.

สมคิด บางโม. 2545. **การประกอบธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จูนพับลิสซิ่ง.

_____. 2540. **ธุรกิจทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: อักษรการพิมพ์.

สมโชติ อ๋องสกุล. “การอนุรักษ์เมืองโบราณเชียงใหม่และเชียงทอง”. วารสารเมืองโบราณ. 20(3) กรกฎาคม-กันยายน 2537.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. 2548. “การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่มีปัญหา กรณีศึกษา การดำเนินงานของสำนักงานจัดการทรัพย์สินภาคใต้ ธนาคารไทยพาณิชย์”.

วารสารวิทยาการจัดการ. (2).

สมบัติ สิงฆราช. 2553. การพัฒนากระบวนการการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือกรณีศึกษา: **ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ บ้านดอนหลวง อำเภอแม่แรง ตำบลป่าซาง จังหวัดลำพูน.** (Online). www.research.cmru.ac.th, 10 ธันวาคม 2554.

สมพร เทพสิทธิ. 2548. **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สภาอุทกทูต สยามคัมแห่งชาติ.

สมยศ นาวิการ. 2539. **ทฤษฎีองค์การ.** กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

สมศรี มณีฉาย. 2552. **การจัดการการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์ทูน่า บริษัท ยูนิคอร์น จำกัด (มหาชน).**

สำนักงานกำกับดูแลธุรกิจ. 2547. “การจัดทำบัญชีและงบการเงินให้ถูกต้องตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชี”. เอกสารประกอบการสัมมนา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548. **การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542. “แนวคิดการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงด้วยโครงสร้างการผลิตที่เหมาะสม”. ในเอกสารประกอบการสัมมนา **วิชาการ TDRI ประจำปี 2542.**

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม. 2546. **คู่มือเทคนิคการเพิ่มผลผลิตในชุมชนเข้มแข็งธุรกิจชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม.

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.). 2549. **คู่มือนำทางชีวิต: รักพ่อ เพื่อพ่อ
ขอดำเนินชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร: คุณาไท.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2548. **พระราชบัญญัติส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548.** กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.

เสน่ห์ จามริก. 2550. **เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

_____. 2546. **แผนชีวิต เศรษฐกิจชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.

เสรี พงศ์พิศ. 2536. **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิภูมิปัญญา.

อดิศร เตือนทรานนท์. 2548. **นาโนเทคโนโลยีจีวแต่แจ้ว.** กรุงเทพมหานคร:
บู๊คส์ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล.

อดิศร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา. 2542. “ทฤษฎีใหม่: มุมมองทางเศรษฐศาสตร์”.
เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ TDRI ประจำปี 2542.

อภิชัย พันธเสน. 2546. **การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลาง
และขนาดย่อม.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

อุดมพร อมรธรรม. 2549. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว: สูดยอดแนวคิดทางเศรษฐกิจ
เชิงพุทธจากองค์พระประมุขผู้ทรงเป็นปรัชญาเมธี ยุทธศาสตร์การแก้ไขเศรษฐกิจ
ในระดับรากหญ้า.** กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.

เอก อนันต์. 2550. **เศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร: เค เค พับลิชชิ่ง

อำนาจ ชีระวนิช. 2544. **การจัดการธุรกิจขนาดย่อม.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อำพล กิตติอำพล. 2547. **ตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียงที่ข้าพเจ้ารู้จัก**. กรุงเทพมหานคร:
วี พี กราฟฟิค แอนด์ พริ้นติ้ง.

อังศิกาน นภาลี. 2547. **ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มทอผ้าชุมชนในภาคอีสาน ตอนกลาง**.
มหาสารคาม: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Bygrave, W.D. 1994. **The Entrepreneurial Process**. In: The Portable MBA in Entrepreneurship.
Ed.

Maslow, A.H. 1970. **Motivation and Personality**. 2 ed. New York: Harper & Row.

Schumpeter, J. A. 1993. **Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung**. Ed. 8th. Aufl., Berlin.

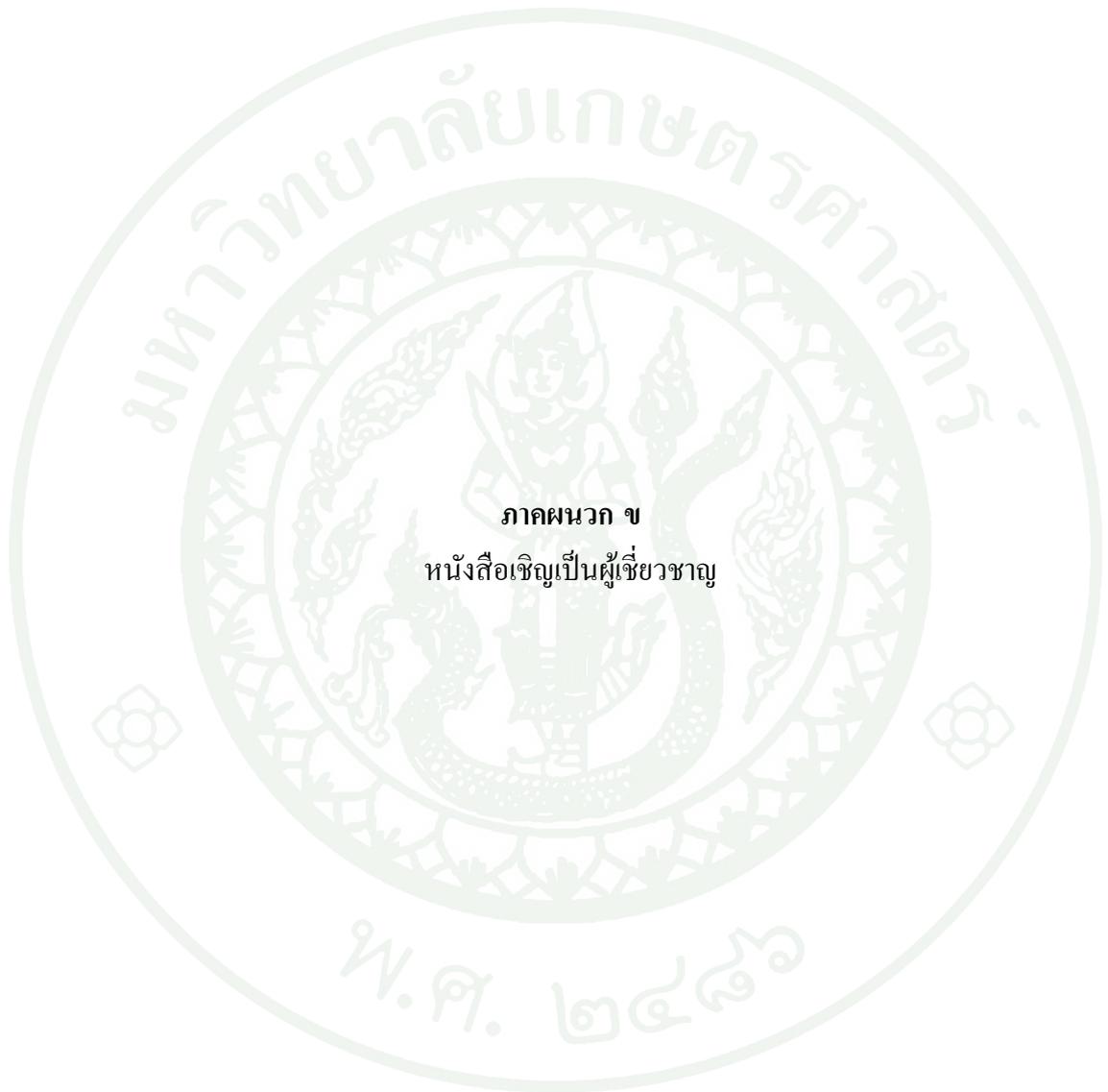

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี สุทธิรินทรกร อาจารย์ประจำภาควิชาอาชีวศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ทองไทย อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนทลี พรธาดาวิทย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/๐๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ปณ. ๑๑๐๔ ปทฝ. เกษตรศาสตร์

จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๓

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทราภรณ์ ท้าวโยธา นิสิตระดับปริญญาโท รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๑๔๖๐๐๘๖๒ สาขาพัฒนาชีวศึกษา ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การส่งเสริมบริโภคนิสัยที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. อาจารย์ ดร.อนุชัย रामวงกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทราภรณ์ ท้าวโยธา สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๒-๑๑๑-๑๕๖๐ และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ วัฒนนะ)

หัวหน้าภาควิชาชีวศึกษา

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/๐๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คู่ ปณ. ๑๑๐๔ ปทฝ. เกษตรศาสตร์

จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๓

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณร่าจัญ ก้างอนตา ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี บ้านสันหลวงใต้

ด้วย นางสาวภัทราภรณ์ ท้าวโยธา นิสิตระดับปริญญาโท รหัสประจำตัวนิสิต ๕๓๑๔๖๐๐๘๖๒ สาขาพัฒนาอาชีพศึกษา ภาควิชาอาชีพศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ภูมิศึกษา: กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

๒. อาจารย์ ดร.อนุชัย रामวรัญกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทราภรณ์ ท้าวโยธา สามารถติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๒-๑๑๑-๑๕๖๐ และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ วัฒนนะ)

หัวหน้าภาควิชาอาชีพศึกษา

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่จัดสนทนากลุ่ม

ที่คส.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/ ๑๑๕

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่ในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปรีติเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย" ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.อนุชัย งามรังกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งในวิทยานิพนธ์มีขั้นตอนที่นิสิตศึกษาแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่พฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐น. ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่ในการจัดประชุมกลุ่ม หากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปรีติเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐ เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานในการติดต่อสถานที่ในการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ดัฒนชุตานันท์)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ภาคผนวก จ
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสนทนากลุ่ม

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗๑/๑๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และ แนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.อนุชัย งามวรังกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย หากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐ เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันทawat)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๗๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน สหกรณ์การเกษตรแม่จัน จำกัด

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.อนุชัย งามวรัญกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย หากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐ เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ดันวุฑฒิน)

รักษาราชการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๙๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชน คุณรำจวัญ ก้างออนตา

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.อนุชัย รามวงษ์กร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย หากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันතුชโคโม)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๑๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน คุณสมร ก้างอนตา

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปรีดิเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.อนุชัย งามวังกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายหากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปรีดิเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันพจพโม)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๑๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน คุณศรีอ่อน ไชยา

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปรีดิเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.อนุชัย รามวงษ์กูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายหากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปรีดิเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันตขุฑโฒ)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๑๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน คุณศรีอ่อน ไชยา

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปรีดิเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.อนุชัย รามวงศ์กูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายหากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปรีดิเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๖๓-๘๐๔๐เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ดันฑะกุล)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ที่ศธ.๐๕๑๓.๑๐๙๐๗/๑๑๓

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน จตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๙๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน คุณประเสริฐ จีบใจนาย

ด้วย นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา กาญจนวิสุทธิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.อนุชัย งามวีรังกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดังนั้นภาควิชาฯ จึงขอเรียนเชิญท่านผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐น. ณ ห้องประชุม อาคาร 1 ชั้น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลจอมสวรรค์ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายหากท่านต้องการรายละเอียดอื่น ๆ เพิ่มเติม ภาควิชาฯ ได้มอบหมายให้ นางสาวธัญลักษณ์ ปริติเวชพงษ์ โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘-๒๗๒๓-๘๐๔๐เป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานการจัดประชุมดังกล่าว

จึงเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมในวัน เวลาดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันพุทโธ)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา

โทร. ๐-๒๕๗๙-๗๑๔๓, โทรสาร๐-๒๕๗๙-๐๒๐๓

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง สภาพ ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการจัดการวิสาหกิจชุมชน ภูมิศึกษา:
กลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านสันหลวงใต้ ตำบลจอมสวรรค์
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1. วันเดือนปีที่สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
2. ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
3. จบการศึกษาสูงสุดชั้น อาชีพหลัก.....
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
5. เข้าร่วมเป็นสมาชิกเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
6. ระยะเวลาที่เข้าร่วมกลุ่ม.....
7. เหตุผลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม.....
8. บทบาทที่ได้รับระยะแรก.....
9. บทบาทที่ได้รับในปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์

1. ท่านมีการจัดการสมาชิกกลุ่มอย่างไร จะทำอย่างไรให้สมาชิกมีความพอเพียง

.....
.....
.....

2. ในการจัดการสมาชิกกลุ่มนั้นมีปัญหาอะไรบ้าง

.....
.....
.....

3. ท่านแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้ช่วยเหลือด้านการจัดการสมาชิกกลุ่มอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางในการจัดการด้านการจัดการสมาชิกกลุ่มอย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าจะใช้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการด้านการผลิต

1. ท่านมีวิธีการบริหารจัดการด้านการผลิตอย่างไร

.....

.....

.....

2. ในการบริหารจัดการด้านการผลิตท่านมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้ช่วยเหลือด้านการจัดการด้านการผลิตอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางในการจัดการด้านการผลิตอย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าจะใช้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการด้านการผลิต
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การบริหารจัดการด้านการบัญชีการเงิน

1. ปัจจุบันท่านบริหารจัดการด้านการบัญชีการเงินอย่างไร

.....

.....

.....

2. ในการบริหารจัดการด้านการบัญชีการเงินท่านมีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้ช่วยเหลือด้านการจัดการบัญชีการเงินอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางในการจัดการด้านการเงินการบัญชีอย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าจะใช้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 การบริหารการจัดการด้านการตลาด

1. ท่านมีวิธีการบริหารจัดการด้านการตลาดอย่างไร

.....

.....

.....

2. ในการบริหารจัดการด้านการตลาดท่านมีปัญหาอะไรบ้าง และท่านแก้ปัญหาเหล่านั้นยังไง

.....

.....

.....

3. ท่านแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านต้องการให้ช่วยเหลือด้านการตลาดอย่างไร

.....

.....

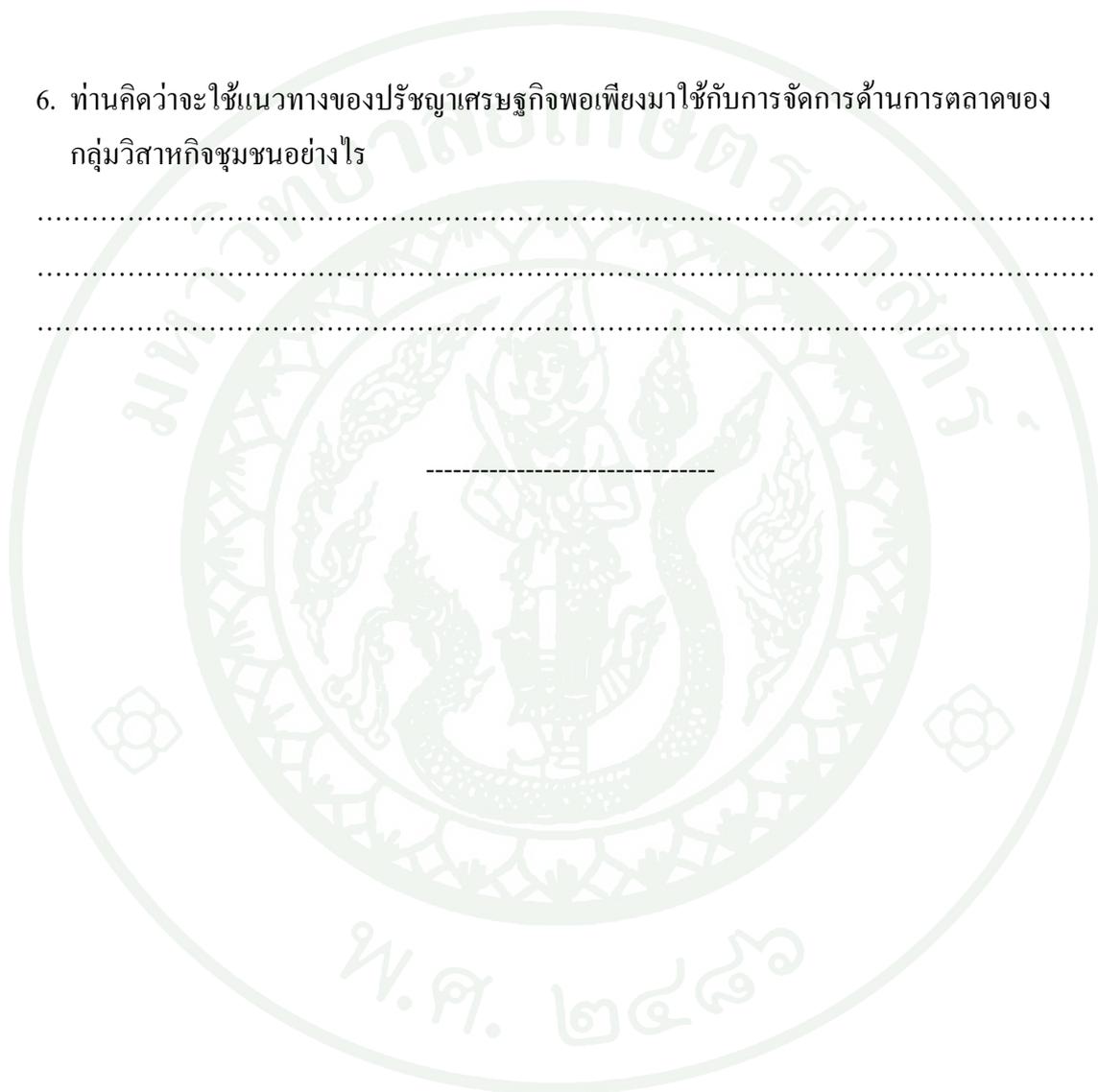
.....

5. ท่านมีแนวทางในการจัดการด้านการตลาดอย่างไร

.....
.....
.....

6. ท่านคิดว่าจะใช้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการด้านการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

.....
.....
.....

การตอบสนองความต้องการจากผลการวิจัย โดยแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
<p>1. ด้านทรัพยากรบุคคล กลุ่มฯ ต้องการให้มีหน่วยงานฯ เข้ามาฝึกอบรมให้เยาวชนรู้จักคุณค่าของสิ่งทอนี้ และสืบทอดภูมิปัญญาในด้านการทอผ้า</p>
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. ด้านการผลิต กลุ่มฯ ต้องการผู้ทอผ้าฝ้ายจำนวนมากขึ้น</p>
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3. ด้านการตลาด กลุ่มฯ ต้องการขยายตลาดจากการขายเฉพาะในชุมชนไปสู่ตลาดนอกชุมชน หรือแม้แต่ขยายไปสู่ตลาดต่างประเทศมากขึ้น และทุนในการสนับสนุนด้านบรรจุภัณฑ์</p>
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>4. ด้านเทคโนโลยี กลุ่มฯ ต้องการและได้รับการอบรมใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการค้นคว้าจัดเก็บข้อมูล และ โฆษณา</p>
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ข้อเสนอแนะในการจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1. ด้านทรัพยากรมนุษย์
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านการผลิต
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้านบัญชีการเงิน
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
1.4 ด้านการตลาด
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ - สกุล	นางสาวภัทรภรณ์ ท้าวโยธา
วัน เดือน ปีที่เกิด	9 ธันวาคม 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ

